



VREME



Nadaljevalo se bo suho vreme z jutranjo meglo. V nedeljo kaže na poslabšanje z manjšimi padavinami.

OB SVETOVNEM DNEVU

Vsaj enkrat na leto, če ne večkrat, se prebivalci našega planeta družno spomnimo na človekovo vrline, ki če že ne omogoča obilja, vsaj precej pripomore k varnemu preživetju. Verjetno so se zato pred dobrimi sedemdesetimi leti spomnili in določili, da bo 31. oktober svetovni dan varčevanja.

Razmišljati o varčevanju v sedanjih jugoslovanskih razmerah je prejkone zapleteno, pa če gledamo na varčevanje s stališča poslovnih bank ali varčevalcev.

Banke se srečujejo s tržnimi razmerami, kakršnih si še pred nekaj leti, brez pogleda prek meje, ni bilo mogoče niti zamisliti.

Storitve, ki so jih včasih šteli za področje dejavnosti bank, ponujajo sedaj tudi druge organizacije, čisto nefinančnega značaja.

Tako se pojavljajo novi tržni pogoji in posebna oblika konkurence, ki kljub svoji nenavadnosti predstavljajo za banke izziv. Ljubljanska banka, s tem pa seveda tudi Pomurska banka kot del tega sistema, se zaveda svojih prednosti in tudi pomanjkljivosti in po svojih močeh poskuša občanom

ponuditi nove, razmeram ustrezne oblike varčevanja in izboljšave servisa. Dokaj dobro razvita mreža enot naše banke v Pomurju se bo v kratkem povečala z novo enoto na Lendavski ulici v Murški Soboti in po vsej verjetnosti že prihodnje leto v Moravskih Toplicah. Torej banka skrbi, da po svojih močeh storitve čim bolj približa prebivalstvu. Glede same posodobitve poslovanja, kar je pomembno predvsem za hitrejši servis in s tem skrajšanje čakalne dobe pred okencem se naša banka zgleduje po visoki tehnologiji.

Širitev in posodobitev poslovanja s tekočimi računi, uvajanje samopostrežnega bančništva (bankomati), izboljšanje pogojev varčevanja in poslovanje s plačilno kartico LB so le del ponudbe, o kateri razmišlja banka zdaj, ko so še ostrejša konkurenca in nove tržne razmere.

In kako je z varčevalci? Ali občani kljub znanim razmeram še vedno varčujejo? Prav gotovo! Iz razpoložljivih podatkov ugotavljamo, da sredstva občanov vseeno počasi naraščajo. V tem času, na primer, največ občanov varčuje v

obliki kratkoročno vezanih depozitov, ki zajemajo vezave od tri do dvanajst mesecev. V okviru teh pa je največ trimesečnih vezav. V sedanjih razmerah, to tudi ni čudno, saj lahko varčevalci po sorazmerno kratki dobi vezave ponovno razpolagajo s svojimi sredstvi in pripisanimi obrestmi. Lahko pa se tudi odločijo za ponovno vezavo ali kar podaljšanje obstoječe vezave, če sredstev ne nameravajo porabiti.

Poleg kratkoročnih depozitov še vedno obstajajo tudi klasične dolgoročne hranišne vloge, ki pa v trenutnih razmerah za občane prav gotovo niso dovolj zanimive.

Zato pa so bolj zanimive dolgoročne vezave deviznih sredstev z

obračunom obresti v krajših časovnih obdobjih. Pri takih vezavah mora biti znesek deviznih sredstev trdno vezan vsaj eno leto, obresti pa se obračunavajo po želji varčevalca mesečno, trimesečno ali polletno in se ob izračunu tudi izplačujejo. Pri vezavi večjih deviznih zneskov so pripadajoče obresti kar lep dodatek vir dohodka varčevalca.

Iz navedenega se vidi, da občani kljub vsemu ne porabijo vsega denarja sproti temveč del sredstev — vemo, da skromnih — uporabijo kot rezervo za nepričakovane dogodke.

Ob vseh načelnih opredelitvah za boljše gospodarjenje, preu-

stroj gospodarstva, razvoj drobnega gospodarstva, razvijanje pluralizma lastninskih odnosov ter drugih bolj strokovnih izrazih in dejanjih pa bo morala tudi »država« pokazati malce večjo željo in smisel za varčevanje.

Ob čedalje večji konkurenci, novih tržnih razmerah in hkrati s trenutnim stanjem v gospodarstvu ter z njegovimi posledicami mora biti 31. oktober spodbuda tudi Pomurski banki, da zaupanje prebivalstva po svojih močeh ohrani, in to ne le z boljšim servisom in posodobitvami, temveč predvsem s takšnimi obrestmi, ki bodo ohranjale realno vrednost v banki hranjenega denarja.

Jože Rituper

KONEC KORUZNIM ZAGAT?

Žitnopredelovalna industrija ni izpraznila pšenice iz silosov v Lipovcih. Kmetje očitajo KG Rakičan, da skladišči predvsem svojo koruzo. Je intervencijski sestanek na izvršnem svetu odpravil zagate? Enkrat večja ponudba koruze kot predlani. Najnovejša: koruzo spet odkupujejo. Več na 3. strani.



Foto: N. Juhnov

VESTNIK

Murska Sobota, 26. oktobra 1989 • Leto XLI • Št. 42 Cena 20.000 din

CESTA POVEZALA OBČINI

Murskosoboški občinski praznik so še posebej slovesno proslavili v prosenjakovski krajevni skupnosti. Svojemu namenu so namreč predali posodobljen odsek ceste med Prosenjakovci in Motvarjevci, ki je dolg dobrih pet kilometrov. Poleg tega pa je bil asfaltiran še odsek ceste do Kobilja, kar pomeni, da sta se

nim domom v Prosenjakovcih. Slavnostni govornik, predsednik OK SZDL Geza Farkaš, je spregovoril o pomenu ustavnih dopolnil, pripravah na spomladanske neposredne volitve, dotaknil pa se je tudi občinskih problemov. Menil je, da čeprav smo na neki način odmaknjeni od večjih pretresov, to ne pomeni, da re-

rimo, da so to kmetijstvo z večjo finalizacijo predelave, turizem in pospešen razvoj drobnega gospodarstva.

Tudi v prihodnje bo potrebno veliko pozornosti nameniti razvoju manj razvitih občin. Še vedno je polovica od 479 kilometrov lokalnih cest brez asfaltne prevleke, zato bo potrebno za te namene še dodatno zbirati sredstva.

Sicer pa je vrednost del, ki jih je izvajal tozda za vzdrževanje cest iz Murske Sobotice, skoraj 20 milijard dinarjev, če bi upoštevali zdajšnje vrednosti kilometra. Desetino tega so prispevali krajanje s samopriskevkom, nekaj pa so dodali tudi nekatere delovne organizacije in društva.

V madžarskem jeziku je goste in krajanje pozdravil tudi predsednik KK SZDL Štefan Bogdan, nato pa so v kulturnem programu nastopili učenci prosenjakovske osemletke in ženski pevski zbor kuda Ady Endre.

S. Eöry



Pred očmi treh županov, gostov in krajanov je predsednik občinske frontne organizacije prerezal trak in predal cesto svojem namenu. Vsem, ki se bodo vozili po njej, pa je želel čim manj nesreč in neprijetnih srečanj.

soboška in lendavska občina povezali tudi na tej gorički strani svoje meje. Prireditev so se začele že v so-

forma na področju gospodarskega in političnega sistema ne bo tudi pri nas povzročila težav. »Z gotovostjo bodo nove razmere še

Na odprto ceste v Prosenjakovce so pripotovali tudi predstavniki krajevne skupnosti Kruščiči. Sodelovanje s tem krajem iz Vojvodine se je začelo lansko leto, ko so Prosenjakovčani sodelovali v televizijski oddaji »Znanje—imanje. Dogovorili so se, da bodo stike še okrepili.« Mislim, da bosta naši dve krajevni skupnosti z negovanjem bratskih odnosov, prijateljstvom in ljudskim sodelovanjem prispevali k izboljšanju tega jugoslovanskega ozračja, zblizovanju naših narodov in narodnosti. Potrebno je iskati tiste teme, ki nas zadržujejo, predvsem v želji, da si skupaj izborimo boljše življenje in da bo več razumevanja.« To so bile besede Maksima Jekniča, predsednika skupščine občine Kula.

boto zvečer, ko so v prostorih dvojezične šole Bratstvo in enotnost odprli razstavo slik pred desetimi leti tragično umrlega slikarja domačina Ladislava Dančiča. Osrednja prireditev pa je bila v nedeljo popoldan pred zadrž-

dotatno zaostre problem nezaposlenosti, ki ga štejemo kot enega težje rešljivih v občini. Nove razmere nas bodo silile, da se usmerimo predvsem v tiste panoge, kjer imamo največ možnosti. Za našo občino že vrsto let govo-

KAJ SO ZAPRLI V LENDAVSKI RUDNIK? NA MESTO PREMOGA RADIOAKTIVNI ODPADKI?

Stran

3



Takšen je zdaj vhod v jaško rudnika premoega v Benici pri Lendavi. Preprosta železna vrata so enostavno zavarili.

Večletno zavzemanje v zadnjem letu podkrepljeno z zahtevami SIS madžarske narodnosti, Pomurskega medobčinskega sveta SZDL, republiških narodnostnih komisij, izvajalcev programa in drugih, da se tudi narodnostni radijski programi Radia Murska Sobota obravnavajo in razvijajo kot nacionalni programi slovenske radiodifuzije, čeprav ne nastajajo znotraj RTV Ljubljana, je

v prejšnjem tednu rodilo prve oprijemljive sadove.

Najprej sta komisiji za narodnost in informiranje pri republiški skupščini zahtevali v principu enakopraven položaj narodnostnih programov, za kar je madžarskemu potrebno zagotoviti minimalne programske, tehnične in druge pogoje. Skupščini RTV Ljubljana sta predlagali, da k temu pripomore z uresničitvijo že sprejetih sklepov in zagotovijo deleža iz naročnine za pospešen razvoj. Sledil je za razvoj madžarskega radia usoden četrted pred tednom dni, ko se je o tem odločalo v skupščini RTV. Delegati so zdaj vendarle sklenili, da se iz povišane naročnine (za november bo 580.000 dinarjev) kot nujna finančna injekcija do konca leta zagotovi 2 milijardi dinarjev. Z letom 1990 se madžarski program soboškega radia vsebinsko priključi programu RTV in se za njegovo sofinanciranje zagotovi tudi delež v naročnini. Za programske in razvojne potrebe bi moral biti to vsaj odstotek naročnine. Za uresničitev projekta posodobitve oddajnikov in zvez, ki zajema tudi ločitev frekvenc slovenskega in madžarskega programa, pa naj bi skrb prevzela TOZD Oddajniki in zveze.

Ni odveč zapisati, da se po no-

vem denar RTV naročnine iz naše pokrajine ne bo samo odlival, saj se ga je po zgraditvi oddajnega centra v Nemčavcih leta 1976, neposredno vračalo zanemarljivo malo. Nekaj vlakov smo zaradi tega že zamudili, zato imajo Madžari v Sloveniji samo dve uri programa, zato sta na skupni frekvenci slovenski in madžarski program stalno pred dilemo o razporeditvi časovnih pasov, zato sta še vedno oba programa v mono tehniki, zato je obmejna radijska postaja nepravilna na spremembo v tem trikotniku meja, zato je slišnost UKW oddajnika slaba, zato ... Krivdo o tem si kaže porazdeliti, zajeten dosje pa dokumentira, komu kakšni deleži pripadajo. Sicer pa je zdaj pomembnejše, kako bo dogovorjeno udeleženo. Z novim virom iz naročnine in dotedanjimi sredstvi iz republiškega proračuna naj bi se madžarski program do leta 1995 razširil najmanj na 5 ur dnevno, s t. l. 1991 mora priti do ločitve frekvenc in do oddajanja obeh programov v stereo tehniki, za nemoteno delovanje so praktično takoj potrebne kakovostne zveze, v lendavskem studiu zamenjava opreme in drugo. Problem pa so tudi prostori, za kar pa bo potrebno poskrbeti predvsem v domači pokrajini.

KAKO ZANETITI »PREPIR« V POMURSKI »HIŠI«?

Poglejte na 4. strani



V naši bližnji in tudi nekoliko daljni sosesčini se vsak dan nekaj dogaja. Kot je bilo za pričakovati: Erich Honecker, ki je bil osemnajst let na čelu Demokratične republike Nemčije je odstopil, zamenjal pa ga je 52-letni Egon Krenz, ki je že nekaj časa veljal za Honeckerjevega naslednika. Na Madžarskem je vsak dan nekaj novega, slišati pa je tudi glasove o reformah in razvijanja manjšin. K vsemu temu smo izbrali tale posnetek: 33-letni britanski rokohitrec Paul Heasman se je v londonski ulici Tottenham Court »obesil« na kazalec trideset metrov visoke ure, da bi tako opozoril na začetek snemanja nekega filma. Snemanje se je torej začelo, ne vemo pa še, kakšen bo ta film.

Romuni niso vzdržali

Romuni so letos spomladi veliko govorili (pravzaprav njihov vsestranski vodja Ceausescu), da so do zadnjega centa odplačali vsa posojila na tako imenovanem Zahodu. Kot piše Frankfurter Allgemeine Zeitung, je Romunija pri Mednarodnem bančnem konzorciju vendarle najela milijardo dolarjev, da bi dokončala dela pri atomski centrali Črna voda. Pri dodelitvi tega posojila je imela glavno besedo Kanada.

Kot piše omenjeni dnevnik, so Romuni odplačali vse prejšnje dolge tujini na račun izrednega odpovedovanja standardu: Romunija je ustvarjala od leta 1984 v zunanji trgovini dve do tri milijarde dolarjev letno.

V naslednjih letih si bo prizadevala povečevati svoj izvoz.

Narodnosti so se srečale

V madžarskem obsejnem mestu Sopron je potekalo tridnevno srečanje narodnostnih skupnosti sosednjih dežel. Tema 14. srečanja, na katerem so sodelovali predstavniki 19 narodnosti iz Avstrije, Italije, Švice, Jugoslavije in Madžarske so bile človekove pravice in pomen njihovega uresničevanja za pripadnike narodnosti.

Predstavniki narodnosti iz različnih dežel so kritično spregovorili o svojem položaju in svojih pravicah. Menili so, da klasične pravice, ki jih zagotavljajo zdaj že skoraj vse ustave, niso dovolj za zavarovanje obstoja in razvijanja manjšin. Kljub številnim mednarodnim deklaracijam, pogodbam in sporazumom je namreč položaj v praksi marsikje porazen.

Prvič smo lahko slišali tudi kritične besede predstavnikov narodnostnih skupnosti, ki žive na Madžarskem. Odkrito so govorili o napakah, ki so bile storjene v preteklosti in zahtevali, da sprejme Madžarska ukrepe, ki bodo omogočili uresničevanja zakonsko sprejetih in zagotovljenih pravic.

Naslednje srečanje predstavnikov narodnosti sosednjih dežel bo čez leto dni v Osijeku.

Neposredne predsedniške volitve

Vloga in pooblastila prihodnjega predsednika madžarske države so bili tudi med ključnimi spornimi točkami na pogajanjih med opozicijo in partijsko delegacijo. Opozicija se je zavzemala za njegovo posredno izvolitev, prek parlamenta, predvsem pa za njegovo reprezentančno funkcijo. Ob koncu pogajanj, ki so se končala sredi septembra, je del opozicije z Madžarskim demokratičnim forumom (MDF) na čelu popustil pred trdnim stališčem MSDP, češ da bodo celotna pogajanja ogrožena, če bo opozicija vztrajala pri svojem stališču. Končni načelni sporazum med partijo in delom opozicije med drugim predvideva, da bi parlamentu predložili zakon o ustavnih spremembah (Madžarska ne bo več ljudska republika), volilni zakon, zakon o delovanju strank in njihovih financah, zakon o delovanju ustavnega sodišča ter pred dnevi že sprejeti zakon, s katerim so bili odpravljeni ostanki stalinističnih predpisov v zvezi s političnim kriminalom. Del opozicije je zato popustil pred zahtevo partije, po kateri naj bi bile predsedniške volitve že novembra, pred parlamentarnimi. Načelni sporazum med MSDP ter delom opozicije predvideva, da bodo tokratne predsedniške volitve neposredne, predsedniška pooblastila pa po finskih vzoru, torej manjša kot v Franciji, vendar pa še vedno krepko nad reprezentančnimi, saj vključujejo pravico do razpusitve parlamenta.

Odločno v boj proti nepismenosti

Koliko hudih besed je bilo že napisanih in izgovorjenih na račun dopolnil k slovenski ustavi, predvsem se na tisto, ki govori o možnosti odcepitve. Kot da bi bili do kraja nepismeni, kar nas je v tej državi, tako je mogoče razumeti vse te polemike ob ugotovitvi zagrebškega profesorja Josipa Krizmanića, ki je v Vjesniku citiral iz uvodnega dela sedaj veljavne srbske ustave: »Izhajajoč iz pravice vsakega naroda do samoodločbe, vključno s pravico do odcepitve... se je srbski narod« itd.

Torej! Skrajni čas je, da vržemo vse sile in tudi (sposojeni) denar v organiziranje opismenjanja vseh trindvajset milijonov ter toliko in toliko tisoč in sto ter deset Jugoslovanov — po vzorcu boja proti nepismenosti iz leta 1945! Nič ne more biti izvzet.

Skrajni čas je, da se samoupravni Jugoslovani naučijo brati...

KUPČIJE Z OROŽJEM

Stockholmski inštitut za proučevanje miru v svetu je objavil nekatere podatke o trgovanju z orožjem. Načelna ugotovitev je, da največ orožja prodajo razvite, najverjetno pa ga kupijo manj razvite države v svetu. med najpomembnejše izvoznice orožja sodijo v letu 1988 ZSSR — 13 milijard dolarjev, ZDA — 10 milijard, Francija 3, Kitajska 2, Velika Britanija 1,6, ZR Nemčija 1,5, Nizozemska 0,8, Švedska, CSSR in Italija pa po okoli pol milijarde dolarjev.

Za okoli 62 odstotkov vsega tega orožja kupijo nerazvite države, med največjimi uvozniki pa je Indija, ki je leta 1988 uvozila za 3,79 milijarde dolarjev orožja. Na drugem mestu je Irak, sledita pa Severna Koreja in Saudska Arabija. V Sovjetski zvezi trdijo, da bodo do leta 1995 60 odstotkov proizvodnje vojne opreme preveli v predmete splošne porabe. V zvezi s takšno preusmeritvijo proizvodnje so v ZDA doživeli hude pretrese, in to po nesmiselni vietnamski vojni, ko so ugotavljali, da ni tako lahko spreminjati »mečev in pluge.«

RAZGIBANA HRVAŠKA

Reakcije uradne politike na akcijo hrvaške socialno-liberalne zveze (HSLŠ) za ponovno postavitve spomenika banu Josipu Jelačiću na osrednjem zagrebškem trgu, ki je nekoč nosil njegovo ime, so povzročile, da so najstajajoče pluralistične organizacije na Hrvaškem dobile nove simpatizerje.

Za oblast je v vsej zadevi najbolj sporno vključevanje Hrvaške demokratične skupnosti (HDZ) v akcijo HSLŠ, kajti že dobiva od prve javne tribune v Društvu književnikov Hrvaške, 28. februarja, ko so nastali prvi zametki te organizacije, polena pod noge. Za to je deloma krivo prav vodstvo HDZ, ki se je po ustanovni skupščini za zaprtimi vrati 17. junija razcepilo na t. i. skupino dr. Franja Tujmana, ki

je sama razglasila ustanovitev te organizacije, in na skupino dr. Vladimira Veselice, ki bo ta spor najbrž končala z ustanovitvijo posebne pluralistične organizacije. Hrvaška (nastajajoča) opozicija od vsega začetka ni enotna niti v posameznih skupinah, posebej pa niso enotni ljudje, ki so si v hrvaški pomladi leta 1971 po krivici prislužili kakšen maspokoovski naslov.

Po zborovanju na Trgu republike v Zagrebu prejšnjega nedelja je Tujmanovo skupino, ki dokazuje, da je legalno ustanovljena kot HDZ, vodja mestne partije Luka Miletić imenoval »militantne nacionalistične skupine«, ki da so izrabile legalno akcijo HSLŠ za postavitve spomenika banu Jelačiću. HDZ pa je na te napade reagirala s tiskovno konferenco šele v petek, ko je avtor spornega letaka HDZ za vrnitev Jelačićevega spomenika Milovan Šibl, urednik glasila HDZ, zavrnil očitke oblasti, češ da so z njimi priredili »nacionalistični napad na ZK Hrvaške«.

»Gre le za kritiko tiste politike, ki zatira nacionalne občutke med ljudmi in preganja drugače misleče,« trdi Šibl. Ta razglas na seji IO HDZ sprejeli že 30. septembra, vendar z njegovo vsebino niso mogli seznaniti ljudi, ker ga v uradnem časopisu na Hrvaškem niso hoteli objaviti. Po besedah predsednika dr. Franja Tujmana si je Hrvaška demokratična skupnost pridobila že 10.000 članov, med njimi pa jih je četrtnina iz tujine.

V torek je bila za okroglo mizo televizije Zagreb izrečena nedvoumna iriditev, da sta tako Slovenija kot Srbija postopali glede spremembe svoje republiške ustave popolnoma enako, se pravi: z enakimi posledicami v odnosu na jugoslovansko ustavo, ker se je v Srbiji zmanjšala vloga avtonomnih pokrajin s krepitvijo položaja republike, v Sloveniji pa se je na neki drugi način okrepljen položaj republike. To pravzaprav spreminja veliko burjo ob ustavnih dopolnilih v vihar v kozarcu vode, saj oblike državnosti ne pomenijo vsebine ureditve odnosov med državami, če le-ti počivajo na enakopravnosti narodov in narodnosti, kar je pravzaprav zasnova avnojske Jugoslavije, kakorkoli se je že potem razvijala oziroma dograjevala.

Na tem sestanku poznavalcev ustavnega prava — govorili so sami doktorji in profesorji, ki tudi sicer aktivno sodelujejo pri urejanju ustavnega prava oziroma v telesih, ki se ta čas z ustavnostjo ukvarjajo — so gledalci televizije dobili, menda prvič v zadnjih burnih časih, natančne odgovore na vprašanja o tem, kaj je pravzaprav federacija in kaj je konfederacija, izvirna in prenesena suverenost in podobno, s čimer se je doslej ravnilo kot orožjem za medsebojno politično obstreljevanje, ki je imelo prej zastraševalen kot pa hrabriljen učinek na preprostega, o vsem tem ne dovolj poučenega človeka.

IDEOLOGIČNOST

Pokazalo se je, da je v ozadju vse dosedanje prepirljivosti v političnih krogih vendarle zaskrbljenost za lastno vladajočo pozicijo, ki naj bi se čim manj boleče demokratizirala in s tem osvobodila človeka (kot posameznika v njej) dosedanje vloge pasivnega opazovalca.

Pokazalo se je, da je bila ideologija spolitizirana do te mere, da se je celo dnevna politika spreminjala v nedotakljivo ideološko resnico tudi, ko so bile spremembe povsem neideološke narave. Za ilustracijo naj navedem samo zgled uvedbe pendrekov v milico, ki je pred desetletji, ko se je to zgodilo, takratni Slovenski poročevalec na široko razlagal (na več kot četr strani) kot novo pridobitev socializma...

Morda ta ilustracija niti ne bi bila omejena vredna, če zdaj ne bi nekaterih novih predpisov, na primer s področja socialnega položaja delovnih ljudi, tolmačili na isti način — kot nekakšno velikansko pridobitev naše družbe, čeprav so ti predpisi posledica gole nuje zaradi stanja, ki se pač ne popravlja, temveč slabša.

Ideologiziranje stališča »en človek en glas« in nasprotovanje volilnemu pravilu »en narod en glas« je prav tako trganje pojmov od logičnosti; barvanje z ideologijami pa ustvarja nelogičnost, kajti tudi po sedanjih ustavnih pravilih igre temeljijo vse volitve na ljudeh, ki imajo volilno pravico in v vseh sestavljenih državah se ne morejo izogniti enakopravnosti vključenih držav v odločanju o skupni usodi. Problem je nekaj povsem drugega: naše volitve so bile toliko sformalizirane, da je bilo nesmiselno hoditi voliti, odločanje v naših skupščinah pa toliko podrejeno politiki ene same partije, da so tudi skupščine postale samo prostor formalnega odločanja o že vnaprej odločenem.

Zaradi vsega tega zdaj že naglas, tudi na televiziji v tem konkretnem primeru, govorijo o detronizaciji partije, če hočemo priti do smiselnejšega odločanja in nehamo računati s Partijo kot arbitražo za vsa sporna vprašanja, kar naj bi bil bližajoči se izredni kongres ZKJ, kakor so opozorili omenjeni profesorji v razpravi, ki je menda začetek (televizijskih) razgovorov o spreminjanju sedanje ustave Jugoslavije in seveda tudi republik.

Upajmo torej, da bomo nasledje priča ideološke logičnosti v nasprotju s politično rabo ideologije, čisto tuji z nameni, ki z uporabljano ideologijo nimajo nikakršne zveze. Kljub vsemu, kar smo slabega v socializmu, kakršnega smo doživljali, doživeli, smo se marsičesa tudi naučili, pa bi bilo zres nesmiselno, če bi si tudi naslednji mesec v vodi, ko vendar že zdavnaj vemo, da je na nebu, kadar je pač v našem vidnem polju.

Viktor Širec

Samo zmede nikar!

Med vsemi zahodnimi odmevi na vrenja v sovjetskem imperiju in v Vzhodni Evropi, njegovi interesni sferi, je za splošno razpoloženje najbolj značilno tisto iz liberalnega angleškega Guardianja: »Možnost, da se lahko na svetovnem prizorišču prikaže kakih petdeset novih držav in etničnih skupin (sic!), je komajda razlog za navdušenje. To je recept za nastanek kaosa. Mar res potrebujemo kup režimov v stilu tretjega sveta, z vsem njihovim potencialom za tiranijo in terorizem, ki bi nastal na razvalinah sovjetskega imperija?«, piše v Naših razgledih Jurij Gustinčič.

Tako torej, dragi prijatelji iz Estonije in Latvije, Gruzije in Armenije, jutri pa iz Ukrajine! Če niste vedeli, potem vam za zahodni liberalci sporočajo, da so vaše pretenzije nevarnost za svetovno ravnotežje in človekovo prihodnjo svobodo. Opustite svoje drobne nacionalizme ali pa si vsaj zapomnite naslednje: ostanite v okvirih možnega! Ne zahtevajte preveč! Naj vam Rusi dajo več avtonomije, toda ne zahtevajte od njih, naj ne bodo tisto, kar so: velik narod.

Na vse strani se bliskovito širi epidemija samostojnosti in samoodločanja, svet pa je prisiljen, da položaj povsem na novo osmisli. Na Zahodu je v središču pozornosti naslednje vprašanje: kaj in v kolikšni meri je koristno »za nas«? Bi hoteli, na primer, popolno dezintegracijo sovjetskega kolosa? Kaj bo naredila Amerika, če bo izgubila partnerja v dosedanem ravnotežju? Nenadoma se začenja bati, da se utegne to zgoditi. To ni mora, ki bi jo povzročilo dolgoletno razmišljanje, izhajajoče iz ostre blo-

kovske razdeljenosti. To se vidi na prvi pogled. Azerbajdžanci so pravkar zahtevali spremembe ustave, ki bi jim dale pravico do samosvojega zastopstva navzven. Vse to pa se dogaja v času, ko je Zahod manj trden in homogen v dosedanem pomenu besede, čeprav je tako ekonomsko kot tudi

V žarišču dogodkov

duhovno in politično okrepljen. Čedalje bolj se deli na samostojne gigante. Kakšni bodo v »zahodnem svetu« odnosi med ZDA, Japonsko in Zahodno Evropo ob zvokih dezintegracije na Vzhodu? Kdo bo kaj »vzel«? Kdo bo vplival na koga? Ali bo usoda drugega bloka bolj odvisna od Združenih držav, Nemčije na pragu združitve ali dežele vzhajajočega sonca z njenimi uspešnimi trabantami?

Tudi to je usoda kapitalizma, kot bi lahko dejali nekoliko ironično ali, če hočete, sarkastično, da je od vsega začetka moral pomagati komunizmu.

KONGRES ALI POGREB?

Z nekoliko zlobe bi lahko rekli — kot piše Slobodna Dalmacija — da je partija pri nas samo zato, da se znotraj nje lahko brez konca pripravajo. Nikjer namreč ni toliko nesoglasij kot prav v ZKJ. Dosedanja zasedanja komisije za pripravo 14. kongresa ZKJ niso prinesla na površje prav nič spodbudnega. Bilo je vse preveč dta-koceptstva in dogmatskih govoranc o ne najbolj bistvenih zadevah. Morda se še nikoli doslej ni čutilo tako močno kot v zadnjem času, kam vodi Jugoslavijo koncept o tako imenovani enostnosti, ki se naslanja na »disciplino«. In to brez notranje demokratičnosti. Takšne poti h kongresu vodijo k trditvi ali vprašanju v naslovu.

globus

RIM — Vatikan je pripravljen proučiti pobudo uradne Madžarske za obnovitev diplomatskih odnosov med Vatikanom in Budimpešto. Madžarska je za Poljsko že druga vzhodnoevropska država, ki želi obnoviti po drugi svetovni vojni prekinitve diplomatske odnose s sveto stolico.

ZENEVA — Skupina visokih švicarskih funkcionarjev sodi, da so prenehali obstajati razlogi, ki so nekoč stali za politiko nevtralnosti oziroma, da se približuje čas, ko bo Švica lahko boljše branila svojo avtonomijo in neodvisnost kot članica Evropske skupnosti.

BONN — Dnevnik Die Welt trdi, da so zahodnonemške protibevševalne službe med vzhodnonemškimi begunci odkrile večje število ljudi, ki delajo za vzhodnonemške in tudi sovjetske varnostne organe.

BUDIMPEŠTA — Madžarski parlament je sprejel nekatere spremembe ustave iz leta 1949. Tako je z ustavo odpravljen prezidij države, uvedena pa je funkcija predsednika republike. Dokler ta ne bo izvoljen, bo naloge voditelja države opravljal predsednik parlamenta. Madžarska tudi ne bo več ljudska republika temveč samo republika.

DUNAJ — Predmet javnih razprav v Avstriji sta zadnje čase dva pomembna člana ljudske stranke, in sicer vodja njene mladinske organizacije O. Karas in sam predsednik stranke in kanclerjev namestnik J. Riegler. Obema očitajo prevelike prihodke.

MOSKVA — V SZ je izšel prvi opozicijski časopis Pozicija, ki je glasilo skupine deputatov vrhovnega sovjeta, vodi pa jo Boris Jelcin. Časopis je izšel v Estoniji, ker so njegov izid v Moskvi prepovedali.

BUDIMPEŠTA — Madžarska ljudska fronta je kot kandidata za novega predsednika države izbrala sedanjega ministra za pravosodje K. Kulcsarja. Madžarska socialistična (bivša komunistična) stranka je za predsedniškega kandidata nominirala I. Poszgaya, socialdemokrati so se odločili za Z. Kiralya, stranka oktobra pa za S. Raczca.

MOSKVA — M. Gorbačov je napovedal, da se bo še letos sestel s papežem Janezom Pavlom II. To bo prvo srečanje kakega sovjetskega voditelja s poglavarjem rimskokatoliške cerkve. Računajo, da bo srečanje decembra.

globus

GORNJA RADGONA — Na seji izvršnega sveta Skupščine občine Gornja Radgona, ki je bila 19. oktobra 1989, so najprej spregovorili o gibanju zaposlenosti in brezposelnosti. Tačas je v občini 347 iskalcev zaposlitev, skrb pa zbujajo podatki, da se je njihovo število v primerjavi z letom prej povečalo za več kot 60 odstotkov. Menili so, da bi morale uradne institucije, ki se ukvarjajo s temi problemi, bolj sodelovati s kadrovskimi delavci v delovnih organizacijah.

LENDAVA — V Pomurju išče tačas delo 2750 delavcev, kar je 220 več kot v enakem obdobju lani. Najbolj se je povečalo število iskalcev v radgonski občini, in sicer za 45 odstotkov, nato v lendavski za 20, v soboški za 2, medtem ko v občini Ljutomer tokrat išče delo nekoliko manj ljudi kot lani. Še vedno je največ iskalcev zaposlitev iz soboške občine, saj jih je na skupnosti za zaposlovanje prijavljenih 1600, takoj za njo pa je lendavska občina, kjer si želi delo 560 ljudi. Na seji izvršnega sveta so ob obravnavi problematike zaposlovanja poudarili, da so računali, da bo ob koncu letošnjega leta ta številka nižja za najmanj 100. Toliko delavcev naj bi se namreč zaposlilo v tovarni Ilirija-Vedrog, žal se bo to zgodilo šele v prvi polovici prihodnjega leta. Tedaj bodo odprli še nekaj drugih manjših obratov.

MURSKA SOBOTA — Bojan Žunič, diplomirani pravnik s pravnosodnim izpitom, iz Murske Sobote je izvoljen za sodnika Temeljnega sodišča, in sicer za mandatno obdobje od 1. decembra letos naprej. Takšen je sklep delegatov vseh treh zborov skupščine občine, ki so s tem sprejeli predlog komisije za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja pri SO, pozitivno mnenje k izvolitvi pa so dali tudi koordinacijski odbori za kadrovska vprašanja pri OK SZDL vseh štirih pomurskih občin in PMS SZDL.

MURSKA SOBOTA — Ker je treba nekaj zadev še dopolniti, so z dnevnega reda nedavnega skupščinskega zasedanja umaknili predlog odloka o sprejetju ureditvenega načrta za izvedbo melioracijskih in regulacijskih posegov na območju Jurij-Sotina. Ti posegi so v skladu z usmeritvami srednjeročnega družbenega načrta soboške občine v obdobju 1986—1990, poglavitni cilj pa je izboljšanje kakovosti kmetijskih zemljišč, s čimer je povezana večja proizvodnja hrane. Hkrati naj bi uredili tudi ustrezno odvodnjavanje, zato je predvidena regulacija potoka Ledava.

MURSKA SOBOTA — O socialni problematiki v soboški občini v sedanjih gospodarskih razmerah, ki je osrednja točka seje občinske konference SZDL, so razpravljali tudi predstavniki mestnih krajevnih skupnosti, njihovih socialno-zdravstvenih komisij, predsedstev KO SZDL in Centra za socialno delo. Ugotovili so, da so o tej problematiki, ki je v zaostrenih razmerah še bolj navzoča, v organih frontne organizacije sprejeli že precej usmeritev in pobud, zato je treba preveriti dosežke. Zavzeli so se za uveljavitev humanih oblik raznih pomoči najbolj ogroženim prebivalcem, saj vsega ni možno reševati le z denarjem.

do tedna

Kaj je v rudniških jaških?

Že z navadnimi — komunalnimi — odpadki ne vemo kam, kaj šele s posebnimi, saj se takih odlagališč še bolj otepajo. Ne presenečajo potemtakem govorice, češ da tam in tam skrivaj odlagajo take odpadke, na primer radioaktivne. Svoječas so o takim odlagališču govorili na ljutomerskem območju, kjer naj bi jih spuščali v rove, ki so nastali ob iskranju nafte in plina, zdaj pa so se podobne govorice razširile na lendavskem območju; nekdo je vznemiril občane, češ da ponoči prihajajo tovornjaki do dveh vhodnih jaškov časno zaprtega rudnika premoga v Benici, s katerih naj bi raztovarjali sode. Domišljija je šla celo tako daleč, da je vedela povedati, da so v sodih radioaktivne snovi. Še več: raziskave in začetno kopanje premoga je bila samo kamuflaža za odlaganje nevarnih snovi.

V občinskem štabu za civilno zaščito niso držali križem rok. O govoricah so obvestili poslovodni odbor Rudarsko-energetskega kombinata Velenje. Kot nam je povedal predstavnik štaba civilne zaščite Janez Bošnjak, so nato predstavniki rudnika, geološkega zavoda in štaba civilne zaščite komisijsko odprli oba vhoda v jaška in ugotovili, da je eden v celoti napolnjen z vodo, v drugem pa je je do polovice. Jaška sta sicer dolga 80 metrov in sta poševna. Komisija na tleh ni odkrila nobenih svežih sledi, na podlagi katerih bi bilo mogoče sklepati, da bi kdo v jaška spuščal kake predmete. Opustili pa so misel na izčrpanje vode, saj so prepričani, da sta jaška prazna. Poleg tega pa tudi ni denarja za plačilo črpanja.

Komisija je poskrbela, da so železna vrata na obeh vseh v jaška zavarili. Prej sta bili na nju navadni obešanki. Je pa komisija ugotovila, da je okrog enega od jaškov razlita nafta, ki jo je najbrž kdo prečrpaval iz sode v rezervoar, ko je ponoči z nakladalnikom protipravno nalagal gramoz. Komisija je tudi sklenila, da je treba okrog jaškov nasuti zemljo, da bi čez čas zrasla trava. Na ta način naj bi nekako zakrili bogate plasti gramoz.

To je uradna verzija odmeva na govorice. Vaš lendavski dopisnik je za komentar zaprosil Ludvika Jerebica, ki je bil usklajevalec raziskovalnih del na rudniku premoga v Benici vse do časa, ko so rudnik zaprli oziroma ga »konzervirali«, kar pomeni, da denar ni vržen v blato, ampak bodo rudnik lahko začeli izrabljati, ko bodo za rudarstvo nastopili boljši časi. Zdaj je namreč premoga dovolj iz drugih rudnikov, poleg tega pa smo dali v Sloveniji prednost čistejšim virom energije, kot so nafta, plin in elektrika. Tovariš Jerebic je odločno zavrnil možnost odlaganja nevarnih snovi v rudniku v

PO SLEDI GOVORIC

Benici, saj so bile obešanke na vratih iste, kot so jih pred časom namestile, bile so zaklenjene, komisija, v kateri je bil tudi sam, pa ni našla na tleh vhodnih jaškov nobenih svežih sledi.

Najbližja domačija ob vhodnih jaških so Frletičevi. Nenajavljeno smo gospodinjico Anico povprašali o resničnosti govorice o tovornjakih, ki da ponoči vozijo sode. Zanimivo je, da ni vedela nič povedati o govoricah (»To prvič slišim«!), pa tudi ne o vožnjah posebnih tovornjakov. Pač pa je dejala, da je na tem območju velik promet zaradi odvažanja gramoz, ki ga nekateri kradejo ponoči. Vozijo ga predvsem v območja okrog enega od vhodnih jaškov. Zdaj, po juljskih poplavih, pa so nastale tudi plasti peska, za katerega so se prav tako našli številni interesi. Nekaj iznajdljivcev, sicer avtoprevozniki, si je naredil veliko zalogo v neposredni bližini Frletičevih. Ženska je še povedala, da je v zadnjem času večkrat videla tudi miličnike; ki menda preganjajo tatove gramoz ali pa divje lovce.

Ce bi bili naivni in verjeli govoricam o nevarnih snoveh v rudniških jaških, potem si seveda ne bi upali do njiju. Torej smo se srečali z »nevarnostjo« iz oči v oči. Pa ugotovitev? Na obeh vhodnih jaških so bila vrata sveže zavarjena; pri enem jašku, iz katerega so poskusno vozili (v okviru raziskovalnih del) premog, so opuščeni železniški tiri, vse naokrog pa so betonske kocke, na katerih so bili zabojniki. V neposredni bližini drugega jaška smo našli sledi razlize nafte, v neposredni bližini pa »rudnik« gra-

ZGODOVINSKI POSVET O PREVRATNEM OBDOBJU

Nadgradnja simpozija v Radencih

Po dobrem desetletju so se vnovič dobili, le da v ožjem sestavu, vendar ob dokajšnji udeležbi. Šlo je za strokovno posvetovanje o nekaterih temah iz dobe revolucionarnega vrenja (1918—1920) v pokrajini ob Muri, ki ga je pred tednom dni v soboškem hotelu Diana izpeljalo zgodovinsko društvo za Pomurje s pokrajinskim muzejem iz Murske Sobote.

Tisto, o čemer so več ur besedovali, bi mogli strniti v dejstvo o priključitvi Prekmurja k Jugoslaviji/Sloveniji pred 70 leti, čeprav se okrog tega še vedno krešejo mnenja: je šlo za priključitev (aneksijo), zasedbo (okupacijo) ali osvoboditev ali za kaj? Očitno tudi zbornik razprav o tej problematiki, ki je nastal na osnovi simpozija v Radencih od 27. do 29. maja 1979, pušča odprtih še veliko vprašanj. V smislu poskusa dati vsaj nekaj odgovorov nanje, je bilo zamišljeno tokratno posvetovanje.

Tako je Rudi Čacinovič predstavil madžarsko-slovenske stike v preteklosti in danes, podpisani je govoril o Radgonskem kotu in majniški deklaraciji, Franc Kuzmič je analiziral, kako je bilo s Prekmurjem na mirovni konferenci v Parizu, Metka Fujs je portretirala Vilmoša Tkalcica in Vincenca Šerugo, dr. Vaček Šiftar pa se je v daljši razpravi lotil zanimivejših procesov in dejanj iz tisočletne vladavine Madžarske nad zdajšnjim/tukajšnjim ozemljem.

B. Ž.

Z današnjo sejo centralnega komiteja ZKS prihaja v javnost programski dokument II. kongresa z reformsko vizijo prihodnjega razvoja z naslovom Za evropsko kakovost življenja, kar bo vsebinska in zunanja podoba kongresa. Program je brez štiri-desetletnega železnega repertoarja partijskega besedišča, ki se ni potrdilo v življenju. Namesto boja proti kontrarevoluciji, separatizmu in iskanju vsakršnih sovražnikov, kar nam je v jugoslovanski komunistični praksi dobro znano, ponuja program dokončno slovo realnemu socializmu z usmeritvijo Evropa zdaj, tukaj in takoj, za Evropo pri nas doma.

Po Kučanovih besedah, izrečenih na tiskovni konferenci v začetku tedna, je program naslovljen na realnost in je izziv za rešitev jugoslovanske krize, ki ne zapira poti drugačnim stališčem, nasprotno, poziva k ustvarjalnemu razmišljanju in izziva alternativne predloge. Če večine članstva, ker je pri njegovem nastanju bolj ali manj sodelovalo, vsebina ne bo presenetila ali celo šokirala, pa znajo nekateri pogledi razgibati širšo slovensko, še posebej pa jugoslovansko, zlasti partijsko javnost, kar so na svoj način že potrdila vprašanja novinarjev iz drugih republik.

ZKS se vsebinsko prelevlja v zvezo družbene prenove (za zdaj še ne z imenom, katerega

EVROPA ZDAJ!

sprememba pa je za poznejši čas tudi napovedana), podpira večstrankarsko vizijo razvoja družbe, obenem želi ostati gibanje in je pripravljena sodelovati z vsemi pri uresničevanju podobnih pogledov na družbeno vprašanja. Program napoveduje ukinitvev demokratičnega centralizma, zagovarja asimetrično federacijo, se zavzema za pošteno volitve, se izreka proti smrtni kazni, za enakopravnost vseh ljudi v Sloveniji, za trg, podjetništvo in pluralizem lastnin, za razvoj podeželja in slovenskih hribov, izreka se proti zemljiškemu maksimumu, zavzema se za razvoj ekološko kultivirane družbe, v kateri narava določa meje, za aktivno prebivalstveno politiko, za pravico do prve zaposlitve, za prijazno šolo itd. ter ponuja popolnoma nov odnos do članstva. V ZKS se lahko vpiše vsakdo, ki sprejema njene osnovne programske cilje, statut in plačuje članarino. ZKS pri vstopanju ne bo več spraševala ljudi, ali verujejo ali ne.

Skupina, ki je pripravljala program, poudarja, da ne ponuja vseh odgovorov, riti jih ne daje za vse večne čase. Tudi takšen pogled je odmak od dosedanje za prakso očitno neuspšne programske opredeli-

tve. Pragmatičnost in konkretnost opredelitev do vsakodnevnih življenjskih vprašanj utemeljujejo z današnjimi razmerami, ki prenesajo samo še konkretno spreminjanje. Samo lepim besedam ljudje že zdavnaj ne verjamejo več, zato se zavzdajo, da tudi na spomladanske volitve ni mogoče z drugačno legitimacijo.

ZKS namerava tudi v jugoslovanskih razsežnostih vztrajati pri temeljnih smereh prenove, saj so prepričani o učinkovitosti organizacije z različnostmi. Ni izključen tudi odcep, če bi jim jugoslovanska partija onemogočala uresničevanje programa v lastnem okolju, je bilo slišati na tiskovni konferenci. Na vprašanje, ali se ZK namerava umakniti iz podjetij, ustanov, javnih služb, policije in vojske, dokončnega odgovora ni bilo, ker nastajajo organizacijske sheme ne teče sinhronizirano s programsko prenovo. Očitno je težko ostvarljiva forma, ki bi zagotavljala uresničitev ponujene vsebine, zato je v tem trenutku leta tudi najmanj dorečena.

I. Benko

Zunanja podoba kongresa bo brez srpa in kladiva, brez rdeče barve. Zamenjala jo je modrina z rumeno zvezdo in zeleno črto z napisom Evropa zdaj! Pod tem naslovom bo do kongresa izhajal tudi tednik kot neke vrste kongresni bilten.

KONEC KORUZNIH ZAGAT?

Kmetje z območja Kmetijske zadruge Panonka so letos, proti pričakovanju, pridelali in ponudili v odkup veliko več koruze kot v prejšnjih letih. Tako so predlani prodali 1000, lani 4000 ton, za letos pa je kupec računl, da bo tržnih presežkov koruze kakih 6000 ton. Za pridelovanje koruze ne sklepajo pogodb, kot na primer za sladkorno peso, zato pač niso natančno vedeli, koliko ton koruze bodo pridelovalci pripeljali na odkupna mesta v Intes Murska Sobota, silose v Lipovci in mešalnico v Črnchi. Prejšnjo sredo, ko so naenkrat silosi v Lipovci postali polni, je zavrelo. Kmetje, ki so se preusmerili v pridelavo poljščin, so se hudovali, češ da jih spodbujajo za pridelovanje, ko pa imajo pridelalek, pa ga ne morejo odkupiti. Rekli so tudi marsikatero čez Kmetijsko gospodarstvo Rakičan. Le-to naj bi predvsem poskrbelo za skladiščenje lastne koruze v silosih v Lipovcih, kmetov pa bi na ta način »zavzelo« prostor za njihovo koruzo. Najbrž je bilo vse to dovolj velik vzrok, da so se predstavniki KG Rakičan, Intesa, Kmetijske zadruge in sozda ABC Pomurka sešli pri predsedniku izvršnega sveta SO Murska Sobota in skušali najti rešitev. Pa so jo res! Tam je bilo ugotovljeno, da skladišče (silos) v Lipovcih ni pretensno zato, ker bi ga predvsem napol-

nili s koruzo KG Rakičan (čeprav je ta delovna organizacija lastnik), ampak, ker je v njem še nekaj tisoč ton koruze, ki bi jo žitno-predelovalna industrija morala že zdavnaj odpeljati. Intes se je obvezal, da bo v najkrajšem možnem času poskrbel za

razvoz pšenice. Potlej je šlo vse gladko. Pšenico so res odpeljali iz silosov v Lipovcih in v soboto so spet začeli normalno odkupovati koruzo. Odkup poteka tudi zdaj in računajo na več kot 8000 ton koruze. Zanj plačajo 5500 dinarjev.

Š. Sobočan

MURSKA SOBOTA

Vse nared za volilno konferenco ZK

Vsebinske, organizacijske in kadrovske priprave na programsko-volilno konferenco občinske organizacije Zveze komunistov v Murski Soboti, ki bo 7. novembra, so tik pred koncem. O osnutku poročila o delu soboških komunistov po konferenci marca 1988 so že razpravljali v večini od 136 osnovnih organizacij ZK v občini, kjer so brez bistvenih pripomb sprejeli omenjeni dokument. Osrednja tema volilne konference pa bodo aktivnosti ZK pri spreminjanju aktualnih družbenih in gospodarskih razmer, prenova ZK in volitve organov občinske partijske organizacije ter delegatov za kongres ZKS in ZKI.

To so poudarili na ponedeljkovi seji predsedstva OK ZKS, kjer smo slišali, da bo dokončen predlog kandidatske liste sprejet na seji OK ZKS, ki bo predvidoma 3. novembra. Na seji pa so tudi sešteli rezultate dosedanjega evidentiranja in mesili, da je bilo kar uspešno, saj so v OO ZK za najodgovornejše dolžnosti v organih ZK predlagali čez 250 ljudi, ki so pristali na kandidaturu. Tako širokega demokratičnega postopka že dolgo ni bilo, so opozorili v razpravi, zato ne bodo zaževali kandidatske liste. Tako je za 30-članski občinski komitej ZK evidentiranih 48 kandidatov, za predsednika sta predlagana Karel Sukič in Mirza Žilavac, za sekretarja predsedstva OK ZKS Ergec Furi in Stefan Harkai, za izvršno sekretarko pa Vlasta Verec.

Na programsko-volilni konferenci, ki bo javna, kar pomeni, da bodo v razpravi poleg delegatov lahko sodelovali tudi drugi gostje, bo govor tudi o izboljšitvi za programsko usmeritev delovanja soboških komunistov v naslednjem mandatnem obdobju. Ob splošnih gospodarskih vprašanjih naj bi več pozornosti namenili dolgoročni strategiji razvoja kmetijske politike in tehnične kulture ter kadrovske politiki, s čimer so se precej ubadali tudi dostej.

Milan Jerše

KOMENTAR

PRENOVA BO TEŽKA

ze. Tej pa mora biti jasno, da za svojo pobudo ne potrebuje pristanka ne v državnih in političnih forumih ne v ustavnih členih, temveč v svojih zgodovinskih težnjah.

Po svojem značaju terja prenova Socialistične zveze radikalno razmislek o čisto drugačni organiziranosti in vsebini dela. Če ta organizacija ne bo uspeła uveljaviti svoje posebne podobe, bo njena osnovna ideja izgubila privlačnost, s tem pa Socialistično zvezo spremenila v mrtev prostor, nepotreben privešek družbe. Vsi smo odgovorni, da se to ne zgodi. Rekli bi, da ji zdaj pravzaprav že teče voda v grlo, saj so jo v teh prizadevanjih prehiteli njeni deli — od družbeno-političnih organizacij do novih političnih združenj. V praksi je bila — roko na srce — marsikdaj bolj organizacija forumov kot organizacija ljudi. To, da bo iz imena organizacije odstranila delovno ljudstvo, še samo po sebi ne zagotavlja njene prenove. Svojo novo podobo bo morala zgraditi predvsem na človeku v politično pluralnem prostoru. Prenovljena Socialistična zveza naj bi torej stavila na konja, ki je bil doslej marsikdaj potisnjen ob stran — to je članstvo. Seveda pa je istočasno pomembno, da s prenovo ne zavremo njenih

zgodovinskih izkušenj in nesporno priznane kakovosti, v političnem sistemu pa ohranimo vse tiste prednosti in pridobitve samoupravne socializma, ki so se uveljavile, obenem pa ta sistem obogatimo tudi z vsemi prednostmi parlamentarne demokracije.

Tudi v Zvezi komunistov se dobro zavedajo svojih dosedanjih slabosti. Zato se upravičeno zavzemajo za radikalno vsebinsko in organizacijsko prenavo ter kadrovske pomladitev organizacije, ki se vedno bolj stara ali celo odmiru, če bi hoteli drammatizirati čedalje hujski ospiz njenih vrst. ZKS ima dokaj jasno vizijo, kako iz krize, kar je zapisala tudi v dokumentu o prenovi. Kriza je premagljiva, če bo v Jugoslaviji možno doseči soglasje o tem, kakšen socializem oziroma kakšno družbo hočemo. Seveda pa bi bilo napak, če bi se komunisti izgubljali le pri opredeljevanju svoje vizije, pozabili pa bi na konkretno angažiranje in reševanje žgočih socialnih, razvojnih in drugih življenjskih vprašanj ljudi.

Brez dvoma je sindikat v zadnjih 15 mesecih, odkar so na razširjeni seji RS ZSS razpravljali o težah za prenavo, prehodil pomembno pot. V ustavi si je izboril pravico do sindikalnega

pluralizma, z zakonom o podjetjih bo lahko še bolj utrdil vlogo svoje organizacije v podjetju, z zakonom o delovnih razmerjih pa bo lahko delavca primerno plačal za pošteno opravljeno delo. Hvale vredno je, da so temeljna gradiva programa neodvisnih sindikatov in osnutki kongresnih sindikalnih dokumentov, ki bodo odločali o položaju in vlogi delavca in njegove organizacije, že nared. Toda, ali se članstvo počuti resnično soudeleženo pri teh spremembah? Tudi mladinska organizacija se še išče. Cilj mladini je miren prehod iz socialistične v parlamentarno demokracijo, politični pluralizem in svobodne volitve v pravni državi. Zavzemajo se za svobodo mislečega sveta in poudarjajo, da bodo ostali pluralna, odprta organizacija, ki ne bo postavljala ideoloških meril za vstop. Na politično pluralen prostor pa vedno bolj pristajajo tudi v borbiški organizaciji, kjer so se že pred časom odločili za dialog in pluralizem, ko gre za globoke družbene spremembe. Kot poudarjajo, ta prehod ne bo enostaven, pri čemer bi morali tudi alternativno pozvati, naj pride na dan s konkretnimi programi, ne pa da se oglašajo s kritiki.

Milan Jerše

CESTA ŽIVLJENJA DR. VANEKA ŠIFTARJA

»Naj bo to prvi denar za novo študijsko knjižnico.« je na praznični seji soboške občinske skupščine v njemu lastnem slogu vrnil nagrado dr. Vanek Šiftar, eden od letošnjih nagrajencev občine Murska Sobota. Dan prej so v Pokrajinski in študijski knjižnici odprli razstavo Po cesti življenja o ustvarjalnosti tega »vsestranskega radovednega, neutrudno iščočega in pošteno izpovedujočega pomurskega razumnika — doktorja političnih ved, pravnika, izrednega profesorja za ustavno pravo SFRJ, politika, publicista, kulturnika in zaslužnega profesorja mariborske univerze.

»Vedel si in kar si vedel, si poskušal dati tudi nam, nam razjasniti duha in srce, brez tistega materinsko ljubosumnega skrivanja svojih novorojenih idej in spoznanj; jesen za jeserjo polne šole klopi, novi in novi obrazi, generacija za generacijo. Vzgalji si in učil, ustvarjal in dajal. Ne, nisi še končal,« so mu pred desetletjem ob formalnem odhodu v višje pravne šole v Mariboru v glasilu Z vsa pravico isto iure posvetili njegovi študenti. Res z vsa pravico, kajti 70-letni izobraženec par excellence ne veli zaman: »Če se odločis za študij, vedi, da porabljaš družbena sredstva. Odgovoren si družbi, zato delaj, če ne, pojdi.«

Občudujem lepo iniciativo in s tem iniciatorja zaradi čustvenih posledic v ljudeh, ki bodo obiskali vrt. Pa si mislim: če bodo ljudje pozabili na namene in želje naših slovenskih borcev v tej vojni, ker po svoji naravi tako hitro pozabljajo na take stvari, a še bolj na svoje dolžnosti, bo Vanekov vrt le neki kataliza-

Sele danes sem doživel milost zemlje. Prevzela me je skrivnost nesmrtnosti in njenega ljubimca. (Edvard Kocbek o Vrtu spominov)

tor ljudske vesti. (General Jaka Avsič o Vrtu spominov)

Znanstvenik in raziskovalec, univerzitetni profesor, mentor in recenzent, spiritus movens tradicionalnih mednarodnih zgodovinskih simpozijev Modinci, urednik, kulturnik in korespondent brezštevilih slovenskih/jugoslovanskih intelektualcev, politik in humanist; končno literarni ustvarjalec in izvrsten proučevalec romske problematike. »Na



slovenskem Cekaju sem povedal, da bo zaradi odnosa do Romov partija polagala izpit iz narodnostnega vprašanja,« rad priblija. Med Šiftarjevimi samostojnimi

deli najprej omenimo doktorsko tezo Oblike delavskega sodelovanja in upravljanja v industrijskih podjetjih, uzakonjene v Evropi po oktobrski revoluciji, iz katere je zrasla nadgradnja v knjigi Delavsko sodelovanje in upravljanje v industrijskih podjetjih (Od ideje do leta 1950), nato knjižno delo Razvoj ljudske oblasti med NOB v Jugoslaviji, več izdaj skript o delovnem in jugoslovanskem ustavnem pravu ter ediciji Cigani (Minulost v sedanjosti), neke vrste zgodovinska, demografska, sociološka, etnološka in socialnopolitično zastavljena študija, svojevrstna monografija o Romih pri nas v Sloveniji, predvsem pa v Prekmurju.

Vse je tu: življenje in smrt človeštva in njegovo upanje — večno, neuničljivo. Imenujemo ga ljubezen. (Skupina šestih obiskovalcev o Vrtu spominov)

Šiftarjevo priljubljenost je med drugim potrdila udeležba na otvoritvi razstave Po cesti življenja v (pre)tesnem študijskem oddelku soboške knjižnice, v Petanjkih ob Muri še vedno snuje, raziskuje, ustvarja. Tu je njegov Vrt spominov, kjer se je obrnilo na tisoče ljudi, in tudi o Vrtu govori razstava, ki — kot je zbranim na razstavi izpovedal dr. Vanek Šiftar — ne zadeva le njega, temveč hoče nagovarjati vse nas.

Branko Žunec
Slika: Nataša Juhnov

Da bi zaposlili vsaj nekaj Romov

Poročilo o socialni problematiki soboške občine je obravnaval tudi koordinacijski odbor za hitrejše vključevanje Romov v družbeno življenje. Poročilo je dopolnil tudi dr. Jože Zadavec z ugotovitvijo, da se slabšanje gnotnega položaja ljudi pozna tudi pri koriščenju zdravstvenih storitev in da se spet pojavljajo bolezn, na katere smo že skorajda pozabili. Člani so tudi opozorili, da je pričakovati, da bo odpuščanje delavcev kot ekonomskih presežkov prav kmalu zamenjalo zatise, ki je zdaj v Pomurju in soboški občini, in bodo socialni problemi še večji. Toda za tiste, ki bodo ostali brez dela, je predvidena družbena denarna pomoč, medtem ko sedaj nezaposleni nimajo nobene pravice do denarne pomoči. In v Soboti je 345 takih, ki bi nujno potrebovali denarno pomoč kot edini vir za preživljanje. Med njimi je tudi večina Romov. Zato so rekli, da se bodo morali kmalu srečati vsi, ki bi lahko kaj naredili za zaposlovanje Romov. Več pa bi morali narediti za štipendiranje Romov in možnost opravljanja pripravništva.

Ker so Romi dobili mesto v slovenski ustavi in bo za urejanje njihovih pravic sprejet zakon, so menili, da bo dobro že ob pripravi zakona povedati, kaj naj bo njegova vsebina, da bo tudi po meri Romov in njihovih potreb.

mh

Splača se zagotoviti avtorstvo!

inovacije

»Prevzel me je svet »biznisa«, kjer se veliko da na besedo in o denarju sprva ni govora,« priznava soboški inovator Rudi Drevenšek, ki na osnovi patentiranih inovacij v grelnih sistemih postavlja v Vučji gomili zasebno firmo Elgrego.

»Le s papirji moraš črno na belem dokazati, kako in kaj; na besedo nihče ne verjame,« je povsem nasprotna izkušnja mladega inovatorja iz Gorenjkevega podjetja Elrad v Radgoni Branka Domanjka, ki je pogruntal bistveno bolj gospodaren način oplaščenja koaksialnih kablov.

Najbrž se med pričujočima skrajnostima giblje usoda večine od 54 inovatorjev, ki so pred dnevi dobili priznanja radgonske občinske raziskovalne skupnosti (kar 32 iz Elrada, 17 iz Radenske, štiri iz Avtoradgone in eden iz VG Kapele), in 40 inovatorjev (kar polovica iz Elrada, 16 iz Radenske in štiri iz Avtoradgone), ki so jih denarno nagradili. Občinski sindikalni svet je primaknil še deset priznanj.

V slogu nagrad, priznanj in razstave inovacijskih dosežkov



Branko Domanjko

občinskega združenega dela in mladih raziskovalcev se danes dogaja osrednja prireditve v okviru — kot sta dala na vabilo lendavski občinski sindikalni svet in tamkajšnja občinska raziskovalna skupnost — »aktivnosti za obeležitev meseca inventivne dejavnosti«. Kraj: prostori šolskih delavnic Srednje šole kovinarske, pedagoške in ekonomske usmeritve. Začetek: 11. ura. Ob nagrajenih ustvarjalcih je nedvomno osrednja osebnost Emil Milan Pintar, namestnik predsednika republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo.

Čemu ne bi bile nagrade izplačane v trdni valuti?

Toliko poučni sta zgodbi inovatorjev Drevenška in Domanjka, da ju je vredno dopolniti: v prejšnji številki smo namreč objavili le nekaj drobcev. Prvi ugotavlja, da se za nakup licence njegovih inovacij že zanimajo nekatere naše domače firme, zlasti pa mu zbuja upanje dejstvo, da ga je »odkrila« tudi tujina. Prav tako je očitno, da ne bo ostalo samo pri grelnih sistemih, kajti povezal se je z Donitom iz Medvod, tovarno, ki je znana v avtomobilski industriji po filtrih, ima dokaj razvito trženje in bi zanj izdeloval določene proizvode. Dodamo vprašanje, kaj pa mariborski TAM, s katerim je že sodeloval in še sodeluje. »Resda pri njih škriplje, toda vseeno so uspeli izdelati t.i. nulto serijo, ki bo zdaj šla v prvo vgradnjo. Izdelani so prototipi za rusko tržišče in v resnih dogovorih sva s kanadskim partnerjem jugoslovanskega rodu (iz Like) Jackom Milošem oz. njegovim komercialistom Černetičem (iz Slovenske Bistrice), ki me je našel po članku v Delu. Moja inovacija bi mu prišla prav v delovnih strojih za sečnjo gozdov, saj tam temperature ne padejo pod minus 25 stopinj Celzija. Konec leta pride v Jugoslavijo in se bomo dokončno zmenili za posel,« odgovarja Drevenšek. K temu doda tisto o pomenu dane besede v svetu »biznisa« in prigodo, kako je bilo, ko sta s kanadskim poslovnežem načrtovala srečanje nekje na evropski celinii. »Ker ni mogel priti ob dogovorjenem času na dogovorjeno mesto, mi je po telefaksu sporočil odhode in prihode leta v mestih, kjer bo in hotele, v katerih bo bival, s telefonskimi številkami in časi klicev. Seveda sva se uspela najti in zmeniti za podrobnosti,« zveemo.

Domanjko je šele na začetku inovatorske kariere in zato mu je dobrodošel nasvet, nato bi inovacijo zaščitil in si zagotovil avtorstvo.

Drevenšek: »Po mnenju sodnega izvedenca, s katerim sva se pogovarjala, je tako, da čim daš idejo, že si njen avtor ne glede na to, kdo jo opredmeti oz. kdo/kako jo izpelje. Avtorstvo si je treba zagotoviti preko Zveznega zavoda za patente v Beogradu. Resda je izpolnjevanje obrazcev (prijav) zapletena zadeva, vendar ko to obvladaš, spoznaš, da se splača.« Elradov inovator pragmatično sklepe: »Če naj bi bolj prišla do izraza množična inovativna dejavnost, bi morali nagrade izplačevati v trdni valuti (devizah!), saj inflacija sproti požira vsak dan manj vredne dinarje.«

Nabijanje davka onesnaževalcem = ekološki davek za razvoj

Napovedali smo že, da bomo v nekaj naslednjih številkah objavili zanimivejše povzetke iz prispevkov



Rudi Drevenšek

nastopajočih na nedavnem jugoslovanskem simpoziju Ekosocializem — nov družbenorazvojni projekt v Manboru. Najprej bi radi opozorili na razmišljanja dr. Bogomirja Kovača, opto na štiri teze: ekosocializem — nemogoča možnost družbene alternative, ekološka, ekonomska in politična racionalnost v družbenih sistemih, ekološko usmerjena onesnaževalca — obdavčenje ekoloških škod, ekonomsko upravljanje z okoljem — nekatere alternativne možnosti. V razmišljanje in ravnanje navajamo naslednje: »Ekonomisti so teoretsko že dolgo dokazovali prednosti obdavčenja onesnaževalcev okolja, s čimer bi popravili tržno napako nedolžnosti cen in preizkusa vrednotenja ekološko škodljivih proizvodov oz. dobrin (cene ne razkrivajo družbenih in ekoloških stroškov). S čisto tržnega vidika je temeljni vzrok prevelike ekološke degradacije neustreznost cen, ki ne pokažejo relativne redkosti ekološko neobremenejene proizvodnje oz. dobrin, zato je potrebna državna (vladna) intervencija v tržno igro, ki ima običajno dve obliki: neposreden nadzor in standardizacijo ali pa posreden nadzor in obdavčenje. Če se davek vrednostno izenačuje s škodami zaradi dodatne enote proizvodnje (ravnovesen položaj), potem je mogoče vzpostaviti dovolj občutljiv mehanizem ekonomskega nadzora nad povzročitelji ekoloških škod. Nekatere izkušnje v razvitih tržnih državah dokazujejo, da so stroški neposrednega nadzora, standardizacije in prepovedi običajno višji (zaradi posebnosti onesnaževalcev in nujnega prilagajanja), kot pa če nadzor in nagrajevanja zaradi zmanjšanja ekoloških škod prepuštam samim podjetjem. Prednosti obdavčenja so predvsem:

— v zmanjšanju dragega in relativno neučinkovitega administrativnega nadzora onesnaževanja;

— v hitrejšem prilagajanju podjetij novim strategijam zaradi dodatnega davka (stroškov);

— v ohranjanju tržnega instrumentarja in učinkovitejše konkurence med podjetji;

— v povečanju sredstev državnega proračuna in njihovi sistematični uporabi za odpravljanje ekoloških škod... Ekološki davek potemtakem zapolnjuje pomanjkanje tržnega oblikovanja cen, zato njegova velikost ni opredeljena niti tržno (alternativni stroški) niti proračunsko, temveč je funkcija ciljev ekonomske politike varovanja okolja, ki mora zagotoviti dolgoročno zmanjšanje onesnaževanja okolja.«

Branko Žunec

Omizje: kaj je/bo z deželo ob tromejniku? (I.)

ZANETITI »PREPIR« V POMURSKI »HIŠI«

Ugovori zoper filozofijo, po kateri naj bi bila pokrajina ob Muri (še naprej) žitnica Slovenije — Spornost izhodišča, da bi moglo biti Pomurje za lastnim razvojnim konceptom zgled drugim medobčinskim skupnostim na slovenskih tleh — Bistvo tčji v kadrih in znanju, zemlji in računalniški pismenosti — Cas preseljevanja z ene strani vrvi na drugo stran ali neprečljiva levitev lokalnih/regionalnih politikov, oblastnikov in voditeljev — Model, kako se kuje kapital za stolčke.

Sedli smo za prvo omizje, da s sociologom Ivanko Klopčič (Mura) in Albinom Kerecem (sozd ABC Pomurja) ter profesorjem matematike in fizike Rudijem Cipotom (Zavarovalna skupnost Triglav) in inženirjem agronomije Ludvikom Lazarjem (Živinorejsko-veterinarski zavod) razčlenimo »živireno« podjetniški scenarij dr. Štefana Špilaka, svetovalca Medobčinske gospodarske zbornice, čigar jedro je v naslednjem miselnem obrazcu: »Da bi tudi na ravni pokrajine prešli iz dogovorne ekonomije v podjetništvo, je potrebnih več mehanizmov in postopkov. Najprej trg na področju gospodarstva, konkurenca in socialni načrt, demokratični volilni postopki, mehanizmi nadzora javnosti nad oblastjo in le-te nad upravo, eksaktni upravni postopki (zelo močna in zelo izobrazena uprava, ki predvsem pomaga in nadzira le tam, kjer je nujno potrebno), območna ekonomska politika (razvojna in socialna). Za

od svobodne menjave dela, izpostavljal? Če sem recimo lepo vzgojen in imam vsaj malo konformističnega značaja, čemu bi štel ven in prihajal v spor z nadrejenimi in okoljem, ko pa mi je brez tega dobro?« Cipot: »Vsi smo pač za vse odgovorni. Vsi smo delegati. Komurkoli sežeš v roko: zdravo tovariš delegat! Vsa je v neki delegaciji.« Njegov ironični ton ni naključen, saj je v interdisciplinarni, neodvisni, neformalni skupini — kot Ludvik Lazar — ki že nekaj let »muči muko« s projektom modelne kmetije za 21. stoletje oz. na njem zgrajeno globalno razvojno strategijo kmetijstva. Lazar: »Najhušji od vsega je boj proti meglji. Najlažje je bilo takrat, ko smo imeli pred sabo zid; naskočis ga ali z

njo tradicijo, vendar ne v smislu vrnitve k leneni žlici in delu samo z rokami, ampak nove kakovosti. Pri tem ne gre le za pridelavo, marveč za predelavo, distribucijo, marketing.« Lazar: »Naš projekt še vedno išče stvarno pomoč, temelji pa na krogu: zemlja-rastlina-žival. Vključujemo še energetske racionalizacije, kar je v skladu s svetovnimi trendi, in ekološko prijazno kmetovanje.« Cipot: »Pomurje ne more biti in nikoli ne bi smelo biti žitnica Slovenije; torej morajo vsi tisti projekti, sloneči na surovinski intenzivni filozofiji, čimprej propasti.« Kerec pa precej za tem spusti mrzlo prho: »Prej omenjeni projekti, ki se tičejo drugačne pridelave in predelave hrane, so za zdajšnje sestave nesprejemljivi, saj ne prinašajo kapitala za stolčke. Le kdo se bo ukvarjal z alternativci in za to dobil, kaj vem, recimo da pol odstotka dohodka?! Morda je problem v zavesti. Vendar — ekološko kmetovanje postaja na Slovenskem moda in svojevrsten politični kapital. Dogaja se, da nas začenjajo vodilni verbalno podpirati in trepljati po ramah. Politika se, kot kaže, spreminja, toda osebno tem/takim posameznikom ne morem zaupati. Nankrat so se prelevili v ne vem kaj.« Cipot: »Spet bom primerjal z vrvjo, ker v tem je »fora«: kakor hitro tisti, ki so na strani, kjer je trenutno močnejša ekipa, začutijo, da ji pojemajo moči in da začenjja zmagovali nasprotnik, se hitro preselijo na drugo stran vrvi. Sicer pa menim, da ima Pomurje predrestalo Slovenijo dve veliki prednosti: zemljo —



— Albino Kerec

— Ivanka Klopčič

znanjem ali s tankom ali z gorjačo, s čimerkoli, megle pa ne moreš, ker ne veš, kaj te v njej čaka.« Klopčičeva: »Dr. Veljko Rus v enem svojih del zatrjuje, da se slovenski intelektualci bojijo moči. Temu bi dodala, da je doslej verjetno tudi niso želeli izkoristiti, saj je (bil) sistem tak, da je izražanje kakršnekoli oblike moči, ki ni bila ravno v skladu s politično, ideološko naravnostjo, kaznoval, kar vodi h konformnosti. Če pa hočemo doseči razvojni preskok, ne bo šlo brez tržne prisile — naj bo v občini, regiji, na katerikoli ravni. Zame je slednje postranskega pomena. Gre namreč za izkoriščanje zmogljivosti: naj bo energije, zemlje, znanja. Žal k temu še nismo prisiljeni, saj tisti, ki imajo največjo moč, še vedno zelo dobro živijo, čeprav so recimo včeraj prisegli Popitu, danes pa Kučanu.«

OB DOLGOROČNEM RAZVOJU KMETIJSTVA ŠE MIKROELEKTRONIKA ALI BIOKEMIJA

Spet je bil Kerec tisti, ki je zadel v živo. »Tisti, ki ponujamo nove programe v kmetijstvu, se pravzaprav ukvarjamo z zadevami, ki v količinskem smislu nič ne pomenijo. Za običajnega smrtnika je takorekoč nepomembno, če Lazar in Švenda postavita v Pomurju šest modelnih kmetij; proti tonam sladkorne pese ni to nič. Ravno tako nič ne pomeni 50 ton Kavašev biopšenice proti stočinam ton pšenice KZ Panonka. Prav tako je težko predreti z idejami o razvoju Goričkega ali vasi Bukovnica, čeprav je na slednji projekt presenetljivo dober odziv. Predlog sva z Dešnikovo zelo na hitro napisala in po začetnih, nekoliko odklonilnih gledanjih je prišlo po zaslugi soboškega občinskega komiteja za kmetijstvo do takojšnjega aktiviranja strokovnjakov. Tudi pri vseh drugih programih izhajamo iz spoznanja: oživiti nekda-



— Ludvik Lazar

— Rudi Cipot

človek, ki živi na njej in od nje, nosi v sebi večji motivacijski naboj, saj ve, da jo bo moral prej ali slej zapustiti in v dosedanje informativno mladine. Pri slednjem je Mura odigrala pionirsko vlogo, kajti skozi sodoben informacijski sistem je dala teji pokrajini mnogo več kakovosti kakor skozi svojo osnovno dejavnost. In še o možnostih. Ob dolgoročnem razvoju kmetijstva se ponujata dve alternativni: ali se usmeriti v mikroelektroniko ali v biokemijo. Ta hip ne vem, kateri bi dal prednost.« Klopčičeva: »Ne vidim problema v pomanjkanju kadrov, marveč v neizkoriščenosti tukajšnjih intelektualnih potencialov. Zato se tudi ne morem strinjati s tovarišem Špilakom, ki pravi, da je struktura gospodarstva logična posledica procesov, ki so se dogajali na kadrovskem področju. V bistvu gre za krog, za vzajemno učinkovanje, za to, da bi morali veliko bolj izkoriščati — pritegovati, motivirati — sposobne ljudi, strokovnjake. Če bi bila regija v to prisiljena, bi bili razvojni na višji ravni, kot smo.« Branko ŽUNEC (se nadaljuje)



EKONOMSKE STANARINE IN PREUSTROJ STANOVANJSKIH SISOV

Ekonomski stanarina — kaj je to?

Že konec sedemdesetih let so na Zvezi stanovanjskih skupnosti pripravili predloge za postopno oblikovanje ekonomskih stanarin. Ekonomski stanarina pomeni, da bi se s tako zbranim denarjem plačali vsi stroški uporabe stanovanja in zagotavljala (prek amortizacije) sredstva za njegovo vzdrževanje. Ta politika postopnega uvajanja ekonomske cene uporabe stanovanja je bila sprejeta in bi v letošnjem letu morali s stanarino zbrati 3,4 odstotka od vrednosti stanovanjskega sklada. Denar od zbranih se lahko troši le za popravilo in obnovo stanovanj.

Na strokovnih službah stanovanjskih skupnosti ugotavljajo, da do konca leta spet ne bodo dosegli predvidene stopnje ekonomske cene stanovanja, saj ne morejo pravilno predvideti rasti inflacije in je všteti v ceno najemnine. Stanarine se torej še vedno premalo dvigujejo.

Zoper tako politiko ostro nastopa sindikat, prav tako pa se z njo težko strinjajo stanovalci. Tudi pomurski sindikat je ob vsakem poskuševanju dvignil glas in že obdolžuje izvršne svete, da s pristajanjem na tako politiko spodbujajo inflacijo. Pravijo, da je, če so se življenjski stroški na primer povečali glede na lani za 980 odstotkov, stanarine pa kar za 1400 odstotkov, to vprašljivo. Sindikat na rast stanarin ne pristaja, vendar je le svetovalno telo. O povišanju stanarin odločajo občinski izvršni sveti po predlogu strokovnih služb, ki pa se ravna po navodilih iz republik.

Sindikat in stanovalci se namreč sprašujejo, zakaj je ravno v času velikih socialnih stisk treba vztrajati pri tej politiki prehoda na ekonomsko ceno najemnine, ko delo še vedno ni plačano po njegovi ceni. (povečanje stanarin = inflacija + realno povečanje)

Pri izračunu stanarine pa se upošteva tudi točkovanje stanovanja pri določanju vrednosti stanovanja pa kakovost gradnje, čas, vrsta in kakovost stavbnega pohištva, tal, sten, inštalacij, možnost uporabe skupnih prostorov, zvočna in toplotna izolacija, negativni vplivi (onesnažen zrak, hrup, sence, vlaga) ter seveda velikost stanovanja, pri čemer se upošteva tudi balkoni, terase, lože in kleti.

Ustava določa, da z zakonom skupščina Slovenije v okviru pravice in dolžnosti ureja tudi razmerja, ki so skupnega pomena za delovne ljudi in občane. Med nastetimi je tudi stanovanjsko gospodarstvo. Ustavni zakon pa pravi: Izvršni sveti občinskih skupščin oziroma izvršni sveti skupščin posebnih družbenopolitičnih skupnosti lahko z odloki ustanovijo javno podjetje na področjih komunalnih dejavnosti in stanovanjskega gospodarstva do 31. 12. 1989.

ZA SOCIALNO OGROŽENE DELNO NADOMEŠČANJE STANARINE

Stanovanje je temeljna dobrina človekovega življenja, zato ima ob ekonomskih tudi socialne elemente. In to, kar je socialnega, naj bi v stanovanjski politiki reševali z delnim nadomeščanjem stanarin. Ob dvigovanju stanarin, ki rastejo hitreje kot inflacija, se število upravičencev do delne nadomestitve stanarine povečuje, tudi zato, ker je bilo precej stanovanj razdeljeno po solidarnostnih kriterijih, kar pomeni, da so družine materialno šibkeje in so upravičene do družbene denarne pomoči. Nekateri so mnenja, da bi bilo bolj zmanjšati tempo višanja stanarin in tako manj dati za denarne pomoči. Vendar je politika taka, da naj plačajo tisti, ki lahko, denar za subvencije pa se itak koristi iz sklada solidarnosti in ne od stanarin, ki so izključno za obnovo in vzdrževanje. V sklad solidarnosti se zbira denar po dvedostotni prispevni stopnji od bruto osebnega dohodka.

Na enem svojih zadnjih nastopov je predsednik jugoslovanske vlade napovedal spremembe tudi na stanovanjskem področju. Govoril je o velikem družbenem bogastvu, ki ga imamo v stanovanjih in bi jih začeli »razprodajati«. Stanovalec bi s tem, da bi deset, dvajset, morda trideset let plačeval ekonomsko ceno stanarine, postal lastnik stanovanja. Tako zbrani denar pa bi lahko porabili za spodbujanje individualne gradnje. Predsednik vlade pa ni govoril o socialnih elementih stanovanja in o tem, da mnogi ne bodo mogli kupiti stanovanja. Vizija: morda za čas gospodarskega vzpona in stabilnosti.

Še pred zakonom v preustroj radgonske stanovanjske inštitucije

Z januarjem letošnjega leta je bila strokovna služba samoupravne stanovanjske skupnosti Gornja Radgona priključena občinski upravi. Zakaj ste se odločili za ta korak, ko za to niste imeli še nobene zakonske osnove?

Po sklepih stanovanjske in občinske skupščine so strokovne službe začele delovati v okviru občinskih upravnih organov. K temu nas je vodilo spoznanje, da je najnuj potrebno nekatere stvari na področju stanovanjske organiziranosti racionalizirati. Šlo je za problem neučinkovitosti pri upravljanju. Šlo je za vprašanje številnih upravnih in samoupravnih organov do velike skupščine pri vsaki samoupravni interesni skupnosti, ki so bile čisto nesklepne in smo jih sklicevali tudi po trikrat. Odločanje je potekalo počasi, pri sredstvih pa je inflacija pomenila svoje.

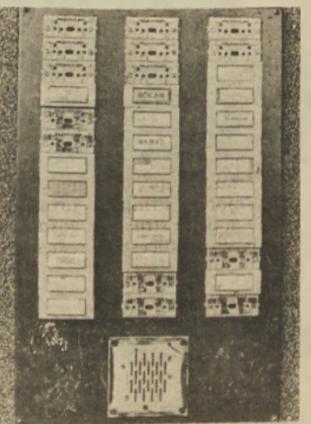
Na splošno podobno ugotavljajo tudi v drugih občinah. V čem je bil torej odločilni vzrok reorganizacije?

Da tega so najprej priveli problemi v strokovni službi. Že dve leti se je strokovna služba v veliki meri ukvarjala sama s seboj in notranjimi medčloveškimi odnosi. Zato smo najprej uvedli ukrep družbenega varstva in strokovno analizirali delovanje strokovne službe. Prišli smo do spoznanja, da se naloge lahko upravljajo tudi v drugačni organiziranosti, in to boljše in učinkoviteje.

Kmalu bo leto, odkar delate na novo. Sprašujemo vas po izkušnjah, posebno še zato, ker reorganizacija čaka vse sise — kot določa nova zakonodaja.

Področja dejavnosti materialnih sisov, ki so življenjskega pomena za občane, smo želeli prinesiti v občinsko upravo in s tem k občinski skupščini. Že vrsto let namreč ugotavljamo, da se vsi problemi s tega področja pojavljajo kot vprašanja in pobude na občinski skupščini in manj v skupščini stanovanjske skupnosti, ki so bile večkrat skliceane po sili. Sedaj, ko imamo to tu in se s to problematiko ukvarja tudi izvršni svet, lažje reagira na vsa vprašanja in pobude.

Drugo pa je to, da smo v okviru občinske uprave racionalno razporedili



delavce strokovne službe in sta dva samostojno prekinila delovno razmerje. Kar tudi pomeni racionalizacijo Produktivnejša je tudi računovodska služba, ki sedaj opravlja storitve za krajevne skupnosti in družbenopolitične organizacije, česar prej ni. usposabljaljo pa tuji učbeniško računalniško opremo.

O stroških je seveda v sedanjih časih inflacije težko govoriti, gotovo pa je, da racionalizacija je, saj dela manj ljudi in opravljajo delo, ki ga prej niso.

Če je pri vas stanovanjska problematika približna izvršnemu svetu, ali se to kaj pozna pri stanovanjski politiki, smernicah dela?

V samo stanovanjsko gradnjo nismo vnesli večjih sprememb. Gradimo po dogovorjenem letnem načrtu. Tudi vsi kriteriji solidarnosti, delitve solidarnostnih stanovin in posvoji so isti kot v prejšnji službi. Morda poteka vse malo hitreje, ker ni treba čakati na sklepe raznoraznih odborov. Več korakov pa smo naredili na področju stanarin, saj smo že v sedmem mesecu prišli na mesečno dvigovanje stanarin in to pomeni ustrezni priliv sredstev za vzdrževalna dela, kar je bilo zelo problematično.

S politiko stanarin smo dosegli stalen pritek denarja za vzdrževanje, na drugi strani pa smo ublažili soko trimesečnih dvigovanj stanarin. To je dejansko politika izvršnega sveta.

Kaj pravite na pripombe in mnenja sindikata, ki se ne strinja s takim poviševanjem stanarin?

Funkcija sindikata je, da se bori za standard delavcev, kar je tudi prav, vendar pa je tudi pred sindikati potrebno postaviti vprašanje stanarin z vso resnostjo in vsemi posledicami. Mi mo-

ramo vedeti, da v stanovanjih živi 18 odstotkov delavcev, in to pomeni, če sindikat vodi tako politiko, se bori samo za en segment delavcev. Stanovanjska politika in politika stanarin ne sme biti taka, da stanovanj, v katerih živimo, ne bi obnavljali za prihodnje rodo-ve. Ta in še nekateri argumenti so taki, da mora sindikat gledati na daljši rok.

Ali v vaši občini gradite draga stanovanja?

V osemdesetih letih smo gradili draga stanovanja, sedaj pa se pri gradnji uporabljajo drugi gradbeni materiali in gradimo ceneje. Velik problem, ki ga imamo, je na primer na Tratah, kjer je novo naselje in bo kmalu 400 in več stanovanj, a ni niti kvadratnega metra poslovnih prostorov za obrtnike ali trgovine. Pri gradnji so se namreč odločili za odstopanja od načrtov. V prihodnje bomo morali misliti na to. Pri gradnji res ne sledimo srednjeročnemu načrtu gradnje, saj delovne organizacije ne kupujejo toliko stanovanj, kot so načrtovali, in se bolj usmerjajo v kreditiranje individualne stanovanjske gradnje. Mislim, da bo tudi v prihodnje treba stanovanjsko politiko usmerjati v spodbujanje individualnih gradenj, zadržane gradnje in etažni lastništvo. Gradimo enajsti stanovanjski blok, stanovanja v Radencih in obnavljamo stanovanjsko hišo v Apačah.

Torej je največji kupec stanovanj solidarnostni sklad? V občini imamo 1200 stanovanjskih enot, letos pa naj bi dobili še dvanajst stanovanj. Devet je solidarnostnih in le tri je kupila delovna organizacija za svoje delavce.

Pripis: Odgovarjal je predsednik Komiteja za varstvo okolja in urejanja prostora v Gornji Radgona.



V Ljutomeru vedo, kaj hočejo

Če dejanje radgonskega izvršnega sveta nekateri ocenjujejo kot prenapregano in prehitro potezo brez prave strokovne ocene, pa se v Ljutomerski občini na reorganizacijo tako družbenih kot materialnih sisov pripravljajo že drugo leto in niso križem rok pričakali ustavnih sprememb in določila o ukinitvi sisov. Kljub temu imajo še številna odprta vprašanja, kako čim popolneje začeti delati po novem. Ker so v svojem programu in viziji dela po novem pred drugimi pomurskimi občinami, je prav da predstavimo ovirne usmeritve razvoja.

Vsa tista dejavnost stanovanjske skupnosti, ki je registrirana pri registrskem sodišču v Murski Soboti, torej pooblastila stano-

jetjem je v tem, da če na primer javno ustanovi družbenopolitična skupnost, potem ta odgovarja tudi za negativno poslovanje. Družbeno podjetje pa samo odgovarja za poslovanje in lahko opravlja tudi druge dejavnosti. Sedaj sklepajo s stanovalci pogodbe, da bi pravico do gospodarjenja prenesli v tako imenovano stanovanjsko podjetje. S tem ko bi ustanovili to podjetje, ne bi ustanovljali drugega komunalnega podjetja. Tako želijo združiti v eni inštituciji stanarino, kanalščino, vodarino in kurjavo in bi stanovalec lahko dobil samo eno poiznoko. Z novo inštitucijo naj bi dosegli tudi to, da bi se vse javne površine v Ljutomeru enakovredneje čistile. Menijo, da ne morejo združiti vlog

V Ljutomeru bodo presegli načrt gradnje stanovanj za obdobje 1986—1989. Zgradili so 42 družbenih stanovanj, s prenovami so dobili 25 novih stanovanj in štiri poslovne prostore. Torej skupaj 67 stanovanj. Gradnja »poceni«, saj cena stanovanja ne dosega republiškega povprečja. Tako kot v vseh občinah se tudi pri njih ravna po tem, da se stanarine morajo zviševati tako, da bi do konca leta morale predstavljati 3,4 odstotka revalorizacijske vrednosti stanovanjskega sklada. Do konca leta bodo poviševali stanarine tako, da bodo upoštevali stopnjo inflacije, dodali pa še sedem odstotkov realnega povišanja stanarine. Tudi pri njih zato število upravičencev do delne nadomestitve stanarine narašča. Lani so jih imeli 72, letos pa že 95 imetnikov stanovanjske pravice prejema subvencijo.

Ali bo ob stanovanjskem preustroju kaj dobil tudi stanovalec?

Reorganizacija stanovanjskih skupnosti pomeni predvsem dokončen obračun z velikim samoupravnim aparatom, ki se je res velikokrat pokazal kot neučinkovit in prepočasen. Kljub temu pa je obstajal kot vedno močni nasprotnik pri oblikovanju določene politike strokovnih služb in občinskih odločitev. Ob novi organizaciji pa se je bati, da upravni aparat ne bo imel nasprotnega pola in bo to, kar bo v občinski skupščini premalo za pravo protitež nekim odločitvam in zamisljeni politiki.

In drugič, reorganizacija je v osnovi postavljena tako, da je bolj pisana na kožo velikih stanovanjskih skupnosti, ki so že sedaj imele podjetja za upravljanje in gospodarjenje s stanovanji in so tudi že pobirala stanarino (na primer v Ljubljani in Mariboru). Tam torej ne bo noben problem zadostiti določili o ustanovitvi javnega podjetja, drugače pa je v malih skupnostih, saj je vprašanje, ali je pametno ustanavljati podjetja ob malem stanovanjskem skladu.

Zakonska določila so sicer dovolj ohlapna, da se v njem vidijo tudi male skupnosti, drugo pa je, da se na predvideno drugačno vsebino in obliko dela le kje temeljito pripravljajo.

Ali bodo ustanovljena podjetja bolje gospodarila od strokovnih služb skupnosti?

O tem lahko podvomimo, ker vemo, da so strokovni delavci znali obrabiti denar in dobro gospodariti, večji problemi pa so bili zaradi izvajalcev del. Pričakovati je tudi, da se bodo ti ljudje preselili v ustanovljeno podjetje, samo delo pa bo toliko lažje, ker je že postavljena politika zviševanja stanarin za dosego ekonomske cene stanarine.

In kaj naj bi ob vsem tem dobil stanovalec? Ali bo ob ekonomski ceni, ki naj bi jo plačeval, lahko tudi več zahteval od podjetja za vzdrževanje njegovega stanovanja? Sedanja praksa je namreč taka, da se tudi v desetletju za vzdrževanje stanovanja in obnovo ne naredi prav ničesar. Kakšna bo torej vloga stanovalcev, ker ne vidimo mesta zanj v predvideni reorganizaciji.

Zagotovo je, le da sama reorganizacija ne bo pocenila stanarine.

GRADNJO DRUŽBENIH STANOVANJ MORAJO SPODBUJATI S POSOJILI

V Lendavi gradijo 26 stanovanj v kompleksu na Zupančičevi ulici. Sedem stanovanj bo za družbeni sektor, enajst za solidarnostna stanovanja, eno pa bo za zasebnika. Ob koncu gradnje bodo tam imeli 135 stanovanj, teh 26 stanovanj pa naj bi zgradili do konca leta in bi se stanovalci lahko vseljevali že v januarju prihodnjega leta, najpozneje pa v začetku februarja.

Za ceno stanovanja so se dogovarja-

delovnim organizacijam in lani nič za individualno gradnjo. Gradbeni stroški pa so pri njihovi gradnji narasli že na sedemdeset milijonov dinarjev za kvadratni meter stanovanja.

Tudi pri njih so s poviševanjem stanarin začeli julija, ko so jih povečali za 94 odstotkov in vsak naslednji mesec še za 25. V decembru bi stanarine morale biti višje za 140 odstotkov, če bi želeli, da bi dosegli raven za dosego ekonomske cene stanarine.

S stanarinami zberejo 716 milijonov dinarjev za delno nadomestitev stanarin pa dajo 86 milijonov ali 12 odstotkov zbrane denarja s stanarinami. Imajo 187 upravičencev za denarno pomoč, letos pa se dosledno držijo tudi tega, da tistim stanovalcem, ki živijo v nadstandardnih stanovanjih, ne priznavajo pravice do denarne pomoči.

V Lendavi imajo 895 stanovanj, 570 družbenih in 314 solidarnostnih ter 11 etažnih lastnikov. Imajo tudi precej starih zgradb, ki so mizejsko zaščitenе, prav sedaj obnavljajo stanovanjsko hišo na Partizanski ulici 44, obnovili pa bodo tudi hišo s številko 20. Obnova pomeni popolno obnovo od tal do strehe.

li konec aprila in takrat je bila 5 milijonov 230 tisoč dinarjev za kvadratni meter. Gradbeniku so dali 50 odstotkov predplačila, polovico pa so dale delovne organizacije. V Lendavi je namreč še vedno tako, da prevladuje individualna gradnja in zato so morali, če želijo graditi tudi stanovanja, stanovanjska posojila dati predvsem

Tudi pri njih so se v negotovosti, kako bo, ali bodo ustanovili javno podjetje ali ne. Gotovo pa je, da manj ljudi, kot dela za stanovanjsko skupnost tudi v novi obliki organiziranja, ne bo moglo opraviti vseh nalog, ki jih imajo sedaj, ko so v eni hiši in pod skupno streho.

vanjske skupščine (dogovarjanje o združevanju sredstev za gradnjo stanovanj, določanje politike in načrtovanja graditve, organiziranje družbeno usmerjene stanovanjske gradnje, zagotavljanje solidarnosti in drugo) in vse, kar predstavlja samoupravo, se brez problemov lahko prenese v občinsko upravo.

Drugo pa je vprašanje gospodarjenja s stanovanjskimi hišami v družbeni lasti, torej načrtovanje potrebnega denarja za vzdrževanje, prenovi in nadomestitev stanovanj in upravljanje s stanovanji. To se seveda ne more priključiti občinski upravi in tudi določilo zakona verjetno ni tako postavljeno, da bi vsi delavci sedanjih strokovnih služb morali obvezno k občinski upravi. V Ljutomeru razmišljajo, da ne bi ustanovili javnega podjetja, ko predvideva ustavni zakon, ampak družbeno podjetje. Razlika med javnim in družbenim pod-

izvajalca in investitorja. Novo podjetje torej ne bi bilo izvajal-sko.

V ljutomerski stanovanjski skupnosti pa so se lotili nalog, ki ne sodijo ne k občinski upravi ne k podjetju. Raziskujejo namreč možnosti izrabe geotermalne vode, gradnje čistilne naprave, urejanja mestnega jedra. O tem se bodo morali še dogovoriti. Subvencioniranje stanarin bo prevzel Center za socialno delo, ostaja pa še ena vrzel: kdo naj bi se odlejal pogovarjal z delovnimi organizacijami o nakupu (soinvestiranju) gradenj stanovanj. Z dobrim dogovarjanjem so namreč dosegli, da je delež soinvestitorjev pri gradnjah 82-odstoten in da je le 28 odstotkov solidarnostnega denarja. Po prispevni stopnji (dvedestotni) v njihovi gospodarsko šibekši občini zberejo premalo denarja za stanovanjsko gradnjo.

V usmeritvah za novo delo imajo tudi že predlog delitve delavcev strokovne službe stanovanjske skupnosti med institucije, ki naj bi prevzele delo strokovne službe. Zadnje pa bodo le morali povedati drugi odgovorni dejavniki ter ustanovitelji podjetja.

KOT DOBER GOSPODAR SO ZA NAJBOLJŠEGA GRADITELJA

V Soboti zagotavljajo, da lahko gradijo vedno manj stanovanj, saj predvsem delovne organizacije ne kupujejo stanovanj za svoje delavce. Manj kupuje tudi Mura, ki je bila največji kupec stanovanj. Tako lahko sedaj največ stanovanj kupijo iz solidarnostnega sklada, v tem obdobju kar 23 stanovanj. Ker ni soinvestitorjev (vnaprejšnjih kupec stanovanj), je manj denarja za vnapijšnje plačilo gradnje, kar pomeni zagotovljeno izhodiščno ceno stanovanja. Če so prej lahko plačali vnapijš 80 odstotkov cene, je sedaj 60 in manj. Cena

telj iz Beltincev ter Temelj s Cankove. Slednjemu so zaupali gradnjo na Lendavski, vendar ugotavljajo, da je to zanje prevelik za-logaj in gradnje ne bodo končali v določenem času. V Takem primeru nosi stroške zamude izvajalec del in se zaračunajo še tako imenovani penali. V ceni gradnje priznava stanovanjska skupnost le dodatna nepredvidena dela, kot so dodatno utrjevanje terena in slabe vremenske razmere.

Soboška strokovna služba stanovanjske skupnosti pa je tudi uspešna, da se prispevki iz dohodka tistih delovnih organizacij, ki

Soboška občina ima 2915 stanovanj in 340 etažnih lastnikov. Solidarnostnih je 583 stanovanj, 340 jih je v okoliških krajih. Soboška stanovanjska skupnost spada v tisto skupno slovenskih občin, kjer je delež neplačane stanarine od 3 do 6,9 odstotka celotne stanarine.

Delno nadomestilo stanarine je ob poletju prejelo 286 stanovalcev, za kar je skupnost dala 905 tisoč dinarjev. V primerjavi z republiškim povprečjem, kjer je 7,9 odstotka imetnikov stanovanjske pravice upravičencev do te družbene denarne pomoči, je Sobotna nekoliko višje.

stanovanja je torej še najbolj odvisna od tega, koliko denarja pred začetkom gradnje.

V Soboti so tri gradbišča. Lendavska LS 4 in LS 5 ter na Razlagovi in Kocljevi ulici. Izhodiščna cena na Lendavski LS 4 je bila marca 4 milijoni 450 tisoč dinarjev za kvadratni meter, prvega oktobra pa za 20 milijonov 300 tisoč. Malo dražja so stanovanja na Razlagovi.

Pri ceni gradnje pa se pozna tudi izvajalec del. In ker je bilo najkonkurenčnejše gradbeno podjetje Konstruktor iz Maribora, so se v strokovnih službah odločili prav zanj. Pravijo tudi, da ima povsem drugačen odnos do skupnosti, kot pa domača gradbena podjetja. Sicer pa za soboško stanovanjsko skupnost gradijo še SGP Pomurje, Gradi-

imajo sedež v drugi občini, naku-zujejo na stanovanjsko skupnost občine, kjer je enota podjetja. Med pomurskimi občinami je tudi dogovor, da ni nobenih problemov, če delavec, ki je zaposlen v drugi občini, zaprosi za stanovanje ali posojilo v občini, kjer stanuje.

V lanskem letu so v Soboti razdelili precej posojil, saj so imeli še denar iz sklada vzajemnosti, ki pa je bil ukinjen in ostaja samo še sklad solidarnosti.

Za soboško stanovanjsko skupnost dela trinajst ljudi, njihova osnovna naloga pa je gospodarjenje s stanovanji in vodenje gradenj, ki jo spremljajo od priprave zemljišča do dokončanja. Majda Horvat Foto: Nataša Juhnov

»Srbi vas bodo sprejeli kot prijatelje, in to ne kakršne koli prijatelje, ampak kot najboljše, najsrečnejše...« Ko sem slišal te besede, ki jih je izrekla Olga Nikolić, predsednica odbora za sprejem vlaka bratstva in enotnosti, je bilo konec dvoma, ali se kaže pridružiti udeležencem te tradicionalne manifestacije, katere osnovni namen je obujati spomin na gostoljubje srbskih družin do slovenskih pregnancev med vojno ter negotoviti in širiti prijateljstvo med obema narodoma. Vseeno pa je ostala v meni in najbrž še pri marsikom drugem nekakšna nelagodnost, saj so bili ravno te dni odnosi med Srbijo in Slovenijo najbolj napeti. Ali bo prišlo do kakšnih neredov, provokacij, smo pomišljali.

Prijetno presenečeni

Končno je prišel dan odhoda. Pravzaprav je bila to noč s četrtka na petek, ko je vlak bratstva in enotnosti krenil iz Manibora oziroma Jesenice na dolgo pot v Srbijo. Na njem je bilo okrog 950 potnikov. Bil je okrašen z zastavami in napisy o bratstvu, prijateljstvu, Titu in ohranjanju tradicij iz narodnoosvobodilne borbe. In preden je začel meriti tere, nam je v slovo zaigral pihalni orkester.

Noč se je dolgo vlekla, in ko smo se bližali Sremski Mitrovici, prvi železniški postaji v Srbiji, me je kar nekaj stiskalo pri srcu od napetosti, kaj se bo zgodilo, ko se bo vlak ustavil, kot je bilo napisano na voznom redu. In ko je napolnil ta trenutek in sem pogledal skozi okno kupeja, skoraj nisem mogel verjeti očem. Na postaji je stala množica ljudi, burno so nam ploskali, nastopale so tudi kulturne skupine, mladi v narodnih nošah pa so nam pršli ponujat kruh s soljo in sveže pečene rogljičke. Takšen je bil torej prvi stik s Srbi. Bili smo tako prijetno presenečeni, da so nam od ganjenosti polzele tudi solze.

ležiški postaji v Srbiji, me je kar nekaj stiskalo pri srcu od napetosti, kaj se bo zgodilo, ko se bo vlak ustavil, kot je bilo napisano na voznom redu. In ko je napolnil ta trenutek in sem pogledal skozi okno kupeja, skoraj nisem mogel verjeti očem. Na postaji je stala množica ljudi, burno so nam ploskali, nastopale so tudi kulturne skupine, mladi v narodnih nošah pa so nam pršli ponujat kruh s soljo in sveže pečene rogljičke. Takšen je bil torej prvi stik s Srbi. Bili smo tako prijetno presenečeni, da so nam od ganjenosti polzele tudi solze.

Tudi v Beogradu je bilo podobno, čeprav smo bili sprigi dokaj številnih miličnikov ob prgi in na drugih krajih nekoliko zaskrbljeni. To seveda ni bilo prijetno, a eden od organizatorjev za sprejem vlaka v Srbiji mi je pojasnil, da je bolje tako, kot pa da bi se nam res zgodilo kaj neprijetnega. Povsod lahko naletuš na slabe ljudi. Ko se je začel slovesen sprejem na beograjski postaji Topčider, smo kmalu vsi pozabili na tiste miličnike in zgodilo se ni nič nenavadnega, razen morda to, da se je v sprejemni protokol slovenske delegacije, ki jo je vodil predsednik SZDL Jože Smole, vrnil neki dimnikar v svoji vsakdanji oble-



SILVO KNUPLEŽ iz Ljutomera je bil edini od pomurskih potnikov vlaka, ki je bil med vojno pregnanec v Srbiji — kot 4-letni otrok skupaj s starši. Ko smo se vračali proti domu, je povedal: »Vesel in srečen sem, da sem bil spet med starimi prijatelji. Da bo vse dobro, sem vedel že pred odhodom vlaka. Moji gostitelji so bili Radovanovičevi v Arandželovcu. Imeli smo se zares lepo. Pogovarjali smo se, kako živijo oni in mi, kakšne so kaj cene pa še to in ono. Tudi o političnih razmerah je padla kakšna beseda, ampak o vsem smo se lepo sporazumeli. Mislim, da bi vlak bratstva in enotnosti lahko vozil pogostje, da bi se z njim odpeljali v Srbijo tudi drugi Slovenci in se prepričali, da so tam naši prijatelji.

Kako je bilo takrat, ko sem se kot otrok znašel v Srbiji, pa se spominjam v glavnem le po pripovedovanju staršev. Bili smo 8-članska družina, torej oče, mama in 6 otrok. Vsi smo morali v pregnanstvo. Na srečo smo v Srbiji našli drugi dom. Štirje otroci pa smo bili leta 1943 premeščeni v Sofijo. Na srečo se nikomur ni zgodilo nič tragičnega in tako smo se po osvoboditvi vsi vrnili v rodni kraj Brezno. V Ljutomer pa me je pot zanesla kot miličnika, ampak zdaj sem že v pokojju.

ki in dal na hudomušen način vedeti, da bi potreboval veliko omelo, s katerim bi počistil skrhane medsebojne odnose. Program, ki je potekal, pa je bil res dober in prisrčen. Nastopila je tudi priljubljena srbska pesnica **Desanka Maksimović**, ki je za to priložnost napisala tudi prigodnico vlaku bratstva in enotnosti. Vsi govorniki so poudarjali, da moramo živeti v slogi in gojiti prijateljstvo med narodi. Jože Smole pa je tudi dejal, da je ta vlak tudi priložnost za odkrit pogovor o nesoglasjih in za iskanje skupnih točk, ki v sedanjih vihravih časih vendarle predstavljajo ohranitev in nadaljnji razvoj sodobne avnojske Jugoslavije. Obenem je odločno poudaril, da želimo Slovenci živeti samo v taki Jugoslaviji, v kateri bodo zagotovljene suverenost ter trajna in neodtujljiva pravica do samoodločbe narodov ter enakopravnost vseh narodnosti in manjšin, ki bo spoštovala in varovala različenost vseh, kjer bomo življenjske in pomembne skupne zadeve urejali po načelu soglasja, in samo v takem samoupravnem socializmu, kjer bodo v celoti upoštewane zahteve Temeljne listine Slovenije 1989. Najbrž vsem, ki so se zbrali na sprejemu, te besede niso bile pogodu, toda vse je minilo, kot so si zamislili organizatorji.

Iz Beograda je en vlak peljal proti končni postaji v Kraljevu, drugi pa do Titovega Užica, na katerem sem se peljal tudi jaz. Zdej med vožnjo skoraj nismo opazili več miličnikov, ni pa bilo postaje, kjer so izstopali po-



MLADEN RADUNOVIĆ iz Paraćina pa ni bil vesnik vlaka bratstva in enotnosti. Zaman je namreč čakal v goste Mecilovskove iz Murske Sobotice, ker nobeden od njihove družine ni mogel priti. Ko smo se oglasili pri njem, pa je bil ves srečen, da je prišel k njemu na obisk vsaj nekdo iz Slovenije. Dejal nam je, da bo zdaj mirneje spal in upa tudi, da bo hitreje okreval v bolniški postelji.



Med najbolj srečnimi in zadovoljnimi, da vlaka bratstva in enotnosti niso ustavili politični spori med Srbijo in Slovenijo, sta bila tudi Uzičan Todor Džurić-Tošo in Ljutomerčan Franjo Stebih. Prav onadva sta bila namreč pobudnika za pobratenje med občinama pred 15 leti.

tniki, da ne bi viseli napisy z dobrodošlicami, palpalala tudi slovenska zastava in kjer nas ne bi prisrčno pozdravila množica ljudi, zlasti mladih. Še posebej slovesno je bilo v Titovem Uziču, kamor je prispela delegacija iz občine Ljutomer. Miting prijateljstva je bil zares nekaj posebnega, veličastnega. Predsednik občinske skupščine **Radoš Stojšić** je v pozdravnem nagovoru najprej dejal, da prijateljski stisk rok in solze radosti v obeh starih znanec govori več od najlepših besed dobrodošlice. V nadaljevanju pa je med drugim poudaril, da moramo demokratske nemire in izzive sprememb, ki pretresajo Jugoslavijo, usmeriti k ustvarjanju naprednih ciljev. Zoperstaviti pa se moramo vsaki ozkosrčni pomisli, vsakega nacionalizmu, vsaki misli, ki nima razumevanja za druge ljudi, narode in narodnosti v jugoslovanski federaciji. Za dobrodošlico se je v slovenskem in srbohrvaškem jeziku zahvalila sekretarka občinske konference SZDL Ljutomer **Enka Tibaut**. Učenka 8. razreda OŠ Ivan Cankar v Ljutomeru **Vesna Pintarić**, pa je prebrala (svoj) nagrajeni spis o vlaku bratstva in enotnosti.

Tudi v Paraćinu nadse gostoljubni

»Tudi v Cupriji, kjer je poleg drugih izstopila tudi delegacija občine Murska Sobota, so vsem gostom pripravili prisrčen sprejem.« mi je ob prihodu v Paraćin pripovedoval **Jože Stvarnik**, sekretar občinske konference SZDL Murska Sobota. Sploh ni mogel prehvaliti, kako gostoljubni so bili v Paraćinu. Zadnji dan, to je v nedeljo, sem se jim pridružil tudi jaz. Najprej smo se odpeljali na ogled samostana Ravanica, ki ga je dal pred 600 leti zgraditi knez Lazar, da bi v njem počival po smrti. In čez 8 let (1487) je zares padel v kosovski bitki s Turki. Najprej je bil shranjen v cerkvi v Pristini, po dveh letih pa so ga prenesli v njegovo »zadužbinu« samostan Ravanica. Tu je počival 300 let,

nato so ga prenesli v Sent Andrej pri Budimpešti, od tam v samostan na Fruški gori, zatem v Beogradu, od letošnjega septembra dalje pa spet počiva v Ravanici. V krsti so vidne njegove roke. Ogledali smo si tudi manjši samostan Sisevac in se zbrali na sklepi slovesnosti pri izviru reke Crnica. In ko smo se odpravljali na po-

Milošević v srcu

Bilo je v Paraćinu, ob obisku pri nekem občinskem funkcionarju. V njegovi pisarni je visela samo Titova slika, gostje pa so se ozirali, če bi kje visela tudi Miloševićeva. Pa jim je brž dejal, da njegove slike nima na steni, ker je on v njegovem srcu. In tako bi najbrž rekla večina Srbov. Predsednik predsedstva skupščine SR Srbije **Štoban Milošević**, prej partijski voditelj, je namreč postal skoraj njihov simbol in vnanj večina še vedno slepo verjame. Srečali pa smo tudi nekaj takih ljudi, ki so nam rekli: »Pustimo mi Miloševića pa Smaleta in druge politike, ki so skegali slovenski in srbski narod, in si hodimo prijatelji!«

stajo v Cuprijo, je začelo liti kot iz škafa. »Vidite, Srbija se joče, ker odhajate, so nam dejali gostitelji.« Ko pa je prispel vlak in je bilo treba vstopiti, so marsikomu tekle tudi vrste solze...

Bilo nam je res lepo, povsod so nas prijazno sprejeli in obilno pogostili, tako da je vsemu temu kar težko verjeti. Spoznali smo tudi, da politični prepri nima dosti skupnega z željo večine ljudi, da živimo v slogi, da smo si prijatelji, četudi se razlikujemo v pogledih. Morda bi se vlak v prihodnje, kot je predlagal Jože Smole, res lahko preimenoval v vlak bratstva in spoštovanja razlik. Enotni si namreč res nismo. **JOŽE GRAJ**

»Dvoboji« brez posledic

Bila je sobota in odločil sem se, da se iz Titovega Užica, kamor sem spremljal 18-člansko delegacijo iz občine Ljutomer, odpravim še v Paraćin, mesto, ki je gostilo delegacijo iz pobratene občine Murska Sobota. Razdalja med obema omenjenima mestoma je okrog 190 kilometrov. Direktno zveze ni ne z avtobusom ne s vlakom. Odločil sem se za slednjega, ker sem ugotovil, da bo približno 3-krat ceneje. (Za vozovnico sem odšel le 69.000,— dinarjev.)

Vožnja je trajala skoraj ves dan, vmes pa sem moral dvakrat presedati. Ampak ni mi dolgčas. To je bila namreč priložnost, da sem se pogovarjal z »navadnimi« ljudmi, ki so se izmenjevali v mojem kupeju. Najprej sem nekoliko okleval, ali naj se izdam, da sem iz Slovenije, potem pa sem to mirno vsakemu povedal, ker me je zanimalo, kako bodo to sprejeli in kaj mi bodo rekli. In že prvi sogovornik me je precej presenetil. Bil je Uzičan in zatrjeval mi je, da se bo Slovenija odcepila od Jugoslavije, potem pa se morda spet želela vrniti. Poskušal sem mu oporekati, oziroma nekoliko razložiti, kaj pomeni ustavno dopolnilo glede odcepitve, pa nisem mogel dosti storiti, ker da on ve, da se v Sloveniji že pripravlja celo referendum o odcepitvi. Drugače pa je bil prijazen z mano. In dokaj hitro je izstopil. Potem je politika nekaj časa mirovala, dokler nista v Kraljevu vstopili dve ženski srednjih let, računovodski delavki iz Trstenika. Ker sem nosil priponko vlaka bratstva in enotnosti, sta postali pozorni, kdo sem in kam se peljem. Ko sem na kratko povedal kako in kaj, je ena brž hotela z mano »razčistiti« medrepubliške odnose. Kaj bi rad Smole, kaj nam je kriv Milošević, zakaj se je treba kregati, zakaj hoče biti Slovenija država zase...? Najprej sem mirno poslušal njena mnenja, nato pa sem ji povedal, kaj o tem mislim jaz. Nisva se v vsem strinjala, a zdi se mi, da je vsaj malo došla drugo plat medalje. Ona je namreč vedela samo to, kar pišejo njihovi časopisi in kar je videla na njihovi televiziji oziroma slišala na njihovem radiu. To pa je dokaj enostranska slika. Popolnoma pa sva soglašala s tem, da se je treba pomiriti, si bolj zaupati, sodelovati... Zdelo se mi je, da je stopila z vlaka zadovoljna, saj mi je prijazno pomahala v gozdrav. Še prej mi je tudi pripovedovala, da imajo pri njih v zadnjem času veliko vojaških vaj za rezerviste. V šali sem dejal, da to najbrž zato, ker se pripravljajo za napad na Slovenijo, pa je zelo odločno odvrnila: »Ne, to se nikoli ne bo zgodilo!« Oprezen pa da je treba biti zaradi Albanije in Bolgarije, ki imata ozemljiske zahteve do Jugoslavije.

Med vožnjo sem imel še nekaj »dvobojev« in vsi so se srečno končali. Večina sogovornikov je menila, da so za skrajne odnose krivi politiki in novinarji, ki s svojim pisanjem hujskajo ljudi.



• lindau •
lendava

OBRTNA ZADRUGA · LINDAU · LENDAVALA p. o., PARTIZANSKA 9

TEL. 069/75-739 75-807, Ž. R. 51920-601-12568 PRI SDK LENDAVALA
TELEGRAM: LINDAU LENDAVALA, 69220 LENDAVALA p. p. 17

OBVEŠČAMO

cenjene poslovne partnerje, da smo se, po šestih letih poslovanja preselili v lastne poslovne prostore na Partizanski 9, nasproti gostišča Park v Lendavi.

TUDI V PRIHODNJE SE PRIPOROČAMO S SVOJIMI DEJAVNOSTMI:

- predelava in proizvodnja izdelkov iz kovin, lesa in plastičnih mas
- izdelava sestavnih delov za elektrotehnične naprave, tiskana vezja
- izdelovanje usnjene galanterije
- izdelki iz betona:
 - betonski zidaki
 - betonski strešniki
- izdelki iz poliestrskega betona:
 - okenske police
 - zaobljice
- vsa inštalacijska in sklepnna dela v gradbeništvu:
 - inštalacije vodovoda, centralnega ogrevanja, prezračevanja in elektroinštalacije
 - zidarska, tesarska, krovsko-kleparska, slikopleskarska, keramičarska in stolarska dela
 - mizarska delz, polaganje lesnih oblog in montaža notranje opreme

MI DAJEMO ZELENEMU BOGASTVU NOVE OBLIKE IN NOVA ŽIVLJENJA

DAJEMO SVETLOBO OKEN

TO JE JELOVICA

DAJEMO MOČ VRAT

DAJEMO TOPLINO SODOBNIH HİS

JELOVICA
Predstavništvo MURSKA SOBOTA, Cankarjeva 25,
tel. (069) 22 921.

V PUONCIH PRVA TRETJINA PANONKINE HLADILNICE

SADJE IN ZELENJAVA IZ POMURJA

Na kraju, kjer so včasih sušili in pekli opeko iz puconske gline, že nekaj časa stoji, od sobote pa tudi uradno obratuje, hladilnica za sadje, zelenjavo in še kaj. Formalni začetek so združili z dograditvijo vodovoda od Sobote do Puconec, zato je bila slavnost v Puoncih toliko večja; slavnostni govornik, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Murska Sobota Janez Stotl, pa je izkoristil priložnost in pred nekoliko širšim občinstvom razgrnil gospodarske razmere v občini. Te označujejo tudi dogajanja v kmetijstvu; to je doseglo razvojno raven, ki omogoča dobre proizvodne rezultate. Tako je tudi v sadjarstvu.

Prelomno leto naj bi bilo 1987., ko so v okviru odpravljanja posledic neurja namenili za sadjarstvo na Goričkem začetna sredstva. Zasadili so novih 100 hektarjev površin, deloma družbenih, večinoma pa v sodelovanju z zasebniki. Ta čas je rodnih 25 hektarjev jablanovih nasadov KZ Panonka in 10 hektarjev v kooperaciji. Drugo leto bo rodnih že okrog 50 hektarjev, leta 1991 80, 92. leta pa že 130. To pomeni 4000 ton kakovostnih jabolk, poleg tega pa bo v prihodnjih letih še 400 ton višeni, 150 ton ribeza, 50 ton robid in malin, jagod...

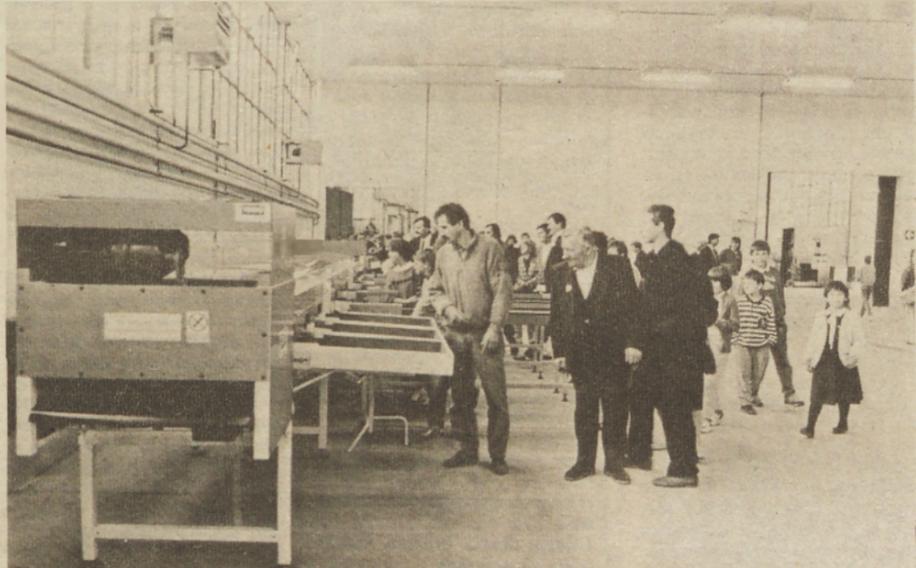
Ob tako organizirani pridelavi je bila hladilnica več kot

potrebna. Zanj so se v Panonki odločili 1984. leta, ko so odkupili takrat že ukinjeno pekarno. Zmogljivost hladilnice naj bi bila 3.000 ton, s tem da bi jo gradili postopno. Najprej so opekarniško dvorano preuredili v sortirnico sadja, sprejemni prostor za sadje in manipulativni prostor. Obenem so uredili infrastrukturo, potrebno za razvoj hladilno-predelovalnega centra. Marca letos so začeli graditi prvo tretjino zmogljivosti hladilnice — 1.000 ton. Denar so združili zainteresirani znotraj sozda ABC na osnovi lastništva: Mesna industrija, Zunanja trgovina, Potršnik in seveda v največjem

deležu KZ Panonka oziroma njene temeljne organizacije. Današnja vrednost objekta je 60 milijard dinarjev.

Zgraditev hladilnice sodi v tisti del prizadevanj, ki pomenijo ustvarjanje razmer za pridelavo in prodajo pridelka. Zatorej pomeni hladilno-predelovalni center veliko pridobitev za sozd ABC in celotno območje. Ni le nova dejavnost in osnova za razmah sadjarstva in pridelave zelenjave. Znano je namreč, da je kmetijstvo v Pomurju doseglo zavidljivo proizvodno raven, ne pa tudi zavidljivih nastopov na trgu in tržnih učinkov. Če parafraziramo slavnostnega govornika ob odprtju hladilnice, Janeza Stotla: pridelati znamo, zdaj se naučimo še nastopati na trgu. Zavzel se je za uveljavitev pomurskega sadja in zelenjave, svežega ali predelanega, tako da bi doma in v tujini nastopali pod lastno blagovno znamko. To seveda ni možno čez noč, ni pa nemogoče.

J. Sabjan



Hladilnica v Puoncih ima tudi osnovne stroje za sortiranje in pakiranje sadja. Na fotografiji: pogled v dvorano hladilnice po slavnostni otvoritvi. Foto: Nataša J.

Kmetijska šola pustila neizbrisne sledove

Včasih je res zanimivo pogledati v zgodovino. Tako so leta 1919 napredni kmetje v Prekmurju zahtevali ustanovitev kmetijske šole in čez tri leta je bilo skoraj že vse dogovorjeno, da bi to pobudo tudi uresničili. Pa se je našlo precej takih, ki so se temu odločno protivili, češ mi hočemo naše grofe, ne pa meštarje (takrat Kranjce), in kaj je treba čas zapravljati s šolanjem; na kmetijah je pač treba samo pridno delati. Glej čudo, njihova beseda je tudi zares obveljala! Toda leta 1939 se ni bilo več možno upirati prodiranju znanja v kmetijstvo in končno je dozorel čas za ustanovitev srednje kmetijske šole v Rakičanu. Od tega je zdaj torej 50 let in ta jubilej so proslavili minulo soboto.

»Če pogledamo v zgodovino šole, moramo reči, da je pustila neizbrisne sledove v pokrajini, pa tudi v drugih predelih Slovenije. Izšolala je množico kmetijskih strokovnjakov, kmetovalcev in gospodinj, ki so pripomogli in še pomagajo k hitrejšemu razvoju kmetijstva ter lepšemu videzu pokrajine.« je med drugim na proslavi dejal predsednik sozda ABC Pomurka, Gusti Grof. Slavnostni govornik, Rudi Čačinovič, pa je uvodoma in malo za šalo omenil, da če bi vnaprej vedeli, da homo imeli na čelu pomurskega kmetijstva našega Grofa, bi se takrat zadeve okrog ustanavljanja kmetijske šole najbrž drugače razpletile. Sicer pa je Čačinovič prav tako poudaril velik pomen šole za razvoj kmetijstva. Med drugim je dejal:

»Sodobna kmetijska proizvodnja zahteva izobraženega kmetijskega proizvajalca in strokovno znanje. Tudi kmetijstvo je v zadnjem obdobju doživelo pravo tehnološko revolucijo. Pridelavo spodbujamo s kemičnimi in drugimi sredstvi, skušamo doseči velike dobičke, vse to pa poraja velike ekološke in druge probleme, ki spodbujajo tudi zdravje ljudi.

Generacije, ki jih je doslej vzgojila ta šola, so nedvomno mnogo pripomogle k napredku življenjske ravni te pokrajine. S tem so pomagale tudi pri preskrbi naših ljudi.

Veliko pa je šola pripomogla v sodelovanju z drugimi znanstvenimi institucijami in kmetijskimi organizacijami predvsem pri iskanju najprimernejših sort za naše zemljišče in podnebje, pri čemer ne

brazevalne oblike usposabljanja po vaseh; veliko kmečkih žensk pa je končalo kuharski tečaj, ki ga je prav tako organizirala kmetijska šola. Testirali so tudi okrog 200 škroplilnic in na tečajih usposobili



Rudi Čačinovič: »Danes niso več tisti časi, ko je lahko kmet, če je imel dovolj zemlje, predvsem pa z žuljavimi rokami, kolikor toliko uspešno kmetoval...«

Foto: N. Juhnov

smemo pozabiti sodelovanja s pospeševalno službo in lastnih znanstvenih poskusov. Prav tako ne smemo pozabiti na dejavnost pri izpopolnjevanju in izobraževanju gospodinj, ki so spremenile navade in hrano tudi pod strehami vaških hiš.

Podrobnejši zgodovinski oris šole in vsebino njihovega dela pa je podala ravnateljica Marija Skledarjeva, ki je omenila, da je v Rakičanu končalo z izobraževanjem okrog 1000 kmetijskih tehnikov, okrog 700 učencev je obiskovalo eno- ali dveletni program za kmetovalce, okrog 100 odraslih pa izo-

čez 4.000 kandidatov za varno delo s traktorji in kmetijskimi stroji. V novi hali, ki so jo odprli ob jubileju, pa bodo lahko izvajali strokovni praktični pouk kmetijskega strojništva.

Jubilej so poleg nastopajočih v kulturnem programu (nekdajni in sedanji učenci šole, FS z Bando Kociper-Baranja iz Beltincev in godba na pihala iz Bakovec) popestrile tudi kmečke gospodinje z razstavo svojih izdelkov.

Jože Jraj



Ob skrbi za izobraževanje mladine in odraslih v srednji kmetijski šoli v Rakičanu ne pozabljajo tudi na kmečke gospodinje. Za tečaje, ki trajajo celo leto, je med ženskami vedno več zanimanja, tečajnice pa vsako leto pripravijo tudi razstavo jedi, ki so se jih naučile pripravljati med letom. Letošnja razstava so pripravile ob praznovanju 50-letnice delovanja šole, zanj pa je bilo med obiskovalci izredno zanimanje. Foto: N. Juhnov.

Foto: L. Kovač

Po 2. novembru ob nedeljah in praznikih

Nov način osemenjevanja goveda

Na Živinorejsko-veterinarskem zavodu za Pomurje prehajajo z novembrom na nov način umetnega osemenjevanja goveda ob nedeljah in praznikih, saj ukinjajo dosedanj klasični način osemenjevanja po osemenjevalnih progah in uvajajo način telefonskega naročanja. Rejci v soboški in radgonski občini, ki bodo po 2. novembru želeli osemeniti govedo, bodo morali to prijaviti na Živinorejsko-veterinarski zavod po telefonu 23 980 ali 23 981 med 7.00 in 8.30, po tej uri pa se bodo osemenjevalci odpeljali na teren na osnovi dnevnega programa dela, ki bo prilagojen številu prijavljenih osemenitev.

Zaenkrat bo osemenjevanje ob nedeljah in praznikih patelelo po istih progah in enako kot doslej. Rejci, ki so imeli že doslej osemenjevalnih postajah, ki so v posameznih krajih. Na Živinorejsko-veterinarskem zavodu pa napovedujejo, da bodo s prehodom na telefonski način naročanja osemenitev skušali že kmalu vsem rejcem zagotoviti osemenjevanje na domu. Razmišljajo, da bi postopoma tudi ob delavnikih prešli na telefonski način naročanja osemenitev, predvsem na območjih, kjer je telefonija že dobro urejena. Takšen način so že uvedli v spodnjem delu Apaške doline in pravijo, da se je pokazal kot dober.

Na Živinorejsko-veterinarskem zavodu za Pomurje tudi zagotavljajo, da prehod na telefonski način naročanja osemenitev za rejce ne bi smel biti dražji, saj predstavlja v bistvu racionalizacijo, bo pa osemenjevanje ob nedeljah in praznikih posledično za 50 odstotkov dražje, saj so tako kot v vseh drugih službah ob teh dnevih tudi pri njih stroški večji. Pri umetnem osemenjevanju plemenskih svinj bistvenih sprememb zaenkrat ne načrtujejo, ugotavljajo pa, da dobiva to vedno večji obseg. Možnost takšnega načina osemenjevanja plemenskih svinj imajo vsi rejci, tudi tisti, ki jih redijo za domače potrebe, je pa to osemenjevanje v celoti urejeno na osnovi telefonskih naročil. Ob nedeljah plemenskih svinj umetno ne osemenjujejo, vendar razmišljajo, da bi to spet uvedli.

L. Kovač



Sodoben način kmetovanja zahteva vedno več kmetijske mehanizacije, ki pa na manjših površinah ostaja večkrat neizkoriščena, zato so kmetje že pred leti začeli ustanavljati strojne skupnosti. Žal se te marsikje niso obnesle, kar pa ne velja za strojno skupnost v Poltani pri Murski Soboti, ki so jo ustanovili letos spomladi. Pobudnika za ustanovitev te strojne skupnosti sta bila Kmetijska zadruga Panonka in Živinorejsko-veterinarski zavod za Pomurje, k sodelovanju pa so pritegnili tudi soboško Panonijo. Sedem članov skupnosti, Feri Barbarič, Jože Cipot, Eteka Vratarič, Franc Barbarič, Gizela Cipot, Štefan Mesaarič in Štefan Pavel, je skupaj kupilo podrahljač, rotofrezo Pegolama, sejalnico za peso in koruzo Becker, žitno sejalnico, visokotlačno stiskalnico za slamo in medvrstni rotokultivator, seveda pod ugodnejšimi pogoji, ki jih je omo-

gočila Panonija in zdaj pravijo, da jim ni žal te naložbe, katere vrednost že krepko presega milijardo dinarjev. Za razliko od drugih strojnih skupnosti je v polanski vsak član zadolžen za en stroj in pri tem se dobro razumejo in sodelujejo.

Kmet naj plača več za pokojninsko zavarovanje

Kmetje in njihove zadruge so imeli največ pripomb na sklep skupščine skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja o večkratni valorizaciji zavarovalnih osnov za tiste zavarovance, ki opravljajo samostojno delo. Prispevke za zavarovanje bi torej večkrat na leto povečevali (zaradi inflacije) in ne samo

enkrat določali. Kmetje pravijo, da težko plačujejo višje prispevke, saj se cena kmetijskih pridelkov še vedno ne določa na trgu.

Zaradi številnih pripomb so na strokovni službi skupnosti pripravili štiri predloge o rešitvi tega problema. Prvi je, da bi delavci prispevali še za to, potem da bi prispevke preložili za določen čas, ali da bi se zmanjšale pravice iz zavarovanja, ali da se sprejme in še naprej izvaja sklep skupščine in se posamično obravnavajo primeri, ko res ne morejo plačevati povišanih prispevkov. Delegati soboške skupščine skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja pa so bili za slednji predlog: kmetje skupščine povečane prispevke, tiste, ki pa tega ne bodo zmogli, naj obravnavajo.

Na isti seji so tudi povedali, da slabo kaže z zidavo domov za ostarele v Ljutomeru in Lendavi, saj je ostalo iz programa zaradi premalo denarja še precej sprejetih nalog. Delegati so bili tudi obveščeni o velikih izgubah skupnosti in sposojanju denarja.

Zato so menili, da se od federacije zahteva plačilo njenega dela za borbe ter od podjetij sprotno nakazovanje prispevkov. Za invalidskega zavarovanje se pripravljajo spremembe pri delu invalidskih komisij, ki so imele različne kriterije ocenjevanja, ter pri plačevanju štiriurnih upokojenec. Pravijo, da so ti plačani st odstotno. Polovico da Skupnost, drugo pa delovna organizacija.

Upokojeneci pa prejemajo največ 80 odstotkov pokojnine od osebnega dohodka, ki so ga prejimali, ko so delali.

mh

FRANCEKOV
PREMISLANJE



Ce bo še dalje tako šepalo z odkupom, bo ozimnica za vrane krepko zagotovljena!

SLOVENC

Slovenci smo reve. Poglejte: že pred časom smo v Ninu lahko brali izjavo srbskega mladeniča, češ da komaj čaka, da bi prišlo do bratomorne vojne, da bi mogli klati Slovence. Ali ta mladenič ve, da je Slovenija že več kot sedemdeset let njihova mati dojilja? Oni pa so naši dojenčki. In odrasli ne bodo toliko časa, dokler bo Slovenija v sklopu Jugoslavije. Zdjaj pa bi hotel ta mladenič zaklati svojo mater dojiljo. Črnogorci zahtevajo orožje, da bi nas šli streljat, ker zahtevamo najosnovnejše pravice, ki nam pripadajo. Le tedaj bi smeli groziti komu s silo, ko bi imel kdo njihove stvari in jih ne bi hotel vrniti. Toda, kaj imamo mi njihovega, da nas tako brutalno obdelujejo? Kaj smo jim dolžni?

Vidite, Jug si upa in drzne proti nam neverjetne stvari, pri nas pa ne upajo dati v časopis stvari o njih, ki so popolnoma resnične. To so stvari, za katere sami dobro vedo, o teh govorijo in so

na njih celo zelo ponosni. Tako je moj spis zavrnila časopisna agencija s pripombo, češ da bi nam južni bratje mogli očitati, da smo šovinisti, če bi ga objavili. Jaz pa vprašam časopisno agencijo, v čem nam Jug ne očita šovinizma. Oni imajo besedo šovinizem vedno na koncu jezika, in če jim kaj ne ugaja, že bruhajo besede proti nam. To storijo tudi tedaj, ko ne morejo imeti stvari nikakršne zveze s šovinizmom. In kaj je bilo, kar sem napisal, zaradi česar moj spis ni bil objavljen? Napisal sem, da se Srbi čutijo, da so od narave dano vojaško ljudstvo. In vojaško ljudstvo ima pravico komandirati, zapovedovati, odločati, vladati in živeti na račun tistih, katerim vlada. To je zanje popolnoma samoumevno in zgodovinsko utrjeno.

Ljubo, podrepto časopisno podjetje, ali morda veste, da so nam južni bratje očitali šovinizem, ker nismo hoteli po vojni povsod uvesti njihovih stranišč — čučavcev? Skrbelo jih je, kako bodo njihovi ljudje pri nas kaka-li, so pravili, v resnici pa je šlo za to, da se pokaže, do kod vlada Jug. Oni najbrž mislijo, da nimamo dovolj balkanskega sranja brez njihovih čučavcev. In čučavci so bili uvedeni na najbolj javnih mestih, straniščih. Vendar pa jih gostišča, hoteli niso uvedli. Zato pa so morali prevzeti stroške razbitih ali okrnjenih straniščnih školjk, ker južni bratje stoptajo na školjke. Seveda pa je tu di kateri od čepečih na školjki dobil znamenje na zadnje ličnice, ko se je školjka razletela, kakatelj pa je obsedel na črepinjah. Vidite, šovinizem je izviral v tem primeru z Juga, očitali pa so ga nam.

Če hočeš zmagati, moraš napadati, nasprotnika pa razglasiti za krivca. Tako počno naši južni bratje, ker poznajo boj in zmago. Mi Slovenci smo se vedno branili in potegnili kratko. Tudi sedaj se moramo le otepati napadalcev. Napadali ne bomo nikoli, to

je pravilno, toda svoje pravice moramo zahtevati in pri tem ne smemo popustiti. Bodimo enkrat toliko pogumni in zahtevajmo, naj nas pustijo pri miru, kot mi pustimo njih. In od nas naj zahtevajo le tisto, kar mi zahtevamo od njih. Tedaj si bomo bot. Le tedaj bomo lahko govorili, da smo v Jugoslaviji enakopravni narodi.

Če te kdo izkorišča dalj časa, ne more razumeti, da te ne bi smel izkoriščati še naprej. Kadar pa se mu upreš in se ne daš več izkoriščati, te napade, češ da mu delaš krivico, ker mu ne dovoliš, da bi vzel, kar misli, da je njegova pravica. Dajati moraš kratek čas, sicer se tvoje dajanje že kar uzakoni in tedaj si dolžan dajati.

Pravijo, da se morajo upoštevati značilnosti in posebnosti vsakega naroda. Kdor tega ne upošteva, je šovinist in krivičen. Torej, mi moramo upoštevati militarizem nekaterih naših južnih bratov in jim dajati težak tribut, ki mu ni videti konca. Militaristi pa brez nadaljnega upoštevanja slovenske posebnosti. Celo ne dovolijo, da bi spremenili naše lastnosti. Te lastnosti pa so: ubojljivost, pridnost, hlapčevstvo, oslovstva potrpežljivost in temu podobno. Toda naši bratje najbrž ne vedo, da so Slovenci tudi vztrajni pri svojem uporu, ko se končno začno upirati.

V Jugoslaviji vladajo protislovja. Zaradi protislovij se pripravamo. In nekatera od teh podirajo Jugoslavijo. Pa si oglejmo nekatera od njih. Kričijo, da Slovenija razbija Jugoslavijo. Ta trditev je veliko protislovje. Slovenci pravimo, da hočemo biti samostojni, in če drugače ne gre, pa z odcepitvijo od Jugoslavije.

Vse pa, kar počnemo, je utrjevanje Jugoslavije. Materialna sredstva so potrebna, da se duša in telo ne ločita. Če teh ni, je nujna ločitev. Slovenci ustvarimo toliko presežne vrednosti, kot nobe-nega druga republika v Jugoslaviji. Smo proti razmetavanju materialnih sredstev. To smo pokazali na prav različne načine. Vsa ta dejanja pa so veliko slovensko protislovje. Govorimo o samostojnosti Slovenije, ne zavedamo pa se, da bomo dosegli neodvisnost le tedaj, ko bo Jugoslavija materialno v popolnem razsulu.

Slovenci smo v protislovju v željah in dejanjih. Srbi pa so v protislovju med govorjenjem in dejanjih. Govorijo in zahtevajo, da naj Jugoslavija obstaja, počno pa vse, kar jo razbija. Razmetavanje denarja, mitingi, štafete, zapravljiva armada, njihova nizka produktivnost podjetij itd. je uničevanje Jugoslavije. Kdo lahko komu očita razbijanje Jugoslavije?

Svoboda za Slovence bo sama od sebe tu, če bo Slovenija producirala tako kot druge republike v Jugoslaviji. Dvomešični pasivni Gandhijev odpor pri nas je zadosten za popolno osvoboditev Slovenije. Proti temu ne pomagajo orožje, niti atomska bomba ne.

Jože Urankar, Noršinci

POMEMBNO OBVESTILO!

Naročnikom Vestnika priznamo 10 odstotni popust pri objavah. Z dokazilom o plačani naročnini za 4. četrtletje priznamo celo 20 odstotni popust.

Na živce mi gredo ženske, ki v trgovinah izbirajo in izbirajo, potem pa nič ne kupijo. Verjetno tudi trgovci niso veseli takih. Jaz pa s odim med tiste, ki kupijo kar v prvi trgovini in prvi izdelek, ki mi pade v oči.

Časi se spreminjajo in z njimi (hočeš nočeš) navade. Nič več ne kupujem v prvi trgovini, v katero se zapodim, ko me »primes«, da bi kaj kupil, ampak stopim še v drugo, tretjo... Se več: tudi v kako drugo mesto pogledam. Najbrž ste ugani-li, da tega (enako pa najbrž tudi vi) ne delam, ker bi imel na pretek denarja za drage vožnje, ampak, ker slutim, da ta hip v vseh trgovinah še niso pohiteli s tako imenovano nivelacijo cen. Beseda je sicer tuja, vendar pa je mnogim že znana, kot na primer beseda inflacija, ki prav tako ni nastala na domačem zelniku. Nivelacija je torej izravnava prejšnjih cen določenega izdelka s cenami nove pošiljke. Zgled: staro zalogo toaletnega papirja, katerega zavojevček je na primer stal 4500 dinarjev, trgovec podraži (na primer) na 9000 dinarjev, ker je pač taka cena nove pošiljke. V trgovini enaka izdelka pač ne smeta imeti različnih cen. Ljudje bi se navsezadnje še ste-

LJUDSKI GLAS
GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OBMRURSKIH OKRAJEV

Leto L. Murska Sobota 26. marca 1969

OBMURSKI TEDNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE SVRŽNE DEMOKRATSKO LIGI ZA OBMRURSKO

OKRAJEV APRILA NE BO VEČ — »Z 31. marcem bodo nehali delovati okraji. V skladu s tem je že izdelan tudi predlog za spremembo ustave SR Slovenije. Prvi odstavek 51. člena naj bi se spremenil tako, da bi se glasil: »Družbenopolitične skupnosti v SR Sloveniji so občine in republike.« Z ukinitvijo okrajev se nadaljuje proces utrjevanja občin kot osnovnih družbenopolitičnih enot in tudi izvajanje ustavnih načel. Že takrat, ko smo sprejemali novo ustavo in razpravljali o osnutku, so mnogi oporekali upravičenost okrajev in predlagali, da naj se ti odpravijo... Do predloga za ukinitve okrajev je prišlo najprej zaradi uspešnega razvoja občin, zaradi možnosti hitrega povezovanja med občinami in republiko ter zaradi utrjevanja samouprave v občinah. Vprašanje okrajev so že pretresli pri sprejemanju zakona o financiranju družbenopolitičnih skupnosti. Ugotovljali so, da je ceneje in tudi učinkoviteje, če se občine povezujejo med sabo in organizirajo skupne službe ter tako plačujejo le tisto, kar je potrebno. Za funkcioniranje okrajev pa smo potrebovali v Sloveniji letno 3,7 milijarde dinarjev.

Odloček je iz naslovnega članka v Pomurskem vestniku, 25. februarja 1965 v 7. številki. Mimogrede: ta izvod časnika je bil poslan sleherni pomurski družini. Marca in aprila so bile volitve za zvezne in republiške poslance ter občinske odbornike. Ob dnevu vajencev — Kaj žli vajence danes?

Naša zlata deca
Kam z mineralno vodo v Nusko-vi?
Glavno je proizvajanja ne lastni-na
Oddaja Radia Murska Sobota samo ob nedeljah
Razminirali so most na Ledavi
Na cankovi niso hoteli voliti

Bil je to cvetober značilnih naslovov iz predhodnika Vestnika v letih 1965 in 1966: gotovo bi se jih dalo dodati še veliko. **PONDELJEK OB 9.15 — V ODRANCE SE JE VSELILA ŽALOST** — V ponedeljek dopolne od deveti uri je bilo na gradbišču nove rimskokatoliške cerkve v Odrancih kot vsak dan. Kakih 50 domačinov je nič hudega sluteč delalo v glavnem v notranjosti objekta. Nekako ob četrni na deset — kot pravijo živeli očitvidci — je zgrmel v notranjost cerkve z višine osemnajst metrov strop bodoče cerkve in pod seboj zasul 20 ljudi, med njimi tudi 4-letnega Jožeta Ma-

riča. Otrok in še dva druga vaščana so bili takoj mrtvi. Na gradbišču je zavladal nepopisen preplah. Najbližji vaščani so priskočili, da ponesrečencem pomagajo. Kmalu so bili na mestu tu-đi rešilni avtomobili. Trije ponesrečenci so podlegli poškodbam na poti v soboško bolnišnico. Kaj je vzrok nesreči, ki je v Pomurju ne pomnimo? (Pomurski vestnik, št. 11/66, 17. marca 1966)

Rejniki trgujejo z otroki — tudi kaj takega se je dogajalo (še dogajalo!) v 60. oz. 70. letih.

Zidali so brez strokovnega vodstva — Obvestilo okrožnega javnega tožilstva v Murski Soboti o huđi nesreči v Odrancih — ... Na podlagi pregleda teh-

VESTNIK

nice dokumentacije o graanju, izjav prizadetih oseb in mnenja republiškega delovnega in gradbenega inšpektorja je komisija ugotovila, da je do nesreče prišlo zaradi nestrokovne gradnje kupole, ki je imela razprtino 22 metrov. Kupolo so gradili v nasprotju z ustreznimi gradbenimi predpisi, brez opaža in potrebne strokovnega vodstva... (Pomurski vestnik, št. 12/66, 24. marca 1966)

Monopol pri odkupu — »S čim naj krmimo živino, ki je dosegla kavovost prve vrste in ki jo odkupovalce zavrne? Mar naj kupujemo pri peku žemlje in jih dajemo živini? Okrog 40 vasi drži KIK Pomurka v šahu. Odkupuje takrat, ko se zdi njim prav, drugih kupcev pa v svoj rajon ne pusti. Nekako tako je zapisal nedavno v dopisu kmetovalec V.N. iz Tešanovc... Pred nedavnim smo dobili podoben dopis iz Kuštanovc. R.F. piše: Ko so se zbrali kooperanti na našem področju... smo ugotovili tudi naslednje: Že dalj časa je v poslovni enoti Mačkovi okrog odkupa nekaj narobe. Nekateri kmetovalci so bili prisiljeni, da so gnali svojo živino prodajat v drug rajon. Temu je krivo ocenjevanje živine. Nekateri so zatrjevali, da so slabše bife plačali boljše kot dobre. Kmetovalci upajo, da se bo stanje izboljšalo, ko se bo pojavil pri prevzemu živine drugi odkupovalec. V Kuštanovcih so poleg omenjenega ugotavljali tudi to, da lani niso dobili škropiv za sađno drevje. Škropiva so bila stara, poleg tega pa jih niso dajali v originalnih posodah.« (Pomurski Vestnik, št. 13/66, marca 1966) B.Ž.

Franc Kuzmič

Pet desetletij in več dolga pot

/Iz zgodovine ekonomske in trgovske šole/

Že po petindvajsetih letih delovanja je dala ekonomska šola strokovno izobrazbo 493 absolventom rednega šolanja, medtem ko je 60 slušateljev končalo šolanje v oddelkih za odrasle in 14 v dopisni šoli.

Šola se je ves čas borila s prostorsko stisko. Kljub težavam so uspeli, da so leta 1967 začeli graditi prizidek, ki je bil v šol. letu 1968/69 dokončan, a je morala šola kletne prostore in pritličje prepustiti Centru

Murski Soboti (pozneje združene obrtnikov).

Trgovski nadaljevalni razredi so bili v sestavi te šole vse od ustanovitve do šolskega leta 1933/34, ko so se zaradi vedno večjega števila vajencev v trgovini odcepili in je nastala samostojna gremialna (trgovska nadaljevalna) šola. Po uspešno opravljenem šolanju je dobil učenec odhodno spričevalo. Učno spričevalo sta podpisala mojster (delodajalec) in pred-

Trgovska zbornica za okraj Murska Sobota kot ustanovitelj šole se je zaradi prostorske stiske šole odločila za gradnjo nove stavbe. Načrte je izdelal arhitekt Feri Novak in junija 1958 so začeli graditi novo poslopje ob ekonomski šoli skupaj s telovadnico. Novo šolsko poslopje je bilo predano namerano ob dnevu republike 1959. leta. Šola je dobila 5 učilnic, telovadnico z garderobami in kopalnico ter druge osnovne prostore.

V šolskem letu 1959/60 je šola obiskovalo 126 učencev. Redni predavatelji so bili štirje, čeprav bi jih potrebovali kar osem, predvsem ekonomiste.

Novo šolsko poslopje je bilo dovolj veliko za takratne potrebe Pomurja. Obenem so že razmišljali, da bi odprli še poslovodsko in gostinsko šolo. Poseben oddelek za gostinske vajence so odprli s šolskim letom 1959/60 in je bil vse do konca šolskega leta 1962/63, ko se je vključil v nov gostinski šolski center v Radencih.

Potrebe so sčasoma narekavale, da se dejavnost šole razširi. Zato je Trgovska zbornica za okraj Murska Sobota 4. septembra 1961 šolo preimenovala v Šolski center za blagovni promet Murska Sobota.

Sprva so bile kadrovske težave, posebno ni bilo učiteljev za strokovne predmete.

Od dveletnega šolanja je v šolskem letu 1963/64 šola prešla na triletno šolanje, zato v tem šolskem letu ni bilo absolventov.

V šolskem letu 1965/66 se je začelo poklicno šolanje. Po razpisu so bili sprejeti 104 učenci. Za prakso učencev je šola sklenila pogodbe s trgovskimi podjetji. Nekateri učenci so že sklenili celo študentske pogodbe. Učencem so zagotovili delovno obleko, nezgodno zavarovanje in nagrado za delovno prakso.

Statistični podatki kažejo, da je bilo od šolskega leta 1953/54 do 1964/65 med prodajalci 583 absolventov (280 moških in 303 žensk) med gostinci 50, med poslovdijci 60 in med odkupovalci 29 absolventov teh smeri.

Iz dopisa ŠCBP Republiške-mu sekretariatu za šolstvo je razvidno, da je imela šola v svoji sestavi poleg poslovsodske še srednjo komercialno šolo.

Ker s šolskim letom 1973/74 ni prišlo do združitve v ekonomsko šolo, je prevzel posle v. d. ravnatelj ŠCBP prof. Milorad Vidović, ravnatelj CPŠ. V prvi razred je bilo vpisanih 6 oddelkov ali 187 učencev, v drugega 3 oddelki ali 96 učencev, v tretjega pa 194 učencev. Vsega je bilo 568 učencev. V tem šolskem letu (1973/74) je dobila šola tudi dovoljenje, da sme odpreti komercialno šolo.

(nadaljevanje prihodnjič)



Maturanti v prvih povojnih letih, vendar že na asfaltu v središču Murske Sobotne

poklicnih šol, ki jih je uporabljal vse do leta 1976 oz. 1980, ko se je dokončno preselil v lastne nove prostore.

Naslednje pomembno obdobje za šolo je leto 1973. Takrat bi moralo priti do združitve ekonomske šole in šolskega centra za blagovni promet, a do tega ni prišlo. Vseeno pa je ekonomska šola postala center (Ekonomski šolski center) z ekonomsko, upravno administrativno in poklicno administrativno šolo.

Naslednja prelomnica je bila šolsko leto 1980/81, ko je prišlo do dokončne združitve s trgovsko šolo. Pripravljalo se je namreč usmerjeno izobraževanje in združitve je bila nujna. Novi center si je nadel ime Blagovno-ekonomski šolski center.

RAZVOJ TRGOVSKE ŠOLE

In sedaj se moramo ozreti še na razvoj trgovske šole, o čemer so uradni podatki (doslej znani) od leta 1900, ko je bila v Soboti občinska obrtna nadaljevalna šola, ki je vključevala tudi prodajalce.

Po priključitvi Prekmurja k Jugoslaviji je bila na pobudo okrajnega glavarstva v Murski Soboti leta 1921 ustanovljena Obrtna nadaljevalna šola, ki se je kasneje preimenovala v Vajensko šolo za razne stroke. Nekateri vajenci po vaseh niso hodili v šolo, zato so imeli po triletni učni dobi pri mojstru pravico prijavit se k pomočniškemu izpitu, ki so ga opravljali pri Skupni obrtni zadrugi v

sednik Skupne obrtne zadruge za okraj Murska Sobota. Na osnovi učnega spričevala je lahko učenec opravljal pomočniški izpit pred pomočniško (pomagalsko) preskusno komisijo. Leta 1939 je dobila šola prostore v zgradbi novega trgovskega doma, kjer je delovala tudi med okupacijo.

Madžari so med okupacijo trgovsko in obrtno šolo združili v enotno vajensko šolo in jo upravno podredili ekonomski srednji šoli. Pouk je bil skupen za vse vajence ne glede na poklic trikrat tedensko popoldne od 14. do 19. ure. Učence so ločili le po razredih. Pouk je bil tudi v prostorih takratne gimnazije in soboškem gradu. Vsa leta okupacije je šola financirala občina Murska Sobota.

Po vojni je dobila naziv šola za učence v gospodarstvu trgovske stroke Murska Sobota in je obstajala vse do 31. avgusta 1952. Nato so se morali prihodnji trgovski kadri šolati v Mariboru, kar pa je povzročilo, da se mladina ni vključevala v trgovski poklic. Trgovska zbornica za okraj Murska Sobota je to ugotovila in septembra 1953 ponovno ustanovila lastno šolo. V šolanje so se vključili tudi z območja Ljutomerja. Uradno ime je bilo šola za učence v trgovini Murska Sobota. Dve učilnici je imela v prostorih ekonomske šole, in to le popoldne. Zaradi vedno večjega zanimanja za poklic trgovca je šola dobila dodatne prostore v starih barakah ob stari osnovni šoli na današnji Titovi ulici.

OB LAINŠČKOVI AJŠI NAJŠI
PALETA SANJSKOSTI

AJŠA NAJŠA
FERI LAINŠČEK



»Ljudje se srečujemo, trkamo, butamo, lomimo in če vsi tako delamo, potem je najverjetneje prav,« pravi Boris, Gregov oče, posthipijevski hip, Gumiclin ljubimec — in prav ta sintagma je osnovni lajtmotiv najnovejšega romana Ferija Lainščka s pomenljivim naslovom *Ajša Najša* (Prešernova družba, 1989) — naslov vsekakor asociira na žargonsko rabljen prezečni najašejša, najgumicejša — ki v prvoosebni izpovedi glavne junakinje Ajše Najše skuša razkrijevati svet skozi optiko petnajstletnice.

Ajša Najša, na videz neopazna petnajstletnica, se poda kljub družinskemu brodolomu v ljubezensko pustolovščino, ki se mora po vzorcu prve ljubezni končati s »sentimentalno tragedijo«. Hočem reči, da je končni ključni moment nujni refleksi življenjske situacije, ki se izteče tudi »telefonski generaciji«, h kateri spada tudi *Ajša Najša*, dokaj »dramatično».

Tekst je pisan živo, rekel bi celo preživahno, kajti pisatelja ne zadovoljuje le »realistični način pisanja«, vanj vnaša tudi obilo lirskih primesi (pesemski vložki, osebne meditacije...), ki razpirajo roman v paleto »sanjskosti«. Zunanji dogodki so le odslkava notranje podobe glavne junakinje, ki »ljubezen ljubi«, ki ne mara definicij ljubezni niti svojega očeta Vilija, temveč se preda svoji mladosti in Gregu, predstavniku »garažanega rocka«, za katerega se vname bolj iz razdovednosti kot iz »ženskosti«. Kajti njuna ljubezen je zgolj tihotno doiskanje, je beganje sanj in kljubovalnost socialnim (etičnim) normam, njuna ljubezen je hkrati naivnost in srčnost, kakršno zmorejo le odraslejši.

Čeprav je roman le »prispevek za biografijo Ajše Najše«, nam nazorno naslika osebne in »neosebne« stiske, je dokaj verna podoba odraslejših generacij, ki pogreša vsaj kanček družinske ljubezni (obe družini sta na razlomu), podoba dekleta, ki sprejema svet skozi ludus in tragos obsega, hkrati pa se zaveda, da je curriculum vitae dlje od njenega doseganja: zanjo se svet začneja in konča z uganko, zato tudi navidezna pomiritev deluje kot vnovični izziv: izziv za ljubezen. Roman *Ajša Najša* Ferija Lainščka sodi vsekakor na šolske knjižne police, roman, ki ne vzgaja niti uči, temveč razpira oči tako odraslim kot odraslejšim.

Milan Vincetič

Informacija o obnovi
grajske dvorane

Na ponedeljkovi seji predsedstva občinske kulturne skupnosti in odbora za svobodno menjavo dela, normativno dejavnost in kadrovska vprašanja, ko je bila Murska Sobota v znamenju Trezinega sejma, je Ivan Obal zbranim podal podrobno informacijo o obnovi grajske dvorane.

Predsednik iniciativnega odbora za obnovo soboškega gradu je najprej kronološko nanizal dogodke, ki se navezujejo na priprave in potek del, potem pa podal še finančno konstrukcijo. Iz te je razvidno, da je bila cena projektov 50 milijonov dinarjev, vnaprej pa naj bi dela potekala tako, da bi v novembru iz razpoložljivih 700 milijonov dinarjev iz prispevnih stopenj bruto osebnega dohodka v septembru ter oktobru uredili potrebno. Prav tako pa so za nadaljevalna dela porabili sredstva krajevne skupnosti in brezobrestno posojilo, ki ga je občinska dobila od republiške kulturne skupnosti v znesku nad 10 milijard dinarjev. Te prinašajo ustrezno revalorizacijo v obliki 48-odstotne stopnje in tako bo višina sredstev v novembru predvidoma porasla še za 5 milijard, ki bodo na voljo za sklenitev pogodb in izvedbo del v višini razpoložljivih sredstev.

Poleg sredstev, ki so osnova za usposabljanje grajske dvorane, so težave, ki se pojavljajo pri obnovi gradu tudi zaradi častitljive starosti tega spomeniško zaščitene zgodovinske objekta. Poseg je zato omejen, težave pa po prvih gradbenih delih vidne v tem, da konstrukcijsko stvari niso takšne, kot jih predvideva projekt obnove. Statika ne dopušča vseh načrtovanih posegov, za njih izvedbo pa izvajalec del — Splošno gradbeno podjetje Pomurje — tačas tudi nima dovolj razpoložljivih delavcev na delovišču. Nepredvidena je tudi obnova kotlovnice, ker je centralna kurjava iztrošena, pa so

Kranjec pa je iz sredstev amortizacije zagotovil večino od 50 milijonov dinarjev, pridobljena pa so tudi ugodna posojila zavarovalne skupnosti Triglav za ureditev signalno-varnostnih naprav v gradu.

Vsi naštetni so zagotovljeni viri, vnaprej pa naj bi dela potekala tako, da bi v novembru iz razpoložljivih 700 milijonov dinarjev iz prispevnih stopenj bruto osebnega dohodka v septembru ter oktobru uredili potrebno. Prav tako pa so za nadaljevalna dela porabili sredstva krajevne skupnosti in brezobrestno posojilo, ki ga je občinska dobila od republiške kulturne skupnosti v znesku nad 10 milijard dinarjev. Te prinašajo ustrezno revalorizacijo v obliki 48-odstotne stopnje in tako bo višina sredstev v novembru predvidoma porasla še za 5 milijard, ki bodo na voljo za sklenitev pogodb in izvedbo del v višini razpoložljivih sredstev.

Poleg sredstev, ki so osnova za usposabljanje grajske dvorane, so težave, ki se pojavljajo pri obnovi gradu tudi zaradi častitljive starosti tega spomeniško zaščitene zgodovinske objekta. Poseg je zato omejen, težave pa po prvih gradbenih delih vidne v tem, da konstrukcijsko stvari niso takšne, kot jih predvideva projekt obnove. Statika ne dopušča vseh načrtovanih posegov, za njih izvedbo pa izvajalec del — Splošno gradbeno podjetje Pomurje — tačas tudi nima dovolj razpoložljivih delavcev na delovišču. Nepredvidena je tudi obnova kotlovnice, ker je centralna kurjava iztrošena, pa so



Obnova soboške grajske dvorane.

Foto: N. Juhnov

rorračunu, ki je odprt za zbiranje prostovoljnih prispevkov, pa priliv v višini 25,8 milijarde dinarjev, v katerega je vključen tudi dohodek s Srečanja ob bazenu — prireditve v septembru. Investitor — Kulturni center Miško

tako potrebna dodatna dela za ureditev greja. Potreben pa bo tudi ponovni dogovor s krajevno skupnostjo o večjem deležu sredstev, ki so bila doma obljubljena za naslednje leto. Ker so v njem predvidene večje organizacijske spremembe na področju družbenih dejavnosti (tudi kultura prehaja pod izvršno oblast) pa bo potrebno osvežitvi zagotovilo po zagotovitvi sredstev republiških kulturnikov, da dosednji dogovori ne bi padli v vodo in bi investicijska sredstva zamrla, z njimi pa tudi obnova dvorane in gradu sredi parka v Murski Soboti.

Brigita Bavčar

Z razstave male plastike v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti.



SLAVOLJUB RADOJČIČ: POTNIK NA ZAHOD, bron.

Razsežnosti
in nestabilnost
malih plastik

»Širok razpon avtorskih poetik, najrazličnejše individualne imaginacije, živahen preplet narečij kiparske govornice — to je samo nekaj možnih oznak 9. jugoslovanskega bienala male plastike, na katerem se ne uveljavlja noben aktualni trend sodobne skulpture in na katerem je mogoče komajda slutiti številčno močnejši nastop ali izrazitejšo izstopanje pripadnikov te ali one stilne usmeritve.« Tako je med drugim označil kustos Miha Visočnik soboško bienalno likovno manifestacijo, v sobotnem Večeru pa se je razpisal tudi o dimenzijah malih plastik, ki ne smejo biti višje od 50 centimetrov ter materialnih, iz katerih so skulpture narejene.

Ugotavlja, da ni izstopanja oziroma potencialne uporabe določene materialov in da današnji jugoslovanski kiparji enakovredno segajo po klasičnih materialih (kamen, les, glina), kot se ukvarjajo z varjenjem različnih kovin ali uporabo plastičnih mas, še najpogosteje pa kombinirajo različne materiale. Pri letos dokaj številnih miniaturnih instalacijah pa prevladujeta pesek in zemlja.

Dodajmo, da je nestabilnost postavitev zahtevala svoje žrtve že ob odprtju razstave, prenos malih plastik, predvsem škatljastih podstavkov, (ki bodo dobra embalaža), in bodo gotovo še kakšno.

B. Bavčar

kulturni
koledar

PETEK, 27. OKTOBRA
MURSKA SOBOTA — V prostorih Kluba mladih bo ob 18.00 Literarni večer naših misli, ki ga prireja Nova književna mladina.

SOBOTA, 28. OKTOBRA
GORNJI LAKOŠ — Ob 18.00 se bo v prireditveni dvorani začelo tekmovanje ritmičnih skupin pod naslovom Ritmika 89, ki ga že drugo leto zapored organizira osnovna organizacija mladih v tem kraju.

GORNJA RADGONA — V kulturnem domu bo v okviru Borštikovskega srečanja gostovalo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja s komedijo Stefana Zweiga: Volpone. Prvo gledališko gostovanje v tej sezoni bo ob 19.30.

NEDELJA, 29. OKTOBRA
MARTJANCI — Ob 15.00 bo pod oboki gotskega prezbiterja znane martjanske cerkve koncert verskih in ljudskih pesmi. Nastopili bodo znani cimbalist Miška Baranja in njegov orkester v razširjeni zasedbi, oktet ter združeni otroški zbori.

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled razstava 9. bienala jugoslovanske male plastike.

V likovnem razstavišču Ljubljanske, Temeljne pomurske banke so razstavljeni plakati z dosedanjih bienalov malih plastik.

V Pokrajinskem muzeju je do 29. tega meseca na ogled razstava ob 70-letnici priključitve Prekmurja k Jugoslaviji z naslovom Prekrat v Prekmurju.

V Pokrajinski in študijski knjižnici je razstavljena življenjska pot in delo dr. Vaneka Šiftarja ob njegovi 70-letnici. Naslov je Po cesti življenja.

LENDAVA — V galeriji Lendava je razstavljen Mitološki ciklus 1985/89 akademskega slikarja Ludvika Pandurja iz Maribora.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so še vedno razstavljeni najnovejša dela domačina — akademskega slikarja Lojzeta Logarja v počastitev 120-letnice Radenske.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA (V MESECU KNJIGE) v Murski Soboti so: Gerard Edde — ABC AKUPRESURE: ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE (Mladinska knjiga), Priročnik Moje sobne rastline — SE VEČ O LISTNATIH RASTLINAH (Mladinska knjiga) in Richard Scary — OD JUTRA DO VEČERA (Pomurska založba).

ROGAŠKI
ŠANSON '89

Aktualnost šansona današnjega časa je osnovna tema okrogle mize, ki jo v petek, 27. oktobra organizirajo v Rogoški Slatini. Ta znani zdraviliški kraj bo dva dni ob koncu tega tedna prizorišče festivala Jugoslovanski šanson Rogoška 89. Na njem bo v Kristalni dvorani nastopilo šestnajst izvajalcev, samostojna nastopa pa bosta imela v drugem delu obeh koncertnih večerov Izток Mlakar in Dušan Uršič.

bb

Naši kinematografiji končno krenilo na bolje

Če sem še tak optimist, bi lahko naštel zadnjih nekaj let v kinematografiji bore malo vednih in optimističnih novic. Vedno več je bilo nerganja nad sporedom, ugotovitev, da pada obisk. Mnogi so komentirali, češ že davno imam kaseto, kdaj neki bo ta film zašel v vaš kino? Takemu ne zaleže prigojati, da film na kaseti ni tisto pravo in da daje užitek ob filmu le ogled v kinodvorani. Mnogi so ravnodušni, nekateri pa prizadeto sprašujejo in ugotavljajo, da jemljeta video in kabelska televizija kinu obiskovalce, ljudi pa prikrajšata za prijetno obliko kulturnega in družabnega življenja, kot je bilo to v Ameriki pred več kot desetletjem. Debata o sporedu se kaj hitro konča ob grozljivem podatku, da je bilo v Jugoslavijo letos uvoženih le 19 filmov in od tega šest »trdoerotičnih«! (Mimogrede — v soboškem kinu se zvrsti letno okoli dvesto filmov.) Dodajmo še ugotovitev, da vsem kinematografom že leta trda prede, ker so odvisni v glavnem od lastnega prihodka, deležni velike premajhnega kulturnega dinarja, kot da film ni kultura. Morda zato, ker si ga človek prepogosto izbere sebi v zabavo in sprostitve!

Vendar, tokrat je priložnost in prostor za drugo temo. V začetku oktobra smo se predstavniki slovenskih kinema-

tografov zbrali v velikem številu, kot že dolgo ne, na seji v Ljubljani. Udeležba dokazuje zaskrbljenost na tem področju. Toda, verjeli ali ne, razgrinjanju problematike po regijah je sledila novica, ki nas je izredno razveselila. Slišali smo zagotovilo da bo, v kratkem, še pred novim letom,

PREJELI SMO

na tržišču dovolj dobrih filmov, aktualnih, in svežih. Oh že leta ponavljajoči se in stopnjevani krizi distribucije, njeni zgrešeni, kratkovidni strategiji, ki je privedla do kolapsa panoge, je ta novost pravi obliz na težke rane.

Za uvoz bodo, kot smo zvedeli, poskrbeli neposredni zastopniki producerskih hiš in distribucij (Columbia, Warner Bros, Canon idr.) Ti bodo poleg izvrstne ponudbe filmov zagotavljali dovolj kopij. Tako bo lahko film obkrožil vso širšo regijo v največ dveh mesecih in v najbolj aktualnem času, ko se bo predvajal tudi drugod po svetu. S filmom bo ponudil tudi vrhunsko reklamo in s tem zagotovil imenitno obveščanje. Za tako popolno ponudbo upravičeno postavlja višje finančne zahteve. Vendar kaže ponudbo sprejeti na vsak način in to takoj, čim prej. V tako ustvarjeni konkurenci vsemogočnim in

preštevilnim distribucijam po naši ljubli domovini, ki si je, pod izključno svojimi pogoji, predvsem do manjših kinematografov, drznila ponujati filmske uspešnice za premiere tudi dve leti po tem, ko je zanimanje zanje že davno splahnelo, bo lahko tudi reproduktivna kinematografija postavljala svoje pogoje. Če bo ponudba slaba, z njimi ne bo treba sodelovati. Do zdaj smo morali sprejeti vse, kar so ponudili. Poleg tega, da so bile to obupno slabe kopije, s slabimi prevodi, niso posvečali reklami nobene skrbi (ciklostirani katalogi na koncu leta, nemogoči plakati, brez napovednikov, ipd.)

Reševanje problematike v odnosu do distribucij se je začelo v republiškem merilu, saj imajo vsi argumenti v prid kinematografom in gledalcem le tako svojo moč in težo. Ustanovila se bo posebna delovna skupina, ki jo bodo tvorili predstavniki kinematografom in forumov, ki bodo odgovorni za kulturo tudi v novi obliki organiziranja, ter razčistili marsikatero obstoječo nepravilnost. Film naj bi ponovno dobil status kulturne panoge v okviru nacionalnih programov in bil tudi deležen zadostne finančne pomoči. Po vseh nameranih novostih si to zagotovo zasluži. Ponuja se tudi programsko in ekonomsko združenje z večjimi kinematografi, kar je po vsej verjetnosti utemeljena težnja, saj razdrobljenost in zaprtost v lokalne meje ne vodi nikamor. Oh koncu, upajmo, da bo v kinu spet zanimivo!

Tomaz Kuhar

PRENOS
DRAGOCENOSTI

V sobotelski knjižnici Berzsényi Daniel so v petek zvečer odprli razstavo Dragocenosti Pokrajinske in študijske knjižnice iz Murske Sobotice. Razstavo, ki sodi v okvir tradicionalne knjižne izmenjave med soboško in knjižnico v Sobotelu, je odprl predsednik medobčinske frontne organizacije za Pomurje Milan Nekrep, predstavila pa sta jo direktorja obeh kulturnih institucij. Jože Vugrinec — vodja knjižnične dejavnosti pri Kulturnem centru Miško Kranjec — je razčlenil predstavljeno v vitrinah na Madžarskem, predvsem redkosti: tako najstarejša češka tiska iz 1728, Luthrovo zbrano delo (v štirih zvezkih od katerih je razstavljen le eden) iz 16. stoletja, Dalmatino Biblijo iz 1584. leta, kot najobsežnejše in najpomembnejše delo slovenskega protestantizma ter Sveto pismo v nemškem jeziku iz leta 1600. Miklos Takacs pa je poudaril petindvajsetletno sodelovanje in pomen, ki ga ima za razvoj obeh knjižnic.

B. Tavčar

Prvo gostovanje v gledališki sezoni 1989/90
Drama SNG Maribor
Miguel de Cervantes Saavedra: MEDIGRE
torek, 31. oktobra 1989, ob 19. uri in 30 minut
kino PARK Murska Sobota



Cervantes: (1547—1616) avtor prvega modernega evropskega romana DON KIHOT. Na lastni koži je skusil veliko tistih tragikomičnih preobratov, ki jih je, opicemenitene z ironijo modrega starca, opisal v svojih delih (vojak, suženj, pisatelj...).

Medigre: »Kratki prizori s šaljivo snovjo iz ljudskega življenja« (J. Kos). V vseh štirih igrah junake določuje poleg njihove revščine še njihova strast, ki jih povzdigne v posebnice — outsiderje. V temelju vsakega zapleta leži nesporazum med njim in okolico.

Cervantesove Medigre v Drami SNG Maribor: režija: Karja Pegan, igrajo: Peter Trnovšek, Renato Jenček, Bojan Emeršič, Igor Štromajer, Miha Kjuder, Ana Veble, Irene Varga, Matjaž Latin.

NOVA SPOZNAVANJA O DELOVANJU SONCA

Nihanje količine energije, ki jo Sonce oddaja v običajnem enajstletnem ciklusu, se ne kaže le v moči sevanja, ampak tudi v barvi njegove svetlobe. Studija satelitskih meritev kaže, da se je količina energije, ki jo je v obdobju po letu 1980 oddalo Sonce, spremenila le v razponu do 0,08 odstotka. Vendar se je v nekaterih delih ultravijoličnega sevanja količina povečala za faktor dva. Spremembe ultravijoličnega sevanja pa pomenijo 19 odstotkov nihanja, čeprav ta valovna dolžina ustvarja le en odstotek energije, ki jo oddaja Sonce. Astrofiziki so sicer vedeli, da nihanje oddanega sevanja znaša 0,08 odstotka, vendar prinašajo meritve sprememb na ultravijoličnem področju nova spoznanja o delovanju Sonca.

Kadar je Sonce aktivnejše, kadar je torej na njegovi površini več temnih peg, je svetlejša tako na vidnem kot na ultravijoličnem področju. Ker na vrhuncu Sončeve aktivnosti razširjenost temnih peg zniža temperaturo njegove površine, to pomeni, da se v procesih v njegovi notranosti sprošča več energije, kot so znanstveniki doslej domnevali. Največja nihanja so pri frekvenci tako imenovane Lyman-alpha črte spektra, ki je povezana z vodikom. Na ultravijoličnem področju pri valovni dolžini 121,6 nanometra se količina oddane energije med najmanjšo in največjo aktivnostjo Sonca v ciklusu poveča za dvakrat. Spremembe v sončnem spektru med valovnimi dolžinama 200 in 300 nanometrov pa pomenijo 19 odstotkov sprememb količine oddane energije.

Rezultati teh ugotovitev bodo astrofizikom pomagali razumeti, zakaj se sončna aktivnost spreminja v ciklusu po 11 let. Pomagali pa bodo tudi znanstvenikom, ki preučujejo spremembe v plasti ozona v stratosferi. Ultravijolična svetloba pospešuje kemične reakcije v stratosferi. Sorazmerno velika nihanja količine ultravijolične svetlobe, ki jo oddaja Sonce, bi lahko pojasnila, kako Sonce vpliva na gornje plasti ozračja. Mogoče so prav ta nihanja povzročila spremembe v kemiji gornjih plasti ozračja v toku enajstletnega ciklusa. Znanstveniki domnevajo, da bo aktivnost Sonca dosegla vrhunec proti koncu tega ali na začetku prihodnjega leta.

Javno restavriranje

Na največjem platnu (6,66 krat 9,90 metra), shranjenem v francoskih muzejih, je upodobljena Svata Barbara galilejski oziroma prvi Kristusov čudež: spreminjanje vode v vino. Leta 1563 ga je naslikal beneški mojster Paolo Veronese. Delo bodo restavrirali v razstavni dvorani pariškega Louvra, kjer je poleg njega na ogled tudi Leonardova Mona Liza. Dvorano vsak dan obišče okoli 20.000 obiskovalcev. Okrog slike so postavili stekleno pregrado, da bodo restavriranje lahko nemoteno delali, občinstvo pa jih bo »nadzorovalo«. Obnova bo trajala trideset mesecev.

Za javno restavriranje platna so se odločili zato, ker veljanske slike ne bi mogli odnesti iz dvorane. Sneti bi jo namreč morali z nosilnega okvirja ali pa podreti stene muzeja. Veronesejevo umetnino so že nekajkrat snemali: na primer v Napoleonovem času, ko so jo prinesli v Francijo, in med vojno, ko so jo skrili pred uničenjem. Takrat so jo prežezali na dva dela. Strokovnjaki menijo, da bi ponovno premikanje umetnini škodovalo.

Vrnjene dragocenosti

V antropološki muzej Ciudad Mexika se je vrnilo več kot sto dragocenih predmetov iz zlata, žada in drugega kamena, ki so delo starodavne kulture Aztekov, Miztekov, Majev in Zapotekov. Ukradla sta jih leta 1985 tatava, ki sta v muzej prišla skozi prezračevalne jaške. Dragocenosti sta pobrala iz sedmih steklenih omaric. Ukradene predmete sta več kot eno leto skrivala doma, nato pa sta jih skušala prodati v Acapulku. Kupčija se ni posrečila, ker ju je policija zaprla skupaj s šestimi pomočniki.

Spomenik na smetišču

Nigerija bo v pristanišču Koko na jugu države, kjer so v letih 1987 in 1988 italijanske ladje odložile približno 4.000 ton nevarnih odpadkov, postavila spomenik. Zgradila bo tudi veliko bolnišnico, laboratorije ter center za nadzor in spremljanje posledic onesnaženja.

Med nevarnimi snovmi, ki so jih ladje pripeljale v glavem iz industrijskih središč na severu Italije, so bile tudi radioaktivne in tudi takšne, ki povzročajo raka in jih označujejo s kratico PCB (poliklorirani bifenili). Zaradi nevarnosti zastrupitve so iz Koka in okolice izselili prebivalstvo. Oblasti so poklicale tuje organizacije, naj jim pomagajo preprečevati nevarnost, ker same nimajo dovolj izkušenj s strupenimi industrijskimi in radioaktivnimi odpadki. Odnosi z Italijo so se zaostriili in junija lani sta državi za krajši čas odpopklicali svoja veleposlanika.

Tačas poteka v Koku dekontaminacija onesnaženih predelov, ki jo vodijo italijanski strokovnjaki, domači zdravniki pa pregledujejo prebivalstvo (Koko ima 6.000 prebivalcev). Mesto naj bi očistili do oktobra.

Drugotna neplodnost

Medtem ko v nekaterih državah, npr. na Kitajskem, pa tudi pri nas na Kosovu skušamo znižati previsoko rodnost, drugje tarnajo zaradi premajhnega števila rojstev. Predvsem v razvitem svetu se starši odločajo za enega otroka. Strokovnjaki pravijo, da je v teh delih sveta tudi najpogostejše opaziti neplodnost med moškimi in ženskami. Po ameriški statistiki iz leta 1982 je bilo 4,5 milijona žensk, ki niso mogle zanositi, zanimivo pa je, da je bila od tega polovica takih, ki so enkrat že rodile. V mnogih primerih se zakonca, ki ne moreta imeti več otrok, niti ne odločita za specialne preglede in raje ostanejo pri enem otroku. Strokovnjaki trdijo, da je tako imenovane »drugotne neplodnosti« celovito.

In zakaj postanejo plodni pari neplodni? Zdravniki pravijo, da na to lahko vpliva več faktorjev, nekateri pa so le odstopajoči; ko se starši odločijo za drugega otroka, so starejši, z leti pa upa-

da tudi njihova plodnost. Pri moških se lahko pojavi problem tvorbe sperme, ženske pa so predvsem izpostavljene vnetjem roditelj. Najpogostejše jih povzročata bakterija Chlamydia, ki ob porodu prodre v rodila in z vnetjem prepreči naslednjo nosečnost. To ji dovoljuje delno okrnjen imunski sistem v nosečnosti.

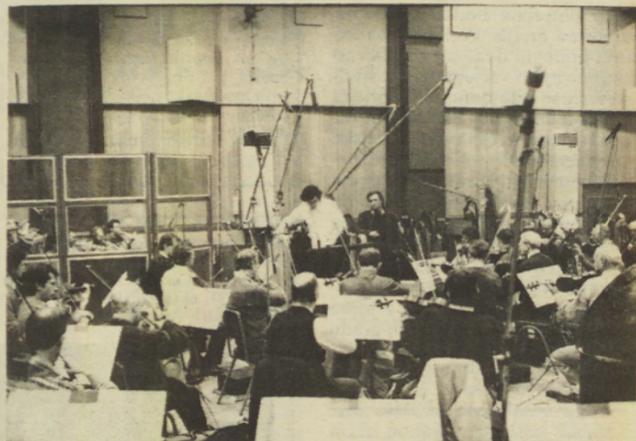
Za starša je lahko »drugotna neplodnost« psihično zelo obremenjujoča, pogosto prihaja do frustracij, mnogi pa celo vržejo puško v koruzo in niti ne poskušajo z zdravljenjem.

Zdravniki pravijo, da se začasna neplodnost mnogokrat da odpraviti, le da so za to potrebni čas, pogum in potrpežljivost. Pogosto se je dogajalo, da službe, ki so pregledovale neplodne, niti niso imele posluha za ženske, ki so enkrat že rodile; sedaj se tudi na tem področju spreminja, kajti tako, kot je neprimerna prvotna neplodnost, tudi druga ni nič manj boleča.

GLASBENI PROJEKT MEDNARODNIH RAZSEŽNOSTI

Refren pesmi Podarjeno srcu — s plošče Aleksandra Mežka

Slovenija, ti si reka, ti me vračaš v otroštvo. Operi dušo, naj se nagledam te mladosti... a vračam se, kamor me žene samote val. Ljubezen moje zemlje oživlja v meni vero:



Delovni posnetek z Londonskim simfoničnim orkestrom

Končno smo tudi s slovensko zabavno glasbo prodrli v svet. Morda je projekt Aleksandra Mežka, plošča z naslovom Podarjeno srcu, prišel ob pravem času, ko si želimo stopiti v Evropo. Pravo pot so že kazali Slovenski oktet v zborovski glasbi, Aveniki s pristno narodnozabavno glasbo, New swing quartet s črnsko-duhovno in še kateri drugi, zdaj pa imamo priložnost slišati nekaj, za kar avtor Aleksander Mežek pravi, da je na neki način tudi narodno, čeprav je sam projekt na najvišji ravni, ki jo zmore zabavna glasba.

Aleksander Mežek že petnajst let živi in dela v Angliji. Komponi-

ra, piše pesmi, igra kitaro in poje. Istočasno je prijatelj Cliffa Richarda in se pogosto vrača v rodno Zirovnico. Nekaj, kar je v njem samem, ga je sililo, da posveti mogočni projekt prav svoji deželi, ki je hkrati himna rodni Sloveniji in istočasno zbir vsega najboljšega, kar v svetu obstaja. Ne bomo sodili le po tem, da je v projekt vpleten Cliff Richard, ki že desetletja kroji svetovno zabavno glasbeno sceno, sodimo lahko tudi po najiz-

pel, le pri nekaterih vokalih mu je pomagal Cliff Richard, medtem ko je angleško verzijo pel z njim v celoti.

Podarjeno srcu je podarjeno tudi Slovincem, pa Slovenskim narodnim skupnostim v Italiji, Avstriji in na Madžarskem, Slovincem v ZDA, Kanadi, Avstraliji, Braziliji, ZR Nemčiji in drugje. Mnogi so že dali svoj prispevek temu velikemu domačemu projektu in v ta namen je v Londonu odprt celo sklad, ki se imenuje Mežek — Slovenija trust. Denar bo na voljo za uresničitev sanj mnogih umetnikov, ki so zapustili rodno Slovenijo in se uveljavili v tujini, da bodo lahko prek tega sklada zaprosili za denarno pomoč ob izvajanju svojih umetniških del. Na ta način bodo v svetu izvedeli za Slovence, ki so zdaj, kot pravi Aleksander Mežek, za večino velikih narodov še dokaj nepoznani, hkrati pa bo svet izvedel za našo umetniško moč in lepoto ter spevnost našega jezika.

Glasbeni projekt, ki je zajel simfonično in zabavno kompozicijo in aranžmaje za vrsto glasbil, ima za osnovo torej pesem z naslovom Podarjeno srcu, ki je nekakšna himna Sloveniji. Vsebinsko je avtor strnil v teh besedilih vse bistvene vrvine izseljenca, ki hrepeni po domu in iz njega nikoli zares ne odide. Cikel sestoji iz osmih pesmi: SLOVENSKA MATI (mati čaka sina, ki hrepeni po njej v tujini), PRIJATELJU (zdravica trdnemu prijateljstvu v rodnem kraju), PESNIKU (posvečeno Francetu Prešernu), STARI MUZIKANT (pradavno izročilo rodu, ki ga ohranja glasba in pesem), USPAVANKA (prispevka doma in pesnikove hčerke Katje, ki nadaljuje izročilo rodu), VODNA POT (Odisejev motiv popotnika — Slovenca, ki odkriva svet), LJUBLJANA V MAJU (ljubljenost mesto, in spomin na prvo ljubezen) in PODARJENO SRCU (Slovenija, ti me vračaš v otroštvo).

Glasbo in tekste je pripravil Aleksander Mežek sam in tudi sam od-

Razprodaja pevcev

dražji pa je Bob Marley — po štiri dolarje. Za pičlih 25 centov lahko polizete narobno stran glave Lionela Richija. Razprodajo priljubljenih pev-

Odstranje-ne tančice

Pri obnavljanju Michelangelove freske Poslednja sodba v Sikstinski kapeli v Vatikanu bodo restavrirali odstranili marsikatero tančico. Po naročilu Pija IV. je moral namreč Daniele da Volterra leta 1564 preslikati vse »nepodobne« dele teles. Za odkrivanje zakritega se je zavzel vodja restavrirskih del Fabrizio Mancinelli v intervjuju za katoliški časopis 30. giorni. Dokončno se bo o tem odločal mednarodni kongres restavriranje, ki bo leta 1990. restavriranje slavne kapele pa naj bi trajalo do leta 1992.

Neupogljivi Galci

Francoske cigarete gautoises in gitane so bolj črne, močnejše in debelejšje od drugih izdelkov te vrste. Tisti, ki jih kadijo, spadajo med individualiste, ki neomajno verjamejo v vzdržljivost človeškega organizma. Kajti že dolgo pred tem, ko so kavboji iz Marlboroja prvič vrgli laso, so »brunes« spadale k dobremu življenju, tako kot konjak ali rdeče vino. Kadilo so jih slavni možje, na primer Jean Gabin ali Jean Paul Sartre. Njihovi ljubitelji dobijo za svoj denar več. V primerjavi s svojimi »mekhimi« tekmičami vsebuje zavitek cigaret brez filtra, okrašen z galskim šlemom in pešočo ciganko, neprimerno več nikotina.

Zdaj pa pristašem francoske kadilske kulture grozi nevarnost. Ministri za zdravstvo Evropske gospodarske skupnosti so zatrobili v napad. Do leta 1993 se bo morala količina katrana v cigaretah zmanjšati na petnajst, do leta 1998 pa na dvanajst miligramov. Izdevalci cigaret bodo morali spremeniti tobačno mešanico, zato se bo verjetno spremenila tudi značilna aroma galskih cigaret. Za svojo prihodnost pa se bojijo tudi francoski pridelovalci tobaka, saj so tobačne rastline občutljive in bo vzgoja novih tobačnih vrst trajala več let.

Francozi nameravajo kulturno dobrino, katere propad naj bi se začel natanko 200 let po francoski revoluciji, braniti. Cela Zahodna Evropa bo smela v prihodnje z vsako cigareto vdihniti največ dvanajst miligramov katrana. Neupogljivi pa bodo morda slabo prekravljeni in s kronično vnetimi bronhiji, kljub nevarnosti raka in pozivom ministrov, živeli srečno, čeprav nekoliko krajše življenje.

DRZNA ODPRAVA

Šest Indijcev se je konec letošnjega februarja podalo na pot okoli sveta s trinajst metrov dolgo ladjo, na kateri ni sodobnih elektronskih navigacijskih naprav. Ladjica Samudra ima dva jambora in jadra, opremljena pa je le s sekstantom in magnetnim kompasom. Od šestih pogumnih pomorščakov so samo trije pravi mornarji, drugi trije pa so iz letalstva in kopenske vojske.

Na prvem delu potovanja okoli sveta od indijskega pristanišča Vishakhapatnam do Adena in otem do Port Saída posadka ni imela nobenih težav. Že prvo noč na Sredozemskem morju pa sta jo ovirala veter, ki je pihal s hitrostjo 50 vozlov, in mraz. Vihar je polomil jambor in malo je manjkalo, da se ladjica ni potopila. Posadki se je kljub temu posrečilo pripluti do Malte in tam so jambor popra-

vili. Na poti prek Sredozemskega morja se je nadeje usula toča. Ladjico so spet morali popravljati, nato pa so pot nadaljevali skozi Gibraltarsko ožino proti Dakarju. »Tam smo na svoji koži skusili saharški pešeni vihar,« je poročal kapitan odprave. »Morje je bilo kot puščava, ničesar nismo videli. Pešeni vihar je besnel šest dni, potem pa nam je posadka neke trgovske ladje pomagala najti pravo pot.« Zaradi nizkega zračnega pritiska so bili na Atlantiku velikanski valovi. Povrh vsega se je pokvaril še kompas in pomorščaki so se lahko orientirali le z ročnim kompasom. Vendar so srečno prišli do obrežja Latinske Amerike in prepluli Panamski prekop. Blizu pristanišča Le Guiera je hudo neurje poškodovalo kljun in ladjo je začela prodirati voda. Pred mrakom se jim je posrečilo pripluti do pristanišča, čeprav so morali nenehno črpati vodo. Pri črpanju so se menjavali še celo noč in šele zjutraj so začeli ladjo popravljati. Po poti slavne odprave Thorna Heyerdahla s splavom Kon-tiki so pripluli po Tihem oceanu do otočja Galapagos prek Marqueških otokov do Tahitija. Med otočjem Galapagos in Marqueškimi otoki so nepretrgoma prepluli 6.000 kilometrov. Pot so nadaljevali do Cookovih otokov in po nekaj nevihtah prepluli še 4.000 kilometrov do Vanuatuja (prej Novi Hebridi). Doslej so prepluli že okoli 40.000 kilometrov, ostalo jim je še približno 11.000 kilometrov. Če bo šlo po sreči, se bodo v domovino vrnili novembra.

Naslonjači na dveh kolesih



Pri izdelavi sta sodelovala francoski Peugeot in japonska Honda, udobni in lepi skuterji pa so na mah osvojili italijanska velenesta. Zanje so se navdušili odvetniki, borzni uslužbenci in menda celo ženske na vodilnih položajih, skratka, ljudje, ki se morajo skozi gost promet po mestu čim hitreje prebiti. Skuter ima izredno tih petdesetkubični motor, elektronski zaganjač, avtomatske prestave, majhno porabo, imenuje pa se metropolis in stane v lirah nekaj več kot dva milijona in pol. Ker je skuter tako majhen, ne potrebuje registrske tablice. Na videz je prijeten, dobi se v najrazličnejših barvah, poskrbljeno pa je tudi za udobje uporabnikov. Sedeži tega novega statusnega simbola so mehko oblaženi in še najbolj spominjajo na naslanjač na kolesih.

DIŠEČI MUZEJ

Če vas pot po naključju zanese v južno Francijo, se za hip ustavite v mestecu Grasse blizu Nice. Tam je v ljubki starodavni hiši zrasel prvi muzej dišav na svetu. V vitrinah je zbranih že več kot 8000 parfumskih stekleničk z vsega sveta. Ježeš, kako mora dišati!

NAJ PRIDELEK

Kar nekaj tednov je minilo od objave fotografije desetkilogramske krmne pese Janka Horvata iz Pečarovec in našega poziva za tekmovalje v naj pridelku. Vladimir Kerčmar iz Čikeče vasi se je izkazal s 10,60 kilograma težko peso in tako za 60 dekagramov premagal Janka Horvata. V uradništvu upamo, da bo tekmovalje za naj pridelek v teh dneh postalo živahnejše.



Rajši pelin kot antibiotiki!

Malo nas poštegeta v nosu in nekajkrat kihnjemo, pa se že prestrašimo, da smo si nakopali gripo. Pobrsamo po omarici z zdravili in najdemo antibiotik, ki nam ga je zdravnik predpisal kdaj prej. A se motimo, z antibiotiki se ne gre igrati! Prehlad ali gripo uspešneje preženemo s škodljivo vročega pelina, pravi dr. Rudolf Fric, izvrstni strokovnjak za zelišča. Domneva, da grenka snov v pelinu najbrž spodbudi telesno obrambno snov interferon, ki je učinkovit v boju z vsemi vrstami virusov. V nasprotju s pelinovim oljem se nam pri pelinovem poparku ni treba bati stranskih učinkov. Recept za poparek: dve žlički pelina prelujemo s kipečo vodo, čajnik pokrijemo in čez deset minut napitek precedimo. Popijemo še topel čaj. Drugo škodljivo popijemo kako uro po prvi. Za prehladna obolenja si lahko pripravimo tudi lipov čaj, ki za ta namen prekaša vsa druga zdravila, tudi antibiotike, so ugotovili na čičaški univerzi. Dve žlički lipovega cvetja prelujemo s kipečo vodo, lonček pokrijemo in čez deset minut precedimo. Pijemo ga po požirkih, dokler je vroč. Lahko ga osladimo z medom.

DIETA IN SLUZNICE

Münchenski očesni zdravnik dr. Klaus Demberg svira vse, ki delajo shujševalno kuro, naj pazijo na oči. Če nosijo kontaktne leče, naj se jim v tem času odpovedo in si omislijo očala. Pri dieti, ki omejuje porabo maščobe, se namreč rado zgodi, da začne telesu primanjkovati vitaminov A in E, zaradi tega se očesna sluznica hitreje osuši, to pa pripelje do resnih okvar oči.

SOL ZVIŠUJE KRVNI TLAK!

Tako svarijo zdravniki. Po drugi strani je natrijev klorid, kakršno je kemično ime za sol, med solmi najbolj vsestranski. Sol na primer potrebujemo za konzerviranje živil. Odvzame jim vodo in zavira razmnoževanje škodljivih mikroorganizmov.

S soljo začinjamo hrano. Pikantne jedi, ki jih ne bi solili, nam ne bi šle v slast, ker bi bile medlega okusa. Sol potrebujemo za zdravje. Brez natrija telo ne bi moglo uravnati količino vode, mišice in žilci ne bi delovali. Vztrajno pomanjkanje natrija bi povzročalo krče v mišicah in pripeljalo do kolapsa.

Skratka, brez soli ne bi mogli vzdržati. Preveč dobrega pa lahko škodi. Sol ima nekaj krivde pri mnogih obolenjih srca in ožilja, tudi pri zvišanem krvnem tlaku in infarktu.

Odrasel človek ne bi smel zaužiti na dan več kakor pet gramov soli. To je približno polna žlička. Bore malo, če pomislimo, koliko skrite soli pojemo v kupljenih izdelkih. V stotih gramih črnega kruha na primer že pol grama. Če si ga obložimo s petdesetimi grami nemastne gnatji, pojemo že polovico količine, kolikor naj bi je pojedli v enem dnevu. Solimo torej čim varčneje, sol pa nadomeščajmo z zelišči in začimbami.

NASVET

KAKO POPRAVIMO POŠKODOVANO TAPETO?

V stanovanjih imamo ali grobo strukturirane tapete, ki jih navadno še prepleškamo, ali pa vzorčaste tapete. Oboje lahko popravimo sami, le da vsake drugače. Seveda moramo imeti shranjen kak ostanek, na to pa tako misli vsak previden človek, ko kupuje nove tapete.

Strukturirana tapeta: Ustrezno velik kos ostanka temeljito namažemo z lepilom in iztrgamo iz njega obliko, čim bolj podobno poškodbi, le malo večjo. Ne režemo. S trganjem razceframo zgornjo in spodnjo plast tapete tako, da je na robovih zelo tanka in je zato pozneje prehod s krpe na ostalo tapeto skoraj neopazen. Krpo do

bro pritisnemo na poškodovano mesto, in ko se posuši, vse skupaj prepleškamo.

Vzorčasta tapeta: Na poškodovano mesto položimo kos ostanka tapete tako, da se vzorec lepo pokriva. Potem izrežemo iz obeh plasti, spodnje poškodovane in nove, pravokotnik, nekoliko večji od luknje v tapeti. Za to potrebujemo zelo oster nož in jekleno ravnilo. Krpo, s katero bomo poškodbo popravili, dobro namažemo z lepilom, izrezano poškodovano tapeto odstranimo in v luknjo prilepimo krpo. Delati moramo zelo skrbno. Novi kos dobro pritisnemo v luknjo s čisto, mehko krpo in takoj odstranimo lepilo, ki se pokaže na robovih.



V PIVOVARNI UNION VARIMO DOBRO PIVO



GRAND

PREMIUM PIVO

PILS ORIGINAL

tri zlate medalje

MONDE SELECTION

...simbol mednarodne kakovosti
London 1989

RADIO MURSKA SOBOTA LAHKO SI JIH ZAŽELITE

Oddaja 21-232 iz diskoteke Super Li, 27. oktobra 1989, od 18.00 do 19.00

1. You'll never stop me loving you — Sonia
2. Fotonovela — Ivan
3. Hipp, Hopp — Art
4. Gringo — Sabrina
5. Ring my bell — Collette
6. London nights — London Boys
7. Fly Alios, Fly — Rhe Bavarian
8. Max mix 8
9. Lambada — Kaoma
10. Taxi — Francesco Salvi
11. The Look — Roxette
12. Is it really Love? — Jermaine Stewart
13. Dressed for success — Roxette
14. Back te life — Soul II Soul
15. Liberian Girl — Michael Jackson
16. Don't be cruel — Bobby Brown
17. Rootsie & Boopsie — Papa Winnie
18. Blame it on the Rain — Milli Wanilli
19. Das Omen — Mysterious Art
20. Atomic City — Holly Johnson
21. Ain't nobody better — Inner City
22. Batdance — Prince
23. Backseat of your Cadillac — C. C. Catch
24. Marina (Remix 89) — Rocco
25. Looking for freedom — David Haselhoff

Pridružite se nam v diskoteki Super Li — petek, 27. oktobra ob 18.00.

Kuhajte z nami



KOSTANJEVA TORTA

Kostanj je slasten jesenski gozdni sadež, ki ga uživamo pečenega, kot pire ali kostonjevo pecivo. Kako pripravimo kostonj? Surovemu odstranimo zunanjo lupino. Nato ga skuhamo do mehkega in vročemu olupimo spodnjo lupino. Toplega pretlačimo. Tako pripravljen pire je primeren za takojšnjo uporabo, lahko pa ga zamrzujemo za poznejši čas.

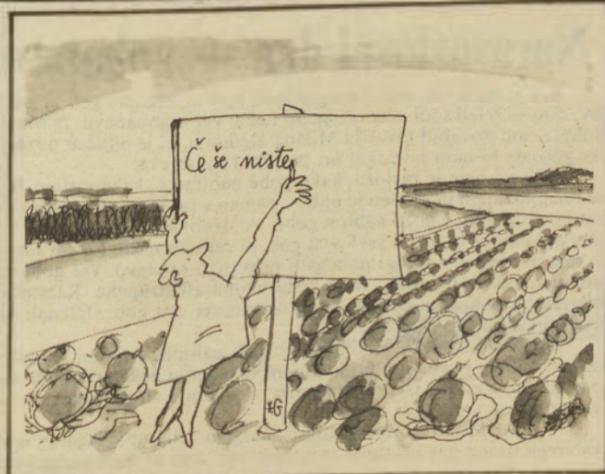
Med kostonjevimi sladicami je tudi KOSTANJEVA TORTA.

Zanjo potrebujemo: 18 dag sladkorja v prahu, 6 rumenjakov, 2 zavitka vanilina, naribano limonino lupino, sneg 6 beljakov, 8 dag drobno sesekljanih orehov ali lešnikov, 30 dag kuhanega in pretlačenega kostonja, 3 žlice drobtin in polovico zavitka pecilnega praška; maščobo in moko za model, 2 do 3 žlice dobre marmelade za premaz in čokoladne ostružke za posip.

Penasto umešamo sladkor, rumenjake, vanilin in limonino lupino. Pecilni prašek zmešamo z drobtinami in primešamo k spejjeni masi skupaj z orehi, kostonjem in trdo stopenim snegom. Maso stresemo v model in spečemo. Ohlajeno od zunaj tanko premažemo z dobro marmelado in posujemo s čokoladnimi ostružki.

Se bolje pa je, če tortne mase pečemo v dveh enakih modelih, ker lepše narastejo in se hitreje spečejo. To velja zlasti za težke mase — kostonjeva je ena izmed njih. Električne in plinske pečice sodobnih štedilnikov so prilagojene hkratni uporabi dveh modelov s premerom 24 cm.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS



Pripise k novi risbi pošljite do četrtega, 2. novembra na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.



- Izgubil sem se na poti do labirinta. (MaČa)
- Nič nas ne more zaustaviti pa čeprav smo v veliki zablodi. (JaMa)
- O, gospod, kam si me poslal? (Hieronimus)

V San Miguelu, majhni gorski vasiči Kolumbije, so morali povolitve. Mizi z volilnimi rezultati se je neadoma približal osel in s slastjo prežvečil vse papirje, polne demokratičnih izidov pravičnejših volitev.

Tale nagrobni napis, ki si ga lahko preberejo obiskovalci znanega pariškega pokopališča Pere-Lachaise, bi lahko veljal za rahlo sumljivo: »Mojemu možu, ki je umrl že v prvem letu zakona. Hvala žena.«

SESTAVIL	GRMČJE	VEČANJE	MOŠKO	LEPO	SRBSKI	DEL
MARKO	BRUSNČ		IME	VEDEKJE	TEĐNIK	PRAVO-
NAPAST				MANIRA		SLAVNE
						CERKVE
OTOČJE V SEVERNEM JADRANU						GLASLO IT. SOCIALISTOV
DIFERENCA						
ANGLJSKI FILMSKI IGRALEC (PETER)						
GLAS PRI STOKANJU					NATRIJ	
AVTOMOBILSKA OZNAKA NORVEŠKE		TEŽKO OROZJE, TOP UGLED			ZAČETEK OBSTOJA	
RIMSKA STRICA			LITU	NEMSGO FILOZOFO ANTIČNA DONAVA		
IGRALCI NA ČELO						
MESTO V PREDKAVKAZIU V SZ						RASTLINA, KI RASTE V VINOGRADU
VINKO JELOVAC				MOŽEV ALI ŽENIN OČE GOZDNO BOGAŠTVO		
SLOVENSKI PISATELJ (JANEZ BOBRI)					REAUMUR	SELEN
NAVIŠJA GORA NA SVETU						
IGRALNA KARTA				VULKAN NA HAVAJIH (MAUNA)		

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodovarvo: Foscolo, Ustinov, narcisa, kri, Čad, cipa, LU, ij, Vlah, O, stom, nosorog, APA, NSU, radij, S, KR, volt, Atlanta.

SLAVATA URAS

PIŠE: FRANČEK ŠTEFANEC
RIŠE: ŠTEFAN ČERVEK

Strinjali so se zbrani, napravili načrt in se temačne in vetrovne noči lotili podviga. Delati so morali previdno, tiho in v temi, saj so bili v bližnjem samostanu nemški vojaki.

Z dolgimi in močnimi vrvmi so spravili zvon iz stolpa in ga hitro in previdno zvalili v bližnji gozd. Zabralsi so sledi, nato sta jih zvela noč in goščava.

Previdno so valili zvon po strmini, boječe ob stali, ko je bil lom vejevja pod težo bronaste preglasan, in ker je bilo vse tiho, so z delom nadaljevali.

Danilo se je že, ko so pririnjili zvon do Rojkovega ribnika, dol pod trojiški breg.

Moški, dobro si zapomnimo, v kateri del ribnika ga bomo zvalili. Po vojni ga bomo izvlekli in gotovo se bo pogreznil globoko v blato... je dejal nekdo.

Ko je bilo delo opravljeno, je bilo slišati najmočnejšega v skupini.

Sama sveta trojica nam je pomagala, da nas Nemci niso slišali!

In tisti dan, ko so prišli Nemci po trojiške zvonove, so se zbirali domačini v gručah v trgu in solznih oči gledali proti zvonikom, iz katerih so domači moški na povelje Nemcev metali težke zvonove. Z njimi je odhajalo iz trga stoletja utečeno čudovito zvonjenje, krasno odmevajoče po Slovenskih goricah. Odhajalo je klenkanje, prekrasno praznično potrkavanje.

Iz naših zvonov, ki so peli hvato Bogu, ga prosili za milost, ki so zvonili pred točo, ob požarih in

močnim železnim drogom, ki je segal vse gor v prostor nad bazenom in tam so nanj pritrdili zobato kolo, ki je bilo povezano s prenosom, s kolesi in jermenjem. In vse to je bilo povezano z notranjostjo mlina. Vse je bilo pripravljeno za novo poganjanje mlinskih naprav.

»Bomo preskusili, vrt? Kaj praviš, bo šlo?« je vprašal mehanik Zorger. Ko je opazil stričev strah, pa je nadaljeval:

»Ne boj se Tirzek! Že več takšnih turbin sem montiral in vse so dobro delale!«

»Gremo najprej h kosilu in potem bomo turbino preskusili, z božjo pomočjo.« je bil zamišljen stric, kot da bi hotel zavlačevati težko pričakovano in vendar tvegano dogodek.

Takoj po kosilu smo se vsi zbrali gori pri zajzi, in stric je rekel Liziki:

»Ti dvigni zapornico, da se bo zbiralnik napolnil z vodo. Ti si moja največja pomoč v mlinu, zdaj, ko ni doma Tunčeka. Bog nam pomaga!... Da bi je vse šlo po sreči!«

Gladina v jezu se je vidno nižala in vodni zbiralnik se je hitro polnil. Zorger je pognal turbino; začela so se vrteti zobata kolesa in vsa ostala, jermenje se je vrtele, začelo enakomerno šumeti, valjčna mlina sta tiho mlela in vsi zbrani smo strmeli, poslušali, gledali. Stric je prvi veselo zakričal:

»Gre!... Poganja!... Bog nas je uslišal!... In kako mirno in enakomerno poganja turbina! Tudi naša elektrika bo zdaj manj utripala! Hvala Bogu, da je šlo vse po sreči! Če ne bi, bi bil proč vržen denar!«

Odslej se je pri hiši govorilo le o mlinu, o stričevem uspehu, o napredku in mlelo se je še več kot nekoč. Delalo se je podnevi in ponoči in stric je začel stokati, jadikovati, jamrati, da ga boli v prsih, in to vedno bolj, da ga muči srčna astma, jedel je med, da bi mu odleglo, hodil je k zdravniku, prinašal iz lenarške lekarnice stekleničke z zdravilnimi vodnicami, jih po jedi ali pred njo jemal s kavno žličko in vmes stokal.

»To mi je ostalo od prve vojne... Da bi se le Tunček vrnil zdrav, da bi mi pomagal v mlinu... To delo ni za ženske... Lizika, ti se boš pretegnila, pruh boš dobila, kilo, če boš toliko dvigovala in prenašala težke vreče zrnja in moke... Zelovega Nantla moram prositi, da nam bo večkrat prihajal pomagat mlet... O, Kristus, sama mantrinja je na tem svetu... Pa, kaj si moremo? Tako pač je in s tem se moramo sprijazniti... Dokler bo šlo, bo šlo...«

In mlelo se je in mlelo in sita tam zgoraj pod streho, tam v svilih, so se enakomerno tresla, sezajala, ločevala so moko od otrobov dan za dnem, noč za nočjo. Potem pa se zgodilo: med sejanjem je prišlo do nepredvidenega trenja, začel se je enakomerno drgniti les ob les, uro za uro, dan in noč in vse bolj.

Ob Ročici sem pasel krave in zijal gor na veliko cesto, če bi ugledal kakšno vozilo, kaj novega, nevsakdanjega; ker tam ni bilo ničesar, mi je švignil pogled v levo, čez mlin, gor proti Kosovim. Zagledal sem nekaj nevsakdanjega. Dim! Dim se je valil iz strehe nad mlinom. Vedno več ga je bilo. Bežal sem proti hiši, kolikor so me nesle noge in tuil histerično, nagonsko, da je potrebno gasiti.

»Gori! Gori!... Na pomoč!... Lizika!... Stric... Teta! Gori!... Gori!...«

Nepopisna zmešnjava je nastala pri hiši. Tekali smo naokoli, iskali vedra, škafe, lonce, jih polnili z vodo, vmes ustavili mlin in Lizika je zavpila:

»Vi mi dodajajte vedra z vodo, sem gor na podstrešje, jaz pa bom gasila... Hitro!... Hitro!...«

Polivala je sestrična vodo po tramovju, po sejahnici, da se je voda razlivala na vse strani; dol po vrelah, po moki, zrnju. Lizika je ugotovila, da je bilo več dima kot ognja, hitro je pogasila požar, stric pa je stokal, ko je gledal, kako teče umazana voda po moki:

»Pretravajala si z gašenjem, Lizika! Nepremišljeno si zlivala vodo naokoli, precej moke je uničeno...«

Sestrična ga je začudena poslušala in gledala z vrha podstrešja, vsa črna od gašenja, vsa znojna, zadihana od hitrosti gibov in planilo je iz nje:

»Drugič pa si sami pogasite!... Bi radi, da bi nam vse pogorelo?«

»No, Lizika, tako se ne govori z očetom!... ji je umirjeno rekla mama.

»Bogu se moramo zahvaliti, da se ni zgodilo kaj hujšega... Franček nas je še pravočasno opozoril na ogenj!... je še dodala teta, da bi pomirila hči in moža.

»Kaj, ti si še vedno tukaj? Takoj se mi poberi na pašo in pazi, da ne bodo šle krave v škodo na Krajinčeve njive.« je bil stric osoren nad menoj in moje dobro dejanje je bilo pozabljeno.

»Če ne boš ubogal, če ne boš pridno molil pri jedi in pred spanjem, če nam boš odgovarjal, bo prišel pote hudič in te bo vrgel naravnost v pekel!... so mi vedno pogosteje grozili pri mlinu. In hudič je zares prišel — in z njim je bil svet Miklavž. Bilo je to 5. decembra leta 1943, noč pred Miklavževim.

(Nadaljevanje prihodnjič)

»Jutri grem v Maribor gledat, kaj je z našo turbino? Že zdavnaj bi morala biti izdelana, sporočila pa nobenega od nikoder...« je rekel stric in se drugo jutro navsezgodaj odpravil v Maribor.

Kmalu po tistem je pripeljal Krajnc turbino iz mesta s konjema in velikim vozom. Spremljal ga je stric Tirzek. Ob prihodu domov je bil stric prešerne volje in pripovedoval nam je:

»Strašno me zanima, kako bo ta reč poganjala mlin? Bolj enakomerno bi morala teči valjčna mlina in kamna in voda bo zdaj bolj izkoniščena...«

Teta ni ničesar rekla. Gledala je novo napravo in se odpravila v kuhinjo pripravljat južino. Lizika pa je vprašala:

»Kaj bomo pa delali, če turbine naša Ročica sploh ne bo pognala?«

Stric se je ob hčerkinem vprašanju zamislil in spodbudno dejal:

»Ne bodi nejeverni Tomaž... Z novimi stvarmi pa se včasih tudi tvega... Ne bi bilo napredka, če bi ostajali vedno pri starem... Zaupajmo v božjo pomoč!«

Mašinist Zorger je prišel, pa stric Kalist in še nekaj moških. Mehanik si je ogledal vodni zbiralnik. Povsem drugačen je bil sedaj, ko ni bilo naokoli opažev. Strokovnjak je potrdil:

»Trden je, trden! S cementom niste varčevali in prav je tako!«

V tleh zbiralnika, nekako v sredini, je bila puščena odprtina in na njo so začeli pritrdjevati moški iz železa zvarjen pogonski del turbine. Čez so pritrdili leseni del, ki je imel naokoli enakomerno razvrščene premikajoče lopatice, pritrdjene z dolgimi železnimi vijaki. Turbino so nato povezali z

močnim železnim drogom, ki je segal vse gor v prostor nad bazenom in tam so nanj pritrdili zobato kolo, ki je bilo povezano s prenosom, s kolesi in jermenjem. In vse to je bilo povezano z notranjostjo mlina. Vse je bilo pripravljeno za novo poganjanje mlinskih naprav.

»Bomo preskusili, vrt? Kaj praviš, bo šlo?« je vprašal mehanik Zorger. Ko je opazil stričev strah, pa je nadaljeval:

»Ne boj se Tirzek! Že več takšnih turbin sem montiral in vse so dobro delale!«

»Gremo najprej h kosilu in potem bomo turbino preskusili, z božjo pomočjo.« je bil zamišljen stric, kot da bi hotel zavlačevati težko pričakovano in vendar tvegano dogodek.

Takoj po kosilu smo se vsi zbrali gori pri zajzi, in stric je rekel Liziki:

»Ti dvigni zapornico, da se bo zbiralnik napolnil z vodo. Ti si moja največja pomoč v mlinu, zdaj, ko ni doma Tunčeka. Bog nam pomaga!... Da bi je vse šlo po sreči!«

Gladina v jezu se je vidno nižala in vodni zbiralnik se je hitro polnil. Zorger je pognal turbino; začela so se vrteti zobata kolesa in vsa ostala, jermenje se je vrtele, začelo enakomerno šumeti, valjčna mlina sta tiho mlela in vsi zbrani smo strmeli, poslušali, gledali. Stric je prvi veselo zakričal:

»Gre!... Poganja!... Bog nas je uslišal!... In kako mirno in enakomerno poganja turbina! Tudi naša elektrika bo zdaj manj utripala! Hvala Bogu, da je šlo vse po sreči! Če ne bi, bi bil proč vržen denar!«

Odslej se je pri hiši govorilo le o mlinu, o stričevem uspehu, o napredku in mlelo se je še več kot nekoč. Delalo se je podnevi in ponoči in stric je začel stokati, jadikovati, jamrati, da ga boli v prsih, in to vedno bolj, da ga muči srčna astma, jedel je med, da bi mu odleglo, hodil je k zdravniku, prinašal iz lenarške lekarnice stekleničke z zdravilnimi vodnicami, jih po jedi ali pred njo jemal s kavno žličko in vmes stokal.

»To mi je ostalo od prve vojne... Da bi se le Tunček vrnil zdrav, da bi mi pomagal v mlinu... To delo ni za ženske... Lizika, ti se boš pretegnila, pruh boš dobila, kilo, če boš toliko dvigovala in prenašala težke vreče zrnja in moke... Zelovega Nantla moram prositi, da nam bo večkrat prihajal pomagat mlet... O, Kristus, sama mantrinja je na tem svetu... Pa, kaj si moremo? Tako pač je in s tem se moramo sprijazniti... Dokler bo šlo, bo šlo...«

In mlelo se je in mlelo in sita tam zgoraj pod streho, tam v svilih, so se enakomerno tresla, sezajala, ločevala so moko od otrobov dan za dnem, noč za nočjo. Potem pa se zgodilo: med sejanjem je prišlo do nepredvidenega trenja, začel se je enakomerno drgniti les ob les, uro za uro, dan in noč in vse bolj.

Ob Ročici sem pasel krave in zijal gor na veliko cesto, če bi ugledal kakšno vozilo, kaj novega, nevsakdanjega; ker tam ni bilo ničesar, mi je švignil pogled v levo, čez mlin, gor proti Kosovim. Zagledal sem nekaj nevsakdanjega. Dim! Dim se je valil iz strehe nad mlinom. Vedno več ga je bilo. Bežal sem proti hiši, kolikor so me nesle noge in tuil histerično, nagonsko, da je potrebno gasiti.

»Gori! Gori!... Na pomoč!... Lizika!... Stric... Teta! Gori!... Gori!...«

Nepopisna zmešnjava je nastala pri hiši. Tekali smo naokoli, iskali vedra, škafe, lonce, jih polnili z vodo, vmes ustavili mlin in Lizika je zavpila:

»Vi mi dodajajte vedra z vodo, sem gor na podstrešje, jaz pa bom gasila... Hitro!... Hitro!...«

Polivala je sestrična vodo po tramovju, po sejahnici, da se je voda razlivala na vse strani; dol po vrelah, po moki, zrnju. Lizika je ugotovila, da je bilo več dima kot ognja, hitro je pogasila požar, stric pa je stokal, ko je gledal, kako teče umazana voda po moki:

»Pretravajala si z gašenjem, Lizika! Nepremišljeno si zlivala vodo naokoli, precej moke je uničeno...«

Sestrična ga je začudena poslušala in gledala z vrha podstrešja, vsa črna od gašenja, vsa znojna, zadihana od hitrosti gibov in planilo je iz nje:

»Drugič pa si sami pogasite!... Bi radi, da bi nam vse pogorelo?«

»No, Lizika, tako se ne govori z očetom!... ji je umirjeno rekla mama.

»Bogu se moramo zahvaliti, da se ni zgodilo kaj hujšega... Franček nas je še pravočasno opozoril na ogenj!... je še dodala teta, da bi pomirila hči in moža.

»Kaj, ti si še vedno tukaj? Takoj se mi poberi na pašo in pazi, da ne bodo šle krave v škodo na Krajinčeve njive.« je bil stric osoren nad menoj in moje dobro dejanje je bilo pozabljeno.

»Če ne boš ubogal, če ne boš pridno molil pri jedi in pred spanjem, če nam boš odgovarjal, bo prišel pote hudič in te bo vrgel naravnost v pekel!... so mi vedno pogosteje grozili pri mlinu. In hudič je zares prišel — in z njim je bil svet Miklavž. Bilo je to 5. decembra leta 1943, noč pred Miklavževim.

(Nadaljevanje prihodnjič)

»Jutri grem v Maribor gledat, kaj je z našo turbino? Že zdavnaj bi morala biti izdelana, sporočila pa nobenega od nikoder...« je rekel stric in se drugo jutro navsezgodaj odpravil v Maribor.

Kmalu po tistem je pripeljal Krajnc turbino iz mesta s konjema in velikim vozom. Spremljal ga je stric Tirzek. Ob prihodu domov je bil stric prešerne volje in pripovedoval nam je:

»Strašno me zanima, kako bo ta reč poganjala mlin? Bolj enakomerno bi morala teči valjčna mlina in kamna in voda bo zdaj bolj izkoniščena...«

Teta ni ničesar rekla. Gledala je novo napravo in se odpravila v kuhinjo pripravljat južino. Lizika pa je vprašala:

»Kaj bomo pa delali, če turbine naša Ročica sploh ne bo pognala?«

Stric se je ob hčerkinem vprašanju zamislil in spodbudno dejal:

»Ne bodi nejeverni Tomaž... Z novimi stvarmi pa se včasih tudi tvega... Ne bi bilo napredka, če bi ostajali vedno pri starem... Zaupajmo v božjo pomoč!«

Mašinist Zorger je prišel, pa stric Kalist in še nekaj moških. Mehanik si je ogledal vodni zbiralnik. Povsem drugačen je bil sedaj, ko ni bilo naokoli opažev. Strokovnjak je potrdil:

»Trden je, trden! S cementom niste varčevali in prav je tako!«

V tleh zbiralnika, nekako v sredini, je bila puščena odprtina in na njo so začeli pritrdjevati moški iz železa zvarjen pogonski del turbine. Čez so pritrdili leseni del, ki je imel naokoli enakomerno razvrščene premikajoče lopatice, pritrdjene z dolgimi železnimi vijaki. Turbino so nato povezali z

močnim železnim drogom, ki je segal vse gor v prostor nad bazenom in tam so nanj pritrdili zobato kolo, ki je bilo povezano s prenosom, s kolesi in jermenjem. In vse to je bilo povezano z notranjostjo mlina. Vse je bilo pripravljeno za novo poganjanje mlinskih naprav.

»Bomo preskusili, vrt? Kaj praviš, bo šlo?« je vprašal mehanik Zorger. Ko je opazil stričev strah, pa je nadaljeval:

»Ne boj se Tirzek! Že več takšnih turbin sem montiral in vse so dobro delale!«

»Gremo najprej h kosilu in potem bomo turbino preskusili, z božjo pomočjo.« je bil zamišljen stric, kot da bi hotel zavlačevati težko pričakovano in vendar tvegano dogodek.

Takoj po kosilu smo se vsi zbrali gori pri zajzi, in stric je rekel Liziki:

»Ti dvigni zapornico, da se bo zbiralnik napolnil z vodo. Ti si moja največja pomoč v mlinu, zdaj, ko ni doma Tunčeka. Bog nam pomaga!... Da bi je vse šlo po sreči!«

Gladina v jezu se je vidno nižala in vodni zbiralnik se je hitro polnil. Zorger je pognal turbino; začela so se vrteti zobata kolesa in vsa ostala, jermenje se je vrtele, začelo enakomerno šumeti, valjčna mlina sta tiho mlela in vsi zbrani smo strmeli, poslušali, gledali. Stric je prvi veselo zakričal:

»Gre!... Poganja!... Bog nas je uslišal!... In kako mirno in enakomerno poganja turbina! Tudi naša elektrika bo zdaj manj utripala! Hvala Bogu, da je šlo vse po sreči! Če ne bi, bi bil proč vržen denar!«

Odslej se je pri hiši govorilo le o mlinu, o stričevem uspehu, o napredku in mlelo se je še več kot nekoč. Delalo se je podnevi in ponoči in stric je začel stokati, jadikovati, jamrati, da ga boli v prsih, in to vedno bolj, da ga muči srčna astma, jedel je med, da bi mu odleglo, hodil je k zdravniku, prinašal iz lenarške lekarnice stekleničke z zdravilnimi vodnicami, jih po jedi ali pred njo jemal s kavno žličko in vmes stokal.

»To mi je ostalo od prve vojne... Da bi se le Tunček vrnil zdrav, da bi mi pomagal v mlinu... To delo ni za ženske... Lizika, ti se boš pretegnila, pruh boš dobila, kilo, če boš toliko dvigovala in prenašala težke vreče zrnja in moke... Zelovega Nantla moram prositi, da nam bo večkrat prihajal pomagat mlet... O, Kristus, sama mantrinja je na tem svetu... Pa, kaj si moremo? Tako pač je in s tem se moramo sprijazniti... Dokler bo šlo, bo šlo...«

In mlelo se je in mlelo in sita tam zgoraj pod streho, tam v svilih, so se enakomerno tresla, sezajala, ločevala so moko od otrobov dan za dnem, noč za nočjo. Potem pa se zgodilo: med sejanjem je prišlo do nepredvidenega trenja, začel se je enakomerno drgniti les ob les, uro za uro, dan in noč in vse bolj.

Ob Ročici sem pasel krave in zijal gor na veliko cesto, če bi ugledal kakšno vozilo, kaj novega, nevsakdanjega; ker tam ni bilo ničesar, mi je švignil pogled v levo, čez mlin, gor proti Kosovim. Zagledal sem nekaj nevsakdanjega. Dim! Dim se je valil iz strehe nad mlinom. Vedno več ga je bilo. Bežal sem proti hiši, kolikor so me nesle noge in tuil histerično, nagonsko, da je potrebno gasiti.

»Gori! Gori!... Na pomoč!... Lizika!... Stric... Teta! Gori!... Gori!...«

Nepopisna zmešnjava je nastala pri hiši. Tekali smo naokoli, iskali vedra, škafe, lonce, jih polnili z vodo, vmes ustavili mlin in Lizika je zavpila:

»Vi mi dodajajte vedra z vodo, sem gor na podstrešje, jaz pa bom gasila... Hitro!... Hitro!...«

Polivala je sestrična vodo po tramovju, po sejahnici, da se je voda razlivala na vse strani; dol po vrelah, po moki, zrnju. Lizika je ugotovila, da je bilo več dima kot ognja, hitro je pogasila požar, stric pa je stokal, ko je gledal, kako teče umazana voda po moki:

»Pretravajala si z gašenjem, Lizika! Nepremišljeno si zlivala vodo naokoli, precej moke je uničeno...«

Sestrična ga je začudena poslušala in gledala z vrha podstrešja, vsa črna od gašenja, vsa znojna, zadihana od hitrosti gibov in planilo je iz nje:

»Drugič pa si sami pogasite!... Bi radi, da bi nam vse pogorelo?«

»No, Lizika, tako se ne govori z očetom!... ji je umirjeno rekla mama.

»Bogu se moramo zahvaliti, da se ni zgodilo kaj hujšega... Franček nas je še pravočasno opozoril na ogenj!... je še dodala teta, da bi pomirila hči in moža.

»Kaj, ti si še vedno tukaj? Takoj se mi poberi na pašo in pazi, da ne bodo šle krave v škodo na Krajinčeve njive.« je bil stric osoren nad menoj in moje dobro dejanje je bilo pozabljeno.

»Če ne boš ubogal, če ne boš pridno molil pri jedi in pred spanjem, če nam boš odgovarjal, bo prišel pote hudič in te bo vrgel naravnost v pekel!... so mi vedno pogosteje grozili pri mlinu. In hudič je zares prišel — in z njim je bil svet Miklavž. Bilo je to 5. decembra leta 1943, noč pred Miklavževim.

(Nadaljevanje prihodnjič)

»Jutri grem v Maribor gledat, kaj je z našo turbino? Že zdavnaj bi morala biti izdelana, sporočila pa nobenega od nikoder...« je rekel stric in se drugo jutro navsezgodaj odpravil v Maribor.

Kmalu po tistem je pripeljal Krajnc turbino iz mesta s konjema in velikim vozom. Spremljal ga je stric Tirzek. Ob prihodu domov je bil stric prešerne volje in pripovedoval nam je:

»Strašno me zanima, kako bo ta reč poganjala mlin? Bolj enakomerno bi morala teči valjčna mlina in kamna in voda bo zdaj bolj izkoniščena...«

Teta ni ničesar rekla. Gledala je novo napravo in se odpravila v kuhinjo pripravljat južino. Lizika pa je vprašala:

»Kaj bomo pa delali, če turbine naša Ročica sploh ne bo pognala?«

Stric se je ob hčerkinem vprašanju zamislil in spodbudno dejal:

»Ne bodi nejeverni Tomaž... Z novimi stvarmi pa se včasih tudi tvega... Ne bi bilo napredka, če bi ostajali vedno pri starem... Zaupajmo v božjo pomoč!«

Mašinist Zorger je prišel, pa stric Kalist in še nekaj moških. Mehanik si je ogledal vodni zbiralnik. Povsem drugačen je bil sedaj, ko ni bilo naokoli opažev. Strokovnjak je potrdil:

»Trden je, trden! S cementom niste varčevali in prav je tako!«

V tleh zbiralnika, nekako v sredini, je bila puščena odprtina in na njo so začeli pritrdjevati moški iz železa zvarjen pogonski del turbine. Čez so pritrdili leseni del, ki je imel naokoli enakomerno razvrščene premikajoče lopatice, pritrdjene z dolgimi železnimi vijaki. Turbino so nato povezali z

močnim železnim drogom, ki je segal vse gor v prostor nad bazenom in tam so nanj pritrdili zobato kolo, ki je bilo povezano s prenosom, s kolesi in jermenjem. In vse to je bilo povezano z notranjostjo mlina. Vse je bilo pripravljeno za novo poganjanje mlinskih naprav.

»Bomo preskusili, vrt? Kaj praviš, bo šlo?« je vprašal mehanik Zorger. Ko je opazil stričev strah, pa je nadaljeval:

»Ne boj se Tirzek! Že več takšnih turbin sem montiral in vse so dobro delale!«

»Gremo najprej h kosilu in potem bomo turbino preskusili, z božjo pomočjo.« je bil zamišljen stric, kot da bi hotel zavlačevati težko pričakovano in vendar tvegano dogodek.

Takoj po kosilu smo se vsi zbrali gori pri zajzi, in stric je rekel Liziki:

»Ti dvigni zapornico, da se bo zbiralnik napolnil z vodo. Ti si moja največja pomoč v mlinu, zdaj, ko ni doma Tunčeka. Bog nam pomaga!... Da bi je vse šlo po sreči!«

Gladina v jezu se je vidno nižala in vodni zbiralnik se je hitro polnil. Zorger je pognal turbino; začela so se vrteti zobata kolesa in vsa ostala, jermenje se je vrtele, začelo enakomerno šumeti, valjčna mlina sta tiho mlela in vsi zbrani smo strmeli, poslušali, gledali. Stric je prvi veselo zakričal:

»Gre!... Poganja!... Bog nas je uslišal!... In kako mirno in enakomerno poganja turbina! Tudi naša elektrika bo zdaj manj utripala! Hvala Bogu, da je šlo vse po sreči! Če ne bi, bi bil proč vržen denar!«

Odslej se je pri hiši govorilo le o mlinu, o stričevem uspehu, o napredku in mlelo se je še več kot nekoč. Delalo se je podnevi in ponoči in stric je začel stokati, jadikovati, jamrati, da ga boli v prsih, in to vedno bolj, da ga muči srčna astma, jedel je med, da bi mu odleglo, hodil je k zdravniku, prinašal iz lenarške lekarnice stekleničke z zdravilnimi vodnicami, jih po jedi ali pred njo jemal s kavno žličko in vmes stokal.

»To mi je ostalo od prve vojne... Da bi se le Tunček vrnil zdrav, da bi mi pomagal v mlinu... To delo ni za ženske... Lizika, ti se boš pretegnila, pruh boš dobila, kilo, če boš toliko dvigovala in prenašala težke vreče zrnja in moke... Zelovega Nantla moram prositi, da nam bo večkrat prihajal pomagat mlet... O, Kristus, sama mantrinja je na tem svetu... Pa, kaj si moremo? Tako pač je in s tem se moramo sprijazniti... Dokler bo šlo, bo šlo...«

In mlelo se je in mlelo in sita tam zgoraj pod streho, tam v svilih, so se enakomerno tresla, sezajala, ločevala so moko od otrobov dan za

V VASI, KI SE IMENUJE VANČA

Vanča vas je vas ob cesti, ki vodi od Murske Sobotice do Gederovca oziroma dlje v Avstrijo, pa tudi tista, ki ima težišče ob bližnjici do Tišine. S krajevnim središčem ima skupno pokopališče z mrtvašnico, ki jo ravnokar urejajo, pa tudi prijateljsko telefonsko povezavo med predsednikom vaškega odbora Stankom Lovenjakom ter krajevnim uradom. Tako smo zvedeli, da je v Vanči vasi okoli šestdeset hišnih števil, prebivalcev pa 280. Tako kot on so te dni zaposleni na poljih in kmetijah ter na delovnih mestih, zato jih je težko najti in poklepčati o aktualnih vprašanjih. Eno takih je bilo tokrat odprtje prenovljene vaško-gasilskega doma.

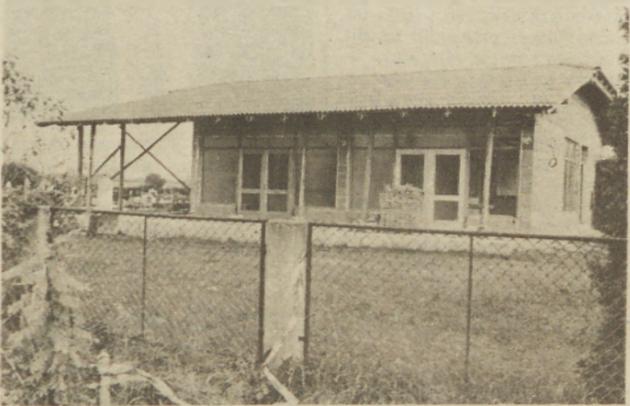
Graditi so ga začeli leta 1963, ga v treh letih zgradili, kaj kmalu pa ugotovili, da je premajhen in ga zato leta 1980 dogradili, zdaj pa prenovili oziroma uredili fasado. Urejajo pa tudi razsvetljavo, da bo v dolgih večerih, ki so značilni za ta letni čas, boljša vidljivost in manj nesreč. Prometne so namreč česte, kar za gost promet, ki poteka skozi Vančo vas po glavni cesti in viju-gasti bližnjici, ni nič nenavadnega, boleče pa je vendarle ob pomisli, koliko življenj je ogroženih in kako nevarna je pešpot za šolarje, ki jo morajo izmeriti med Vančo vasjo in Tišino, na kateri obiskujejo osnovno šolo. Poleg razsvetljave urejajo tudi telefonsko omrežje. So pred tako imenovano tretjo etapo, vendar se je po besedah vaškega predsednika spet nekaj zataknilo pri PTT-ju, ki zamuja dogovorjene roke in se izvedba prenaša na naslednje leto. Še v tem pa bi radi s skupni-

mi močmi vaščanov Tropovec in Rankovec uredili mrtvaško vežico.

Dokaj nenavadna je ugotovitev, da ima Vanča vas dve po-



Predsednik vaškega odbora v Vanči vasi je Stanko Lovenjak.



Posebnost Vanče vasi je dvojno pokopališče: katoliško in evangeličansko. Na drugem, skupnem, pravkar urejajo mrtvaško vežico.



Vaško-gasilski dom s prenovljeno fasado se je v sončnem oktobrskem poldnevu samotno belil v soncu.

kopališči: eno evangeličansko in drugo katoliško, poleg tako imenovanih »pavrov« pa je v vasi tudi veliko Romov. Pravzaprav jih je več kot drugih prebivalcev vasi, ki jo imenujejo Vanča, zakaj pa nismo zvedeli. Samo pa za igro, ki jo pripravljajo za proslavitev dneva republike. Njen naslov je Vrnitev, avtor je Zoran Hudales, nastopajoči pa so: Slavko Miholič, Ida Ozvatič, Metka Grabar, Marjan in Jože Majer, Danica Gornjec, Tonček Omar in Stanko Lovenjak. Slednji bo nastopil kot nekdanji partizan Martin, predstava pa nastaja v domeni aktiva žena, ki ga vodi Kristina Dajčar. Zanj smo najprej slišali na krajevnem uradu pri Nataši Domjan, kot tudi za predsednika vaškega odbora, ki je bil skromen in ni hotel kaj dosti povedati o tem, kako mu poleg vseh drugih obvez še ostane čas za pripravo svoje vloge v Vrnitvi. Pri Lovenjakovih imajo namreč pri hiši poleg devetletne Monike še tritedenskega Boštjana in tako imata Stanka in Stanko res polne roke dela.

Pri Andrejčevih pa so bili ti-stega torka, ko smo se odpravili na teren, zaposleni s silosom, vendar (kot se je kasneje izkazalo) njihova domačija ne sodi k

Vanči vasi, ampak je v Rankovcih, ločnica med obema pa je cesta. Po njej smo se zapeljali v obeh smereh in ob vrnitvi srečali šolarje, ki so v gruči zapuščali šolo in bi bili zaradi lastne neprevidnosti zlahka žrtev nepazljivega voznika. Ta je povzročila v zadnjih dneh številne nesreče, po zagotovilih prometnih varnostnikov, da bo z njihovo pomočjo manj žrtev med otroki, pa ne bi bilo odveč, če bi jih ponovno poučili, da so varnejši v gosjem redu in s primernimi svetlobnimi znaki opremljeni, posebej v meglenih jutrih in oblačnih dnevih.

Torkov je bil k sreči sončen in obrazi otrok nasmejani, manj spróšeni pa so postali pred foto-grafskim aparatom, ko je neka deklica celo zajokala. Tako smo namesto šolarjev posneli objekta, ki pa bi bila bolj življenska, če bi bili ob njiju ljudje. Kot našlaš ni bilo v bližini prav nobene-ga pripravljenega za objektiv z izjemo vaškega predsednika, pa še njega je bilo treba prepričati, da so fotografije zgovornejše od zapisanega v reportaži iz naših krajev, ki sva jo tokrat zabeležili

Brigita Bavčar in Nataša Juhnov

MESTNI ČUVAJ SI ŽELI VEČ RAZUMEVANJA

30-letni Zdenko Čahuk iz Murske Sobotice, ki je lanskega julija postal čuvaj reda, miru in čistote v mestnih krajevnih skupnostih, je s svojo značilno uniformo vemer na obeh javnosti. Pri tem imajo ljudje različen odnos do tega poklica, ki ni preprost, kot bi morda sodili na prvi pogled. Morda pa je zanimiva tudi odločitev, da se sorazmerno mlad človek odloči za tak poklic, ki so ga doslej opravljali starejši ljudje pred upokojitvijo. In ker se je eden od prejšnjih čuvajev upokojil, drugi pa je umrl, so se na sedežu mestnih krajevnih

upravičena. Imam pa različna opravila, kot je ugotavljanje nepravilnega parkiranja, nadzor reda v mestnem parku in ulicah, poleg tega pa sem še kurir, skratka — treba je opraviti več različnih zadev, kakor pač nanese potreba, v šestih mestnih krajevnih skupnostih.»

Zanimalo nas je, ali ima največ težav v mestnem parku, kjer srečujemo številne mopediste, ki se tam ne bi smeli voziti. »To je gotovo res. Največ težav je ravno zaradi mopedistov in tudi kolesarjev. Čeprav je zanje prepovedan promet v parku, se tega predpisa sploh ne držijo.»



NA VSAKODNEVNEM OBHO-
DU — Čuvaj reda, miru in čistote v soboških mestnih krajevnih skupnostih Zdenko Čahuk (desno) ima naj-
več opravil v parku, kjer so nedisciplinirani zlasti kolesarji in motoristi.
Foto: Nataša Juhnov

Kljub tem in drugim težavam pa je Zdenko Čahuk zaenkrat zadovoljen s svojim poklicem, ki ga očitno z veseljem opravlja. Pravi, da bo tudi v prihodnje skušal svoje čuvajsko delo opravljati vestno in dobro. »Zadovoljstvo občinov. Pa še nekaj njegovih najbolj gorečih želja: »Najbolj si želim, da bi ljudje razumeli ta poklic, ki ni tako lahek, kakor si ga marsikdo zamišlja. Predvsem pa pričakujem njihovo primerno obnašanje, in da bi vedno spoštovali red ter skrbeli za čistočo v Murski Soboti.« Kaj še dodati ob teh besedah? Predvsem to, da se čim bolj uresničijo želje mestnega čuvaja Zdenka Čahuka in da mu ljudje ne povzročajo po nepotrebnem stisk las! Razumevanje pa verjetno ni prevelika zahteva. Milan Jerše

SREČANJE

skupnosti znašli pred dilemo, koga sprejeti na to dolžnost. Pri tem jim je pomagal razpis.

»V službi sem imel probleme z očmi, zato sem se takoj prijavil. Bil sem zaposlen v podjetju Sobotica, in sicer v tedanjem tozdu Obrništvo, kjer je bilo moje prvo delovno mesto. Tam sem bil zaposlen približno pet let, delal pa sem v kovaški delavnici, kjer je bilo dosti varjenja in drugega, kar je precej vplivalo na moje zdravje, predvsem pa na oči. Zato mi je zdravnik priporočil, da se odločim za drug poklic, kjer oči ne bi toliko trpele.« pravi Zdenko Čahuk.

Danes mu ni žal, da se je odločil za redke poklice čuvaja reda, miru in čistote v Murski Soboti. In kakšen je njegov delavnik? »V enem dnevu moram v osmih ali več urah marsikaj storiti in tudi »požreti« marsikatero grenko besedo, ki je ne-

DELNIČARSTVO - TOKRAT ZARES!

Cenjeni ustanovitelji in poslovni partnerji!

Z veseljem in podjetniškim nemirom Vam sporočamo, da po naši oceni obstajajo pogoji, ki omogočajo, da se Stanovanjsko-komunalna banka Ljubljana ustanovi kot delniška družba.

Smo visoko specializirana banka na stanovanjsko-komunalnem področju z vrhunskimi strokovnjaki. Naš osnovni cilj je ustvarjanje dobička v okviru dovoljenega bančnega poslovanja, upoštevajoč pri tem družbeni pomen, rast in razvoj banke. V ta namen bomo:

- pospeševali mobilnost in koncentracijo vseh vrst denarnih sredstev in kapitala pravnih in fizičnih oseb, zlasti s področja stanovanjskega in komunalnega gospodarstva ter ostalih zainteresiranih podjetij in institucij
- vodili poslovno politiko, ki omogoča učinkovitejše uresničevanje programov razvoja in tekočega poslovanja na teh področjih in je prilagojena potrebam tega področja
- razvijali hranilniško dejavnost, ki se bo vključevalo v sistem javnega financiranja
- pospeševali razvoj inovacij in novih oblik poslovanja
- nudili finančne storitve komitentom
- opravljali vse zakonsko dovoljene bančne posle

Zato pozivamo dosedanje ustanovitelje, podjetja in druge pravne osebe, da pristopijo k Stanovanjsko-komunalni banki Ljubljana d.d. kot njeni delničarji. Vpisovanje delnic bo potekalo od 18. oktobra do 15. novembra 1989.

Vsi interesenti za vlaganje sredstev in pridobitev delnic, lahko dobijo vse potrebne informacije v Stanovanjsko-komunalni banki Ljubljana, Kraigherjev trg 1 ali po telefonu 061/328-180.

STANOVANJSKO-KOMUNALNA BANKA LJUBLJANA

BANKA KOT JE ŠE NISTE VAJENI

ZELVA V LIPI



V pokrajini ob Muri nam mati narava vsakič, pomladi, poleti, jeseni ali pozimi, ponudi kaj zanimivega. To, da se želva najde v Prekmurju, ni vsakdanji primer. Kilogramsko želvo ima na svojem domu Mirko Senica iz Lipe. Kaj kmalu se je udomačila in se dokaj korajžno spreha po domačem dvorišču. Hranijo jo predvsem s solato. Jože Žerdin



Skriti prometni znaki

Veliko se govori in piše o akciji — 10 odstotkov, kaj pa smo dejansko storili, da bi ta cilj dosegli, je drugo vprašanje. O tem nam zgovorno pričata fotografiji. Na prvi je prometni znak STOP v križišču v Gorah Petrovcih skrit med sadno drevje, in to le nekaj metrov od šole. Druga pa nam prikazuje, kako se je med grmiče vej skrnil prometni znak, ki voznike opozarja na dvojni ovinek na cesti. G. Petrovci—Stanjevi. Milan Gašpar



Oceslavka slatina je res dobra. Splača se priti po njo tudi iz oddaljenega Maribora. Takrat v vrsti z zaboji nekaj ur in nato počasi potniti steklenico za steklenico. Kako se ne bi splačalo, ko pa je ta mineralna voda zastojni bčp. foto: nj

VESELO MARTINOVANJE V ESSNU



Naši delavci na tujem radi ohranjajo stare običaje. Tako je tudi martinovanje, ki ga prireja Slovensko društvo Ljubljana—Essen za območje Düsseldorfa, Kölna, Remscheid in drugih okoliških krajev. Veselo martinovanje bo letos prav na god v dvorani Zeche Carl v Essnu na Hömannstrasse.

Šele po dvanajstih letih načrtovanja razvoja telefonije so krajani



naselij Branoslavci in Cezanjevci z 41 novimi telefoni povezani v svet. Investicijo v vrednosti 116.850.000 dinarjev so novi naročniki v celoti pokrili sami. Poleg tega so prispevali vse drogove, vsako gospodinjstvo je opravilo povprečno 25 delovnih ur. Kljub temu, da so za telefonijo v KS Cezanjevci že vrsto let zbirali krajevni samoprispevek, so le-tega pustili krajanom preostalih naselij, ki se bodo kasneje odločali za telefonske priključke. Za tako pomembno in uspešno opravljeno nalogo pri uresničitvi telefonije v KS Cezanjevci imajo precejšnje zasluge predsednik gradbenega odbora pri KS Miran Blagovič ter predsednika vaških gradbenih odborov Branoslavci Franc Jurša in Cezanjevci Stanko Pušenjak. Stane Feuš

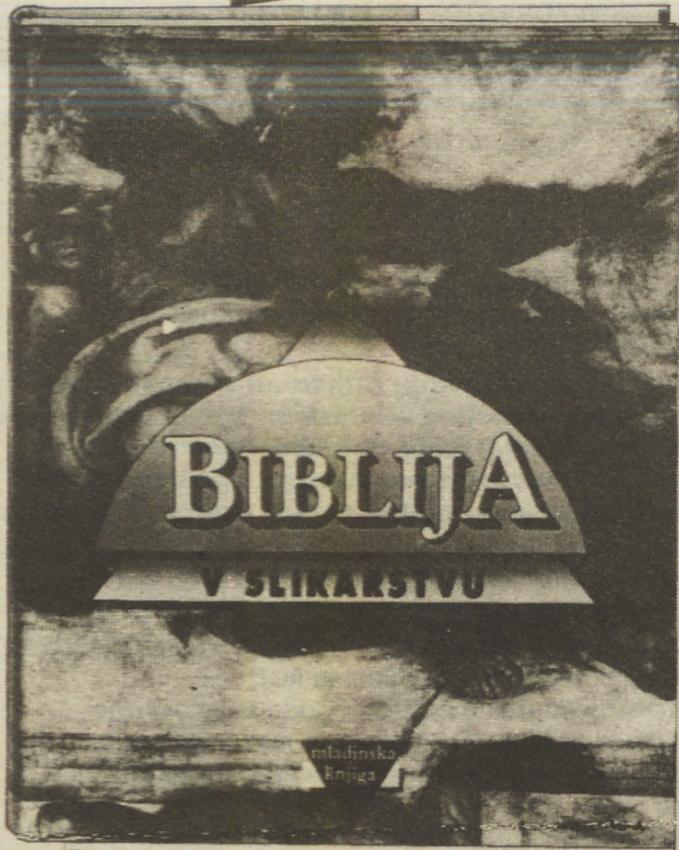


Da Varošanci niso kar tako, priča tale posnetek. Na balkonu vaškega pismo-niške Hinka Lenartiča se bohaliijo razcveteni hibiskus. Zanimivo je to, da je domovina hibiskusa Kitajska. Cvet hibiskusa je izredno lep, rdeče barve, u kratkotrajen, saj cveti le en ozroma dva dni. Velika zanimivost Hinkovega hibiskusa je, da se ga da uspešno razmnoževati s podtaknjenci. Franc Vitez



Izredno srečo ali pa ostro oko je imela petletna gobarka Maja Maučec iz Turnišča. Našla je gobo, veliko 26 cm, s premerom klobuka 34,8 cm in težo 1,6 kg. Zrasla je na vaškem travniku. Franc Vitez

TIK PRED IZIDOM



MICHELANGELO, RAFAEL, TIZIAN, HOLBEIN, BRUEGHEL, POUSSIN, CLAUDE LORRAIN IN DRUGI MOJSTRI EVROPSKEGA SLIKARSTVA

BIBLIJA

SVETO PISMO IN RENESANČNA UMETNOST SE PREDSTAVLJATA V ENI KNJIGI

Veliki mojstri evropskega slikarstva vseh dob so ustvarili bogato galerijo umetnin na biblično tematiko. Najznamenitejša dela predvsem renesančnih slikarjev so v odličnih barvnih reprodukcijah zdaj zbrana v tej imenitni knjigi likovnih predstavitev svetopisemskih zgodb in posameznih oseb Stare in Nove zaveze.

Dramatičnost svetopisemskih prizorov je navdihovala slikarje, da so upodabljali Stvarjenje sveta, sklenitev zveze med Bogom in ljudmi, Kristusa in njegove učence. Seveda je za mnoge slikarje pomembna tudi nabožnost, vendar mnoge njihove mojstrovine presegajo pomen pisane besede in živijo življenje samostojnih umetnin.

V tej knjigi so torej združena najpomembnejša dela Micheangela, Rafaela, Botticelija, Leonarda, Rembrandta, Boscha, Rubensa, Grünewalda, Dürerja, El Greca, Poussina in mnogih drugih mojstrov. Spremljajo jih odlomki Svetega pisma Stare in Nove zaveze, zraven pa so razlage slik.

Slikarji svetopisemskih prizorov so dajali prednost določenim motivom, ki so bili zanimivi scensko ali pomembni po teološki plati, kot na primer motivi iz Abrahamovega in Mojzesovega življenja, legenda o Suzani v kopeli, prizori iz Nove zaveze — od Jezusovega rojstva, prizorov iz Pasijona, Križanje... Na koncu knjige so življenjepisi podatki umetnikov, predstavljenih v knjigi, kar omogoča kronološko razporeditev posameznih umetnin.

296 strani (23 x 30 cm), 227 barvnih reprodukcij slikarskih umetnin

Cena v prednaročilu do konca oktobra: 1.458.000 din (2 obroka), v novembru pa 1.758.000 din (2 obroka).

Knjigo BIBLIJA V SLIKARSTVU lahko naročite v vseh knjigarnah, pri naših založniških poverjenikih ali z izpolnjeno naročilnico, ki jo pošljite na naslov: ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA, Trnova 3, 61000 Ljubljana.

Založba mladinska knjiga

NAROČILNICA 01 12 2200

0 0 0 2 0 3

DA naročam v prednaročilu knjigo BIBLIJA V SLIKARSTVU

cena: v oktobru 1.458.000 din v novembru 1.758.000 din

Knjigo bom plačal(a) v 2 (dveh) zaporednih mesečnih obrokih

Primek in ime

Naslov

Poštna št.

Pošta

Naslov zaposlitve

Matična številka iz os. izk.

Datum

Podpis

Ta naročilnica zavezuje založbo in naročnika. Morebitne spore rešuje pristojno sodišče v Ljubljani. Nepravilno poravnane obveznosti revaloriziramo z rastjo cen na drobno v SFRJ.

NOGOMET

Točka Mure v Trbovljah

V devetem kolu tekmovanja v slovenski nogometni ligi je soboška Mura gostovala v Trbovljah in igrala z Rudarjem neodločeno 1:1. Gol za Muro je v zadnji minuti dosegel Lopert. Rudar je tako izgubil prvo točko v letošnjem prvenstvu na domačem igrišču. V naslednjem kolu igra Mura doma z Rudarjem iz Titovega Velenja. Mura je z 10 točkami na osmem mestu.

Zmaga Beltinke in remi Nafta

V osmem kolu tekmovanja v drugi republiški nogometni ligi vzhod je Beltinka doma premagala Pekre z 1:0. Edini gol na tekmi je dosegel Tratnjek v začetku prvega polčasa. Lendavska Nafta pa je doma igrala z Ingradom Kladivarjem iz Celja neodločeno 1:1. Gol za Nafto je nekaj minut pred koncem dosegel Hercog. Nafta je z 12 točkami v vodstvu, Beltinka pa z 9 točkami na petem mestu. V naslednjem kolu gostuje Beltinka v Središču, Nafta pa v Slovenj Gradcu.

NAMIZNI TENIS

UNGER ODLIČEN ČETRTO

Zaključni republiški TOP turnir za člane, ki je bil v Ljubljani, je zbral vse najboljše slovenske igralce, saj je bil ob enem kvalifikacijski za zvezni kvalifikacijski turnir. Stirije Pomurci, Unger, Benko, Ori, Benkovič - Rihtarič zaradi poškodbe ni nastopil - so popolnoma zadovoljili, kar še zlasti velja za Ungerja ter Orija, ki sta dosegla doslej svoji najboljši uvrstitvi na republiških članskih TOP turnirjih.

Unger je v najboljši skupini z rezultatom 5:4 zasedel odlično četrto mesto po zelo dobri igri in je tako prva rezerva iz SRS za zvezni kvalifikacijski turnir, pri tem pa je treba še upoštevati, da je tri partije od štirih izgubil z 1:2 s prvotlačskimi igralci Olimpije. Benko je v isti skupini z rezultatom 3:6 zasedel šesto mesto po odličnem začetku, zmanjkalo pa mu je moči proti koncu napornega turnirja, saj je po prihodu iz JLA imel le mesec dni treninga. V drugi skupini je bil odlično perspektivni mladi Ori, ki je z rezultatom 7:2 zasedel drugo mesto in s tem svojo najboljšo uvrstitev na članskih republiških tekmovanjih. Benkovič je v tej skupini s 3:6 zasedel sedmo mesto in njemu se še bolj kot Benku, po prihodu iz vojske, pozna pomanjkanje treninga.

V Mariboru je bilo ekipno prvenstvo SV regije za mladince, ki je bilo ob enem kvalifikacija za republiško prvenstvo. Pomurske ekipe so igralo po pričakovanju, Sobočani (Ori, Kus, Sapač brez poškodovanega Rihtariča) so v finalni skupini premagali Petovio s 5:0, ter v borbi za prvo mesto izgubili s Strojno s 4:5 ob dveh zmagah Orija ter Kusa in se tako uvrstili na republiško prvenstvo, ki bo v Izoli. Druga ekipa Sobočanov (Horvat, Šadl, Solar, Kuzmič), je zasedla šesto mesto, Radgona (Bramec, Kolbl, Uhan) pa deseto mesto. M. U.

STRELSTVO

Druga zmaga Tišine

V drugem kolu tekmovanja v prvi republiški strelski ligi so strelci SD Koloman Flisar Tišina drugi zaporedoma zmagali. Tokrat so premagali ekipo SD Avgust Majerič iz Maribora s 1464:1459 krogi. Najboljši posamezniki: Bukovec 372, Petroci 371 in Majhenič 370 krogov.

ROKOMET

Videm občinski prvak

ŠSD Mejnik iz Gornje Radgone je bilo organizator finala občinskega tekmovanja v rokometu za pionirje. Rezultati - Videm: Apače 12:7, Radgona:Radenci 7:8, Apače:Radgona 3:2 in Videm:Radenci 14:12. Vrstni red: 1. Videm, 2. Radenci, 3. Apače, 4. Radgona.

ATLETIKA

Števančeva tretja

Na letošnji sklepni prireditvi jesenskih krosov v Kopru za pokale Dela je sodelovalo 1.100 tekačev. Tekmovanja sta se udeležili tudi članici AK Pomurje iz Murske Sobotne Marija Števanec in Jasmina Gujtmán in dosegli lep uspeh. V teku na 3.000 m je bila Števančeva tretja, pionirka Gujtmánova pa zelo dobra osma. Ekipno je bila Murska Sobotna druga. G. G.

HOKEJ NA TRAVI

ABC Pomurka druga

V Murski Soboti je bil medrepubliški mladinski turnir v hokeju na travi, na katerem so sodelovale tri ekipe: Concordia in Mladost iz Zagreba ter ABC Pomurka iz Murske Sobotne. Rezultati - ABC Pomurka:Mladost 1:1, ABC Pomurka:Concordia 0:2 in Mladost:Concordia 0:4. Vrstni red: 1. Concordia 4, 2. ABC Pomurka 1 in 3. Mladost 1 točko. V prijateljski članski tekmi pa je Concordia premagala ABC Pomurko z 1:0.

Tek parov v Bakovcih

Preteklo nedeljo je bil v Bakovcih 8. tradicionalni tek parov. Sodelovalo je čez sto udeležencev, tekli so na 4, 8 in 12 km. V teku na 4 km so zmagali: Andreja Šajnovič in Tomaž Horvat ter Nina Sreš in Andrej Titan. V teku na 8 km sta bila najboljša Valter Nemeč in Edita Banfi. V teku na 12 km pa sta zmagala Marija Števanec in Geza Grabar. Med veterani nad 70 let pa sta bila najboljša Hedvika in Viljem Blatnik iz Mežice. J. Rožman

— 11. TEK PO SOBOŠKIH ULICAH

ŠTIRI ZMAGE BELTINČANOV



Atletski klub Pomurje iz Murske Sobotne je pod pokroviteljstvom Skupščine občine in DPO v počastitev soboškega občinskega praznika pripravil 11. tradicionalni ulični tek 17. oktobra. Sodelovalo je 177 atletov in atletinj. Pionirji, pionirke, mladinci in mladinke so tekmovali v štafetnih tekih, člani in članice pa posamično. Največ uspeha so imeli tekmovalci z Osnovne šole 17. oktobra Beltinci, saj so zmagali v štirih kategorijah. Lep uspeh je dosegel tudi Geza Grabar, član AK Pomurje, saj je zmagal pri članih. Marija Števanec pa je bila druga. **REZULTATI — ML. PIONIRJI:** 1. OŠ Beltinci I, 2. OŠ I MS, 3. OŠ Beltinci II; **ML. PIONIRKE:** 1. OŠ Beltinci, 2. OŠ II MS, 3. OŠ Puconci; **ST. PIONIRJI:** 1. OŠ Beltinci I, 2. OŠ Beltinci II, 3. OŠ Kapeta; **ST. PIONIRKE:** 1. OŠ Beltinci I, 2. OŠ Tišina, 3. OŠ Beltinci I; **MLADINCI:** 1. SŠCTPU MS, 2. SZŠ MS, 3. SDEŠ MS; **MLADINKE:** 1. AK Ptuj, 2. SŠ Radenci, 3. SŠCTPU MS; **ČLANI:** 1. Grabar (Pomurje), 2. Kranj (TV), 3. Kukovič (Kladivar); **ČLANICE:** 1. Babič (TV), 2. Števanec (Pomurje), 3. Jazbinšek (Kladivar). Foto: N. Juhnov

PNL

Rezultati — 9. kolo
Kobilje:Veržej 0:0
Polana:Bakovci 0:1
Tišina:Turmšče 2:2
Renkuvci:Lipa 0:0
Ižakovci:Črenšovci 5:1
Dobrovnik:Cankova 2:2

Turmšče	9	5	4	0	15:5	14
Ižakovci	9	6	1	2	18:9	13
Bakovci	9	6	1	2	15:10	13
Črenšovci	9	5	1	3	10:14	11
Polana	9	4	2	3	18:8	10
Lipa	9	2	4	3	16:17	8
Renkuvci	9	2	4	3	12:13	8
Tišina	9	2	4	3	11:13	8
Dobrovnik	9	3	1	5	11:16	7
Veržej	9	1	4	4	9:12	6
Kobilje	9	2	2	5	12:17	6
Cankova	9	1	2	6	13:26	4

I. MNL MS

Rezultati — 9. kolo

Čarda:Ljutomer 1:0
Radgona:Dokležovje 6:2
Puconci:Tromejnik 1:3
Bratovci:Ganičani 3:0
Šalovci:Rakičan 2:0
Serdica:Rogašovci 0:2

Ljutomer	9	8	0	1	29:7	16
Rogašovci	9	7	2	0	29:10	16
Bratovci	9	6	1	2	25:12	13
Tromejnik	9	4	1	4	24:13	9
Rakičan	9	2	5	2	24:20	9
Radgona	9	3	3	3	21:19	9
Čarda	9	4	0	5	13:17	8
Ganičani	8	3	2	3	13:17	8
Dokležovje	9	2	2	5	17:23	6
Šalovci	9	3	0	6	13:19	6
Serdica	9	1	1	7	10:33	3
Puconci	8	0	2	6	11:37	2

II. MNL MS

Rezultati — zadnje kolo

Vrelec:Romah 0:2
Apače:Križevci 4:2
Hodoš:Tešanovci 5:2
Grad:Filovci 2:4
Prosenjak:11 plavh 2:3

Apače	9	7	0	2	25:15	14
Grad	9	6	1	2	27:11	13
Hodoš	8	5	2	1	33:18	12
11 plavh	9	4	3	2	20:23	11
Prosenjak	9	3	2	4	31:24	8
Filovci	9	3	2	4	20:21	8
Romah	9	3	0	6	18:25	6
Križevci	7	2	1	4	14:14	5
Tešanovci	8	2	1	5	12:32	5
Vrelec	9	0	4	5	17:34	4

I. ONL Lendava

Rezultati — 8. kolo

Graničar:Mladost 1:3
Petišovci:Nedelica 0:3
Bistrica:Hotiza 2:1
Nafta B:Lakoš 7:0
Mostje:Odranci 0:2

Mladost	8	5	3	0	17:7	13
Odranci	8	5	1	2	20:8	11
Nedelica	8	5	1	2	21:10	11
Lakoš	8	4	2	2	12:9	10
Nafta B	8	4	0	4	19:17	8
Bistrica	7	4	0	3	13:12	8
Hotiza	8	3	0	5	12:13	6
Graničar	8	2	0	6	9:18	4
Petišovci	7	2	0	5	9:26	4
Mostje	8	1	1	6	7:19	3

Klubski prostori OK Mladost

V okviru praznovanja 5-letnice delovanja in soboškega občinskega praznika so predali namenu klubskih prostorov OK Mladost iz Murske Sobotne na Lendavski cesti. Na slavnostnem odprtju lepo urejenih prostorov sta govorila predsednik OK Mladost Budimir Milisavljevič in predsednik Pomurske odbojarske zveze Tone Praček. Odbojarski klub Mladost, ki se ukvarja z žensko odbojko, je v petletnem delu uspešno uresničil zastavljene cilje. Z načrtnim delom nižjih selekcij se je ekipa Mladosti letos uvrstila v drugo republiško ligo vzhod. Klubski prostori, ki pomenijo veliko pridobitev, saj se z njimi ne morejo pohvaliti niti večji klubi, bodo omogočili shajanje članov kluba, prijateljev in ljubiteljev odbojke, izobraževanje igralnega in širokovnega kadra. Na dvorišču pa nameravajo urediti še igrišče za miniodbojko.

ODBOJKA

PORAZ LJUTOMERČANOV NA BLEDU

V drugem kolu tekmovanja v prvi republiški ženski odbojarski ligi je Agropod Ljutomer gostoval na Bledu in izgubil sreča-

nje z istoimenskim klubom z 1:3. Po dveh kolu so Ljutomerčani še brez zmage, v naslednjem kolu pa igrajo doma z Mislinjo.

USPEH POMURSKIH EKIP

V drugem kolu tekmovanja v drugi republiški ženski odbojarski ligi so bile pomurske ekipe uspešne. V ženski konkurenci je Pomurje v pomurskem derbiju v Murski Soboti premagalo Radence s 3:1, Veržej pa je s 3:0 zmagal v Vuzenici in drugič zaporedoma zmagal. V ženski konkurenci sta osvojili prve točke ob pomurski ekipi. Mladost je v Murski Soboti premagala Granit iz Slovenske Bistrice s 3:0, Pomurje pa je prav tako s 3:0 zmagalo v Braslovcah.

V tretjem kolu moške lige igrajo Veržej: Pomurje in Radenci: Partizan Hoče, v ženski konkurenci pa Comet: Mladost, medtem ko je Pomurje prosto.

KOŠARKA

ZMAGA POMURJA

V prvem kolu tekmovanja v drugi republiški ženski košarkarski ligi je ekipa Pomurja iz Murske Sobotne prepričljivo premagala ekipo Maribora s 75:37. Strelke za Pomurje: Borčeva 31, Geričeva 15, Drožinova 8, Breziceva 7, Kolarjeva 4, Borovšakova, Cerova in Boharjeva po 2 ter Ivančičeva 1. V naslednjem kolu igra Pomurje v Celju z Metko.

EKIPNA ZMAGA LENDAVI

Na 81-kilometrski progi, razdeljeni v štiri etape, je v nedeljo 37 posadk iz Slovenije in Madžarske sodelovalo na tradicionalnem avtorallyju v počastitev praznika občine Murska Sobotna. Organizatorja, AMD Štefan Kovač in ZŠAM iz Murske Sobotne, sta po startu v Soboti (dvorišče AMD) pripravila cilje etap še na Cankovi, pri Gradu, v Bodončini in Polani. Prireditve je spremljalo tudi precej gledalcev. Rezultati: do 1000 ccm: 1. Mohor, 2. Vegvary (oba Sombatel), 3. Podgorelec (AMD Lendava); do 1300 ccm: 1. Žibrik (SGP Pomurje, M. Sobotna), 2. Berden (Avtoradgona — G. Radgona), 3. Rojko (AMD M. Sobotna); nad 1300 ccm: 1. Lopert (Svobodni jezdci, M. Sobotna), 2. Šmodiš (Avtoradgona), 3. Frumen (Svobodni jezdci). Invalidi: 1. Merklin, 2. Stanjko (oba Društvo paraplegikov pom. regije, Ljutomer), 3. Kardinar (DRŠI, Murska Sobotna). Ekipno: 1. AMD Lendava (Podgorelec, Vehtresbah, Kozar), 1268, 2. Agromerker Murska Sobotna (Lukač, Kosednar, Gergek), 1288, 3. ZŠAM Ljutomer II (Markovič, Paušner, Perčič), 1337, 4. Svobodni jezdci, Murska Sobotna, 5. SGP Pomurje, M. Sobotna itn.

V Polani so ob sodelovanju 12 mladih kolesarjev pripravili tudi spretnostno vožnjo s kolesi BMX in poni — obkral je zmagal Janez Sever iz Polane. tg

Teden invalidov

Športna srečanja ob jubileju

Društvo za rekreacijo in šport invalidov Murska Sobotna, ki letos praznuje 10-letnico delovanja, je pripravilo v počastitev soboškega občinskega praznika v okviru Tedna invalidov športna srečanja. V kegljanju je zmagalo Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Murska Sobotna pred žensko ekipo DRŠI. Pri balinanju je zmagala ekipa upokojencev UNZ Murska Sobotna pred DU Murska Sobotna. V šahu pa je bilo Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Murska Sobotna boljše od DRŠI in zmagalo s 3,5:0,5 točke.

— ŠAH

Zmagal Danilo Hari

V počastitev praznika soboške občine je ŠD Radenska Pomurje iz Sobotne pripravilo turnir. Med 30 šahisti je zmagal Danilo Hari z 8,5 točke pred Borisom Kovačem (7,5), Cirilom Logarjem (6,5), Jožetom Glavačem (6), Igorjem Kosom, Alojzom Kosom in Francem Vučkem (po 5,5), Stefanom Režonjo, Bojanom Keglem in Majdo Kovač (po 5 točk). Najboljši so dobili praktična darila, ki so jih prispevale delovne organizacije.

RADENSKA POMURJE DRUGA

V Wolksbergu v Avstriji je bil mednarodni šahovski turnir. Med 13 ekipami iz Madžarske, ČSSR, Poljske, Avstrije, in Jugoslavije je sodeloval tudi ekipa Radenska Pomurje iz Murske Sobotne in se lepo odrezala. V postavi Danilo Hari, Ciril Logar, Boris Kovač in Igor Kos je zbrala 34,5 točke in zasedla drugo mesto za ekipo ŠD Marles Kovinar Maribor. Sobočani so za drugo mesto prešli srebrnega konjčka, ki simbolizira turnir.

KAJAKAŠTVO

KROŽNI SPUST

Na reki Krki je bilo v nedeljo tekmovanje v spustu, in to krožna vožnja okrog gradu na Kostanjevici. Med okrog 60 tekmovalci iz Slovenije, Hrvaške ter Bosne in Hercegovine so nastopili tudi trije člani BD Mura Krog. Štefan Varga je v kategoriji K 1 člani osvojil 2. mesto, Simon Kovačič je bil 1. med mladinci, Anton Skraban pa je med mlajšimi pionirji osvojil 2. mesto. —aj

Kros na SŠCTPU

Šolsko športno društvo Enotnost na SŠCTPU Murska Sobotna je na letališču v Rakičanu pripravilo tekmovanje v jesenskem krosu. Žal pa so morali tekmovanje zaradi hladnega vremena prekiniti. Zmagovalci v posameznih razredih so bili — prvi razred — moški: Šalamon; ženske: Krpič; drugi razred — moški: Baranja, ženske: Stanko; tretji razred — moški: Hajdinjak. Pa še to! Glavno mentorstvo ŠSD Enotnost je ponovno prevzel prof. Evgen Titan.

ŠPORTNO SREČANJE STAREŠIN TO

BOLJŠI MARIBORČANI

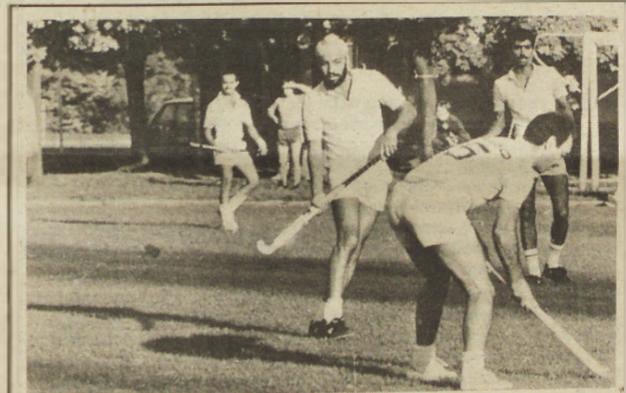
V Murski Soboti je bilo tradicionalno športno srečanje vojaških starešin teritorialne obrambe stalne sestave vzhodnoštajerske pokrajine in Pomurja. Gostje so zmagali v streljanju s pištolo za ženske, v odbojki in šahu. Domačini pa so bili boljši v streljanju s pištolo za moške in namiznem tenisu. Skupni zmagovalec je postala ekipa iz Maribora.

II. ONL Lendava

Rezultati — 8. kolo

Olimpija:Žitkovci 4:4
Zvezda:Panonija 0:3
Kapeca prosta

Kapca	6	5	1	0	29:9	11
Panonija	6	3	3	0	20:5	9
Zvezda	7	2	1	3	11:19	5
Žitkovci	7	1	2	4	16:32	4
Olimpija	6	1	1	4	12:23	3



V Murski Soboti je bila mednarodna tekma v hokeju na travi med študentskim moštvom Rajput iz New Delhija iz Indije in domačo ABC Pomurko. Srečanje se je končalo neodločeno 3:3. Zadetke so dosegli: Časar, Zelko in Fujs za ABC Pomurko ter Satvinder, Harjinder in Manbir za Rajput. Tekmo sta sodila Glavač (MS) in Kukoo (New Delhi). Foto: N. Juhnov

ROKOMET

PREPRIČLJIVA ZMAGA BAKOVČANOV

Rokometaši Pomurke Bakovec nadaljujejo z zmagami na domačem parketu. V prvenstveni tekmi slovenske lige so tokrat prepričljivo premagali Ormož s 30:22. Strelci za Pomurko Bakovec: Kozel 10, Buzeti 6, Lovenjak 4, Horvat in Petek po 3, Meolic 2 ter Lebar in Založec po 1. Pomurka Bakovci je s 6 točkami na petem mestu, v naslednjem kolu pa igra v gosteh z moštvom Inles Riko.

ROKOMET

MLADINEC DOBIL DERBI

V nadaljevanju prvenstva v drugi republiški moški rokometni ligi so rokometaši Mladince iz Murskih Črnc in Črenšovcih premagali Toko s 26:21. Velika Nedelja pa je bila boljša od Kroga in zmagala z 18:15. To je bil prvi poraz Kroga. V naslednjem kolu igrajo — Krog:Toko, Radgona:Aero in Mladinec:Soštanj.

ŠPORTNI RIBOLOV

RADGONČANI BOLJŠI OD SOBOČANOV

V okviru praznovanja 30-letnice soboške in radgonske ribiške družine je bilo ob Soboškem jezeru tekmovanje ribičev obeh družin. Boljši so bili Radgončani, ki so zmagali v ekipni in posamični konkurenci ter osvojili oba pokala. Ekipa Radgone je ulovila 2.650 gramov rib, rib in prešla prehodni pokal, Murske Sobotne pa 2.200 gramov rib. Med posamezniki je zmagal Hajdinjak (GR) s 1350 grami rib pred Sukičem (MS), 1.000, in Berjem (MS), 575 gramov rib. Tekmovanje bo odslej tradicionalno.

MOTOKROS

Mednarodna dirka v Sotini

AMD Štefan Kovač Murska Sobotna organizira v nedeljo, 29. oktobra 1989, ob 12.30 v Sotini mednarodno motokros v razredu do 125 ccm in pionirsko dirko v razredih 50, 60 in 80 ccm. Dirka bo prav gotovo zanimiva za ljubitelje tega športa.

V RADGONSKI OBČINI PET INDUSTRIJSKO GASILSKIH DRUŠTEV

Skoraj vsa današnja industrija v občini se je razvila iz nekdanje obrti. Močno razvito obrtništvo na

območju občine so že od nekdaj pospeševale naravne razmere, zlasti tekoče vode in vpliv sosednje Radgone, ki je slovela po velikem številu raznovrstnih obrti.

Rokodelstvo in obrt sta vse do zadnje vojne v veliki meri vzrok za pregosto naseljenost na ozemlju, ki ni dajalo zadostnih virov za preživetje. Do šestdesetih let tega stoletja je bila na območju današnje občine industrija slabo razvita. Pomembni so bili le opekarstvo in vrelci mineralne vode. Danes je industrija najpomembnejša gospodarska dejavnost v občini. Je glavni nosilec napredka in daje pečat hitrim socialno-gospodarskim spremembam tega območja. Ustvarja več kot polovico celotnega družbenega dohodka. Industrija je zgoščena v centru občine - Gornji Radgoni.

Med industrijskimi obrati, ki so se v občini razvili po drugi svetovni vojni, sodijo med najpomembnejše: Gorenje Elrad, Avtoradgona, Lina Apače, Mura, tozd Moda, Marlesova žaga v Boračevi in Elektro. Več manjših industrijskih obratov pa posluje v okviru kmetijskega kombinata.

Nedvomno ima Radenska s številnimi vrelci mineralne vode in zdraviliščem za občino največji in najpomembnejši vpliv na gospodarski razvoj občine. Učinkovito posega na več področjih: na industrijo (polnjenje mineralne vode, izdelovanje polnilne opreme), trgovino, zdravstvo, turizem in promet.

Delovne organizacije, ki se ukvarjajo z dejavnostjo, kjer nastajajo večje nevarnosti požarov, oziroma bi požari lahko povzročili veliko materialno škodo ali pa tudi človeške žrtve, so po vzoru delovnih organizacij v večjih mestih (Maribor, Ljubljana) dale pobudo za ustanavljanje industrijskih gasilskih društev, da bi vsaj delno zaščitili svoje premoženje, predvsem pa z namenom, da bi čim več zaposlenih poučili o požarni preventivi, pa tudi gašenju morebitnega požara.

Tako so v Radenski že leta 1946 ustanovili svoje IGD Radenska, ki je danes opremljeno z najsoodobnejšo opremo za prečrpavanje nevarnih snovi. Radenska je namreč življenjsko zainteresirana za zaščito vrelnega območja, po katerem pa se dnevno prepelje zelo veliko raznih nevarnih snovi (naftni derivati, razna gnojila itd.). Pri prometni nesreči s takšnim tovorom bi se izlile oz. razsule nevarne snovi, kar pa bi lahko, pri prepozni intervenciji, poškodovalo ali celo uničilo zaloge mineralne vode v zemlji. Vedeti je namreč potrebno, da liter kurilnega olja onesnaži tudi do milijon litrov pitne vode. To dejstvo je narekovalo Radenski, da je vložila znatna sredstva v nakup opreme za intervencije pri nesrečah z nevarnimi snovmi. IGD Radenska je tako podaljšana roka lne Nafta iz Lendave na območju radgonske občine. Ob morebitni nesreči bi lahko IGD Radenska vsaj do prihoda Naftnih gasilcev preprečevalo iztekanje, oz. prečrpavanje nevarno snov.

V letu 1947 je bilo ustanovljeno IGD v podjetju Radgonske opekarne. Ker je šla opekarina v stečaj, je ukinjeno tudi IGD.

Kasneje so bila ustanovljena še: IGD Marles Boračeva, IGD Gorenje Elrad, IGD Avtoradgona in IGD Lina Apače. Nekaj časa je delovalo še IGD tozda Mesoizdelki v radgonskem Kmetijskem kombinatu, a je zaradi raznih okoliščin razpadlo.

Povedati moramo, da vse delovne organizacije skrbijo za svoja gasilska društva, razen Line, kjer pa se poznajo težke gospodarske razmere, pa tudi nezainteresiranost vodilnega in vodstvenega kadra za svoje gasilsko društvo, saj tudi na ponovljenem letnem občnem zboru društva ni imel nihče od »velikih« časa za svoje gasilce. To vsekakor vzbuja malodušje pri članih IGD in se tudi pozna pri delovanju društva.

V radgonski občinski gasilski zvezi tako deluje 5 industrijskih gasilskih društev, kar je med pomurskimi gasilskimi zvezami sicer največ, vendar bi morali v Kmetijskem kombinatu ponovno razmisljati o ustanovitvi svojega IGD, saj imajo za to dovolj razlogov.

POVELJNIK OGZ:
Valter Horvat

PROMETNA VARNOST

Brezplačni tehnični pregledi

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri skupščini občine Murska Sobota in pooblaščenca organizacija za opravljanje tehničnih pregledov motornih vozil Agroservis Murska Sobota organizirata v soboto, 28. oktobra 1989, od 7. do 14. ure v okviru akcije BREZHIBNO VOZILO JE VARNO VOZILO brezplačne preventivne tehnične preglede motornih vozil. Te bodo opravljali v prostoru za tehnične preglede Agroservisa. Vse slabša prometna varnost v oktobru na pomurskih cestah, ki terja tudi človeška življenja, narekuje večjo skrb tudi za tehnično brezhibnost motornih vozil. Zato je zaželeno, da pride na brezplačni tehnični pregled čim več voznikov.

F. M.

Zmagovalci RVS Fokovci

V Sebeborcih je bilo občinsko tovariško in športno srečanje rezervnih vojaških starešin soboške občine. Organizacijo je prevzela KO ZRVS Martjanci. Zmagala je KO ZRVS Fokovci z 824 točkami pred KO ZRVS Rakičan (808,5) in KO ZRVS Tišina (779,5 točke). Med nalogami so bili reševanje testa, pohod na 6 km, streljanje z MK puško ter metanje ročne obrambne bombe v cilj. Najboljši v streljanju je bil Boris Horvat (Rakičan) z 32 krogi. Prihodnje leto bo jubilejno, 15. tovariško in športno srečanje v organizaciji KO ZRVS Fokovci v Prosenjakovcih.

F. Matko

LENDAVA

ZA VEČJO PROMETNO VARNOST

Delegati zborov občinske skupščine Lendava so že nekajkrat postavili vprašanje, kdaj se bo zgradila kolesarska steza med hotelom Lipa in Trimlini in kdaj bodo urejeni pločniki v Kolodvorski ulici v Lendavi. Cesta med Lendavo in Trimlini postaja čedalje bolj prometna, ne samo zaradi zaposlenih v lni Nafti v Petišovcih, temveč tudi zaradi turistov, ki obiskujejo naravno zdravilišče v Lendavi (hotel Lipa) in termalno kopalnico v Petišovcih. Pa tudi lani odprt kopalniško-rekreacijski center pri hotelu vpliva na povečan promet. Kolesarska steza bi bila torej nujna, če želimo, da bi bil promet varnejši. Podatki kažejo, da se na omenjeni cesti zgodi največ prometnih nesreč.

Pločniki v Kolodvorski ulici pa so nujni iz več razlogov. Vsak dan se v industrijsko cono pelje ali gre nekaj tisoč delavcev. Največje težave nastajajo v omenjeni ulici, ki nima pločnikov, pešci pa so zmeraj ogroženi. Če torej želimo (na to smo prisegli s programom akcije - 10 odstotkov) bo oba problema potrebno urediti v najkrajšem času.

Jani D.

JUBILEJNE UGODNOSTI OB 80-LETNICI KROJAŠTVA IN PRVI OBLETNICI BUTIKA K

- otroška in mladinska športna oblačila iz uvoženih tkanin lastne kreacije
- hlače iz džinsa že za 560.000 din, vetrovke in jakne iz džinsa že za 1.150.000 din, trenirke že za 800.000 din
- ter druga modna oblačila
- v naših oblačilih vam bo topleje — pripravite se o naši kakovosti



Konfekcija Kisilak

SERDICA 1 d, 69262 Rogašovci, tel.: (069) 78 656, MARIBOR, Lent, Usnjarska 5, tel.: (062) 20 590

Carinarnica Gornja Radgona objavlja

JAVNO DRAŽBO

ki bo v ponedeljek, 13. 11. 1989, ob 10. uri v prostorih Carinarnice G. Radgona.

Na javni dražbi bomo prodali:

1. Osební avtomobil znamke FIAT SUPER BRAVO 131, številka šasije 131 A-30397494, številka motorja 132 A104060752490, prostornina 1592 ccm, moč motorja 98 kW, leto izdelave 1979. Izključna cena avtomobila je 25.000.000 din.
2. Motorno kolo znamke COLIBRI tip T 12, št. motorja in šasije 405980, delovna prostornina 49 ccm, dvosedežni, leto izdelave 1986. Izključna cena znaša 2.500.000 din.
3. Več računskih strojev in pisalni stroj ter pisalne miše po seznamu, ki je objavljen na oglasni deski Carinarnice.

Ogled osnovnih sredstev je možen v Carinarnici G. Radgona uro pred pričetkom javne dražbe.

Prometni davki niso vračunani in jih plača kupec.

Blago se bo prodajalo po sistemu videno-kupljeno, zato kasnejše reklamacije niso možne.

Pred začetkom dražbe morajo zainteresenti plačati varščino v višini 10 % od izključne cene.

zavarovalna skupnost triglav ljubljana

Delovna skupnost Pomurske območne skupnosti ZS TRIGLAV na podlagi sklepa odbora za medsebojna delovna razmerja in kadrovska vprašanja

objavlja

naslednja prosta dela in naloge:

1. Cenilca in likvidatorja škod iz avtomobilskih zavarovanj,
2. Zavarovalnega zastopnika za zastop 8-120, Križevci pri Ljutomeru.

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- Pod 1.: srednješolska izobrazba V. kategorije zahtevnosti, strojni tehnik — delovodja s prej končano šolo avtomehanične ali avtokleparske smeri s triletnimi delovnimi izkušnjami;
- pod 2. strokovna izobrazba IV. kategorije zahtevnosti z ustreznimi delovnimi izkušnjami.

Za objavljena dela in naloge se združuje delo s polnim delovnim časom za nedoločen čas in s posebnim pogojem poskusnega dela, ki bo trajalo tri mesece.

Kandidati, ki jih veseli delo z ljudmi, naj vložijo lastnoročno napisano prošnjo s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev ter z opisom dosedanjega dela v osmih dneh po objavi na naslov: Zavarovalna skupnost TRIGLAV, Pomurska območna skupnost Murska Sobota, Titova 13. Kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje v 30 dneh po izbiri.

INTEGRAL DO PROMET IN DELAVNICE LENDAVA

Delavski svet ponovno razpisuje prosta dela in naloge

1. DIREKTORJA DELOVNE ORGANIZACIJE 2. VODJE FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Kandidati pod 1. morajo poleg zakonsko določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- končana višja ali visoka šola ekonomske, pravne ali druge ustrezne smeri,
- 5 let delovnih izkušenj pri vodilnih delih in nalogah v gospodarstvu
- moralno-politično sposobnost za opravljanje dolžnosti direktorja delovne organizacije.

Kandidati pod 2. morajo poleg zakonsko določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- končana višja ali visoka šola ekonomske smeri,
- štiri leta delovnih izkušenj pri vodilnih delih in nalogah.

Delavski svet zahteva, da kandidati pod točkama 1 in 2 predstavijo program dela za delovno organizacijo za štiri leta. Kandidati pod točkama 1 in 2 bodo izbrani za mandatno dobo štirih let. Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite na naslov: INTEGRAL, DO Promet in delavnice Lendava, Industrijska 1, 69220 LENDAVA, z oznako ZA RAZPISNO KOMISIJO v 8 dneh od objave.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po odčitvi.

KULTURNA SKUPNOST MURSKA SOBOTA

vabi

samostojne in druge kulturne delavce, organizacije in skupine, da s svojimi programi sodelujejo v programih Kulturne skupnosti Murska Sobota v letu 1990.

V prijavi navedite:

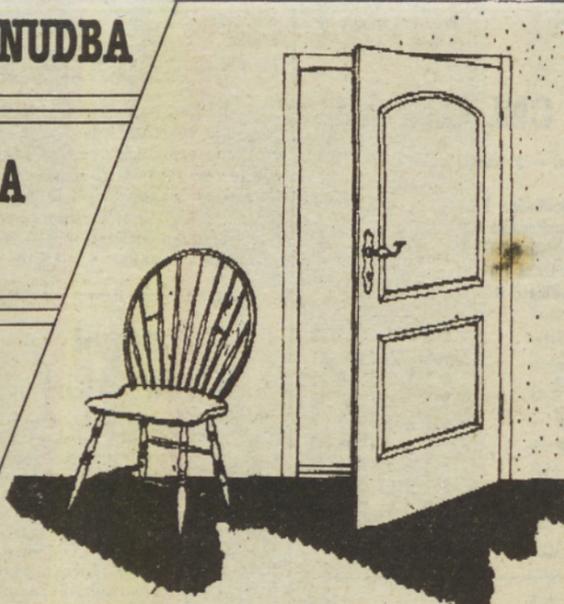
- a) naslov programa organizacije, skupine ali posameznika, ki ga predlaga,
 - b) vsebinsko in finančno utemeljitev,
 - c) strokovna mnenja in morebitne ocene ter
 - d) čas in kraj izvedbe ter število ponovitev.
- Predloge bodo ocenili organi Kulturne skupnosti. Prijave pošljite na naslov: Kulturna skupnost Murska Sobota, Titova 24 — do 15. novembra 1989.

DRUGAČNA PONUDBA

NOVA ZASEBNA TRGOVINA

ODPRTA

od 7. do 18. ure, tudi v soboto!



DRAGICA KOLMANIČ
Murska ulica 14
KROG pri Murski Soboti
Telefon: (069) 25 364



NOVA ZASEBNA TRGOVINA V KROGU PRI MURSKI SOBOTE JE PLOD SODELOVANJA MED DRAGICO KOLMANIČ IN LESNOINDUSTRIJSKIM KOMBINATOM LIKO VRHNIKA. IMA RAZLIČNO PONUDBO STAVBNEGA POHIŠTVA IN POHIŠTVA PO ZELO KONKURENČNIH CENAH — ZA GOTOVINSKO PLAČILO LIKOVH IZDELKOV 10 Odstotkov POPUSTA, ZA MASIVNA VHODNA VRATA PA 20 Odstotkov POPUSTA! OTVORITEV TRGOVINE BO V PETEK, 27. OKTOBRA, OB 11. URI!

PRIDITE, PRIČAKUJEMO VAS!

Uspelo tekmovanje ZRVS Pomurja

V Ljutomeru je bilo medobčinsko srečanje ZRVS Pomurja, ki ga je v sodelovanju z ZRVS Občine Ljutomer pripravil MS ZRVS za Pomurje. Sodelovali so tekmovalci vseh štirih pomurskih občin in tekmovali v orientaciji, topografiji, civilni zaščiti, prvi medicinski pomoči in poznavanju osebne oborožitve. Največ uspeha so imeli tekmovalci iz lendavske občine, saj je zmagala prva ekipa OK ZRVS s 455,5 točke pred drugo ekipo Lendave (423) in ZRVS Gornja Radgona (400 točk). V streljanju s pištolo je zmagal Milan Čofek iz Lendave s 37 krogi. Tekmovanje so vzorno organizirali Ljutomerčani.

F. Matko

Kupci pazijo, kako kupujejo

Da kupci preudarno obrnejo vsak dinar, govorijo tudi podatki o prometu trgovinske delovne organizacije Potrošnik, ki je glavni oskrbovalec kupcev v občini Murska Sobota. 19. maja letos je obnovila diskontno prodajalno, v kateri so imeli vrsto let le pijače. Prodajne površine skupaj s skladiščem merijo zdaj 150 kvadratnih metrov. To jih je stalo 2 milijardi dinarjev, prodajo pa so zelo povečali. Prodajajo tudi živila, galanterijsko blago in tekstil. V diskontni prodajalni Potrošnika, ki je odprta vsak dan od 7. do 17. ure, ob sobotah pa od 6. do 12. ure, se oskrbuje veliko kupcev iz Madžarske, precej je tudi kupcev iz Avstrije. Prej sta v prodajalni delala dva prodajalca, zdaj jih je zaposlenih sedem. Ob pestrejši ponudbi so uvedli tudi brezplačno dostavo blaga na dom. Poslovodja Janez Svetec je povedal, da na dom brezplačno dostavljajo že pet zabojev naročene pijače. Večjim naročnikom, kot so gostilne in razna društva, ki prirejejo zabave prireditve, pa ob dostavi brezplačno odpeljejo tudi embalažo. V diskontni prodajalni je vse blago cenejše za 15 odstotkov, seveda pa mora kupec kupiti večjo količino blaga hkrati. Tako je treba kupiti najmanj 3 steklenice žganih pijač, 6 litrov vina in najmanj zaboj mineralne vode, tri steklenice vložene zelenjave in 5 kilogramov moke.

Boris Hegeduš

Radijski in televizijski spored od 27. oktobra do 2. novembra

PETEK SOBOTA NEDELJA PONEDELJEK TOREK SREDA ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
5.30 Prebujajte se z nami! (Vemo, da bi radi bili ob koncu tedna dobre volje. Za to vam ni potrebno storiti nič velikega. Samo potrudite se in vključite radio — jutranjiki soboškega radia vam želimo obilo zabave in dobro jutro!). 8.30 Konec jutranje oddaje 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, sobotna anketa, strokovnjak odgovarja, reklame, glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo pri telefonu 21-232 od 14.00 do 16.00)	16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, sobotna anketa, strokovnjak odgovarja, reklame, glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo pri telefonu 21-232 od 14.00 do 16.00)	10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valju, 12.00 Spored v madžarščini, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldan (osrednji aktualni prispevek, športne in druge novice, minuta za varstvo okolja, minute za kmetovalce, humor), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo pri telefonu 21-232 od 9.00 do 13.00)	5.30 Prebujajte se z nami! (Tudi tokrat vam želimo dobro jutro in prijeten dan — sveže pomurske informacije bomo popestrili s humorjem, zdravniškim nasvetom, minutami za mlade, glasbo...), 8.00 Konec jutranje oddaje 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, športna oddaja, reklame, glasba), 18.00 Sotočje	5.30 Prebujajte se z nami! (Vsako jutro ni dobro jutro! Vsekakor pa ta torek bo, če boste preživeli čas do osmih z jutranjo ekipo domačega radia!), 8.00 Konec jutranje oddaje 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, pogovor v živo, reklame, glasba), 18.00 Rezerviran čas, 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi	NI PROGRAMA — prenos oddaje Radia Ljubljana TV LJUBLJANA 9.00 P. Kovač: Kaj mora sova opraviti jeseni, 9.25 Ake in njegov svet, švedski film, 15.55 Zarišče, 16.30 Tv dnevnik 1, 16.50 Mozaik, 18.20 Spored za otroke in mlade, 19.05 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.05 Temna zmaga, ameriški film (čb), 21.50 Tv dnevnik 3, 22.10 Svet poroča.	5.30 Prebujajte se z nami! (Z vami ne bo dolgčas nam in z nami vam — seveda, če boste zavrteli telefonsko številko 21-232 in povedali svoje mnenje, pripombe, stališča), 8.00 Konec jutranje oddaje 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, kulturna oddaja, reklame, glasba), 18.00 Stara nova godba TV LJUBLJANA 10.10 Mozaik: Šolska tv, 16.30 Tv dnevnik 1, 16.50 Mozaik, ponovitev, 18.20 Spored za otroke in mlade, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.05 Domovina, nemška nadaljevanje, 22.10 Tednik, 23.00 Tv dnevnik 3, 23.20 Komedia na slovenskem odru — Moliere: Zgrabite Sganarello, 2. del.
10.10 Mozaik: Tednik, Sofija Kovalevska — sovjetska nadaljevanje, 12.20 Kronika z Borštnikovega srečanja, 15.55 Zarišče, 16.30 Tv dnevnik 1, 16.50 Mozaik, ponovitev, 17.40 Neje in Tina v etnografskem muzeju, 18.25 Spored za otroke in mlade, 19.05 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.05 Po stopinjah, angl. dokum. serija, 21.00 Kriminalna zgodba, 21.50 Tv dnevnik 3, 22.10 Obraz za film, zabavnoglasbena oddaja, 22.40 Dečki iz Brazila, ameriški film. Program LJ 2: 17.00 Satelitski programi-poskusni prenosi, 19.00 An-sambel Marelja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Zarišče.	8.10 Otroška matineja, 10.35 Mednarodna obzorja, 14.00 Druga godba: Trevor Watts Moire Music, 14.30 Vozači, češki film, 15.55 Zarišče, ponovitev, 16.30 Tv dnevnik 1, 16.48 Spored za otroke, 17.00 Športni dogodek, 18.30 Na pragu 21. stoletja, avstral. dokum. serija, 19.05 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 19.59 Utrip, 20.20 Zrebanje 3x3, 20.30 Kolo sreče, 22.05 Tv dnevnik 3, 22.20 Vrtnice so za bogate, ameriška nadaljevanje, 23.10 Klic na pomoč, ameriški film. Program LJ 2: 16.00 Satelitski programi-poskusni prenosi, 19.00 Kako biti skupaj, 19.30 Tv dnevnik, 20.10 Filmske uspešnice: Živel je slepar, ameriški film, 22.35 Športna sobota, 22.55 Evropski kulturni magazin, 23.40 Satelitski programi-poskusni prenosi.	8.55 Otroška matineja, 10.10 Slovenska klavirska glasba, 10.40 Vrtnice so za bogate, ponovitev ameriške nadaljevanje, 11.30 Videomeh, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Legenda Teksasa, ameriška nadaljevanje, 13.55 Živel je slepar, ponovitev ameriškega filma, 15.55 Brazde vzdržljivosti, zaključna oddaja, 16.30 Tv dnevnik 1, 16.50 Ena kuha, druga ne, ameriški film, 18.30 Kronika Borštnikovega srečanja, 18.45 Risanka, 19.00 Tv mernik, 19.30 Tv dnevnik 2, 19.59 Zrcalo tedna, 20.20 Tovariška ministrica, humoristična nadaljevanje, 21.15 Zdravo, 22.45 Poročila. Program LJ 2: 10.00 Oddaja za JLA in Vrtnice odpisanih, nadaljevanje, 13.30 Športno popoldne, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Da ne bi bolelo: Nega nog, 20.15 Potovanja po velikih železnicah sveta, angl. dokum. serija, 21.05 Inflacija nekega nasmeha, dokum. oddaja, 21.50 Športni pregled, 22.20 Satelitski programi-poskusni prenosi.	10.10 Mozaik: Utrip, Zrcalo tedna, Tv mernik, Oči kritike, 11.25 Moški, ki mi je všeč, francoski film, 16.30 Tv dnevnik 1, 16.50 Mozaik, ponovitev, 18.15 Spored za otroke in mlade, 19.05 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.05 Borštnikovo srečanje, prenos iz Maribora, 22.05 Tv dnevnik 3, 22.20 Slovenska klavirska glasba. Program LJ 2: 16.30 Satelitski programi-poskusni prenosi, 17.50 Konfekcijska industrija Slovenije gre v korak s časom, izobraž. oddaja, 18.15 Svet športa, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Zarišče, 20.30 Drobnogospodarstvo, Veliki in mali, izobraž. oddaja, 21.00 Svet na zaslonu, 21.40 Videogodba, 22.25 Satelitski programi-poskusni prenosi.	10.10 Mozaik: Šolska tv, 15.35 Tuji jeziki: Angleščina, 15.55 Zarišče, ponovitev, 16.30 Tv dnevnik 1, 16.50 Mozaik, ponovitev, 17.55 Spored za otroke in mlade, 19.05 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.05 Pravila zakonskega življenja, ameriška nadaljevanje, 20.55 Gostje Melodij morja in sonca 89, 21.45 Tv dnevnik 3, 22.00 Tv most. Program LJ 2: 17.00 Satelitski programi-poskusni prenosi, 18.00 Beograjski tv program, 19.00 Mladinski pevski festival Celje, 5. oddaja.	Program LJ 2: 17.00 Satelitski programi-poskusni prenosi, 19.00 O kvaliteti življenja danes in tukaj, izobr. oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Pogledi, 21.00 Športna sredi.	Program LJ 2: 17.00 Satelitski programi-poskusni prenosi, 18.00 Studio Ljubljana, 19.00 Alpski gorski gozd, poljudnoznanstvena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Zarišče, 20.30 Zagrebški solisti, 20.40 Oči kritike, 21.10 Mostovi, 21.40 Satelitski programi-poskusni prenosi.
20.30 Večer kraljevega baleta, 21.50 Satelitski programi-poskusni prenosi.	9.00 Tv v šoli, 10.5 Ponovitve, 14.30 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Pozitivna ničla (humoristična nadaljevanje), 21.15 Harper (film), 23.10 Dnevnik, 23.30 Nočni spored	9.30 Mladinski dopoldne, 11.00 Kmetijska oddaja, 12.00 Izobraževalne oddaje, 13.50 V nedeljo popoldne, 16.25 Potopis, 16.55 Film, 18.45 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Balkan ekspres (film), 20.55 Hladno leto 53 (film), 22.30 Dnevnik, 22.55 Nočni spored	8.45 Tv v šoli in ponovitve, 17.15 Mladinske oddaje, 19.30 Dnevnik, 20.00 Čisto navadna zgodba, 21.10 Resna glasba, 21.55 Dnevnik, 22.20 Nočni spored	9.00 Tv v šoli in ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Film, 21.40 Dnevnik, 22.00 Kontaktni magazin, 23.35 Nočni program	8.30 Tv v šoli in ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drombuschevi, 21.20 Vratolomni padalci (film), 23.10 Karajan v Salzburgu	8.30 Tv v šoli in ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spektar, 21.05 Tomislav Ivčić, 22.05 Dnevnik, 22.30 Nočni spored.
8.30 Tv v šoli in ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dvanajsterc žigosanih, 20.55 Lepa Brena (koncert), 21.30 Dnevnik, 21.50 Kulturni magazin, 22.50 Nočni program	9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.10 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Nogomet, 19.00 Tedenski tv spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kdor reče a, mora reči še b, 22.00 Upor v podzemlju (film), 23.45 Potovanje strahu (film) Drugi program 17.00 Ljuba družina, 17.45 Kdo me hoče?, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zlata cesta (film), 21.50 Srčev list, 22.15 Šport, 22.50 Zabavna glasba	9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Obisk (film), 21.55 La Gioconda (opera) Drugi program 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kraj zločina, 22.05 Zasebna šola (film)	9.00 Tv v šoli in ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Film, 21.40 Dnevnik, 22.00 Kontaktni magazin, 23.35 Nočni program	9.00 Tv v šoli in ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Film, 21.40 Dnevnik, 22.00 Kontaktni magazin, 23.35 Nočni program	9.00 Tv v šoli in ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drombuschevi, 21.20 Vratolomni padalci (film), 23.10 Karajan v Salzburgu	9.00 Ponovitve, 14.20 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Na kolesih, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Tv as, 22.00 Videoteka, 23.40 Mike Hammer
9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Na kolesih, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stari, 21.20 Dinastija, 22.15 Filmske novitete, 22.45 Max Headroom, 23.40 Nagrada (film) Drugi program 20.00, 21.00 Moda, 21.20 Znanost, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Šport, 22.50 Umetnine	9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.10 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Nogomet, 19.00 Tedenski tv spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kdor reče a, mora reči še b, 22.00 Upor v podzemlju (film), 23.45 Potovanje strahu (film) Drugi program 17.00 Ljuba družina, 17.45 Kdo me hoče?, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zlata cesta (film), 21.50 Srčev list, 22.15 Šport, 22.50 Zabavna glasba	9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Obisk (film), 21.55 La Gioconda (opera) Drugi program 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kraj zločina, 22.05 Zasebna šola (film)	9.00 Tv v šoli in ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Film, 21.40 Dnevnik, 22.00 Kontaktni magazin, 23.35 Nočni program	9.00 Tv v šoli in ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Film, 21.40 Dnevnik, 22.00 Kontaktni magazin, 23.35 Nočni program	9.00 Tv v šoli in ponovitve, 17.15 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drombuschevi, 21.20 Vratolomni padalci (film), 23.10 Karajan v Salzburgu	9.00 Ponovitve, 14.20 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Na kolesih, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Tv as, 22.00 Videoteka, 23.40 Mike Hammer
9.10 Čez eno uro sem nazaj, madžarska č/b serija, 16.55 Poročila, 17.00 Za upokojenje, 17.30 Teka, uporabni napotki, 17.40 O prometu za vsakogar, 18.00 Okno, služnostni program, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Kramljanje, spored Tamasa Vitraya, 21.20 Parabola, 21.50 Pesmi o mesecih, oktober, 22.10 Mama je stara 100 let, španski film, 23.45 TV dnevnik.	9.10 Enovitost živega sveta, pon. 9.25 Stolpna ura z verigo, gledališka predstava, 10.25 Dragulj v kroni, pon. 11.15 Vyhonky, v slovaščini, 15.15 Z dušo in srčcem, film, 17.05 Svet videa, 17.45 Zdravnik siromakov, 18.25 Junaki dneva, 19.30 TV dnevnik, 20.10 Herve: Lili, spevoigra, 21.40 Delavski razred gre v raj, italijanski film, 23.30 TV dnevnik.	8.35 Za otroke, 9.00 Evangelicansko bogoslužje, 10.00 Za otroke, 10.55 Z rokomet, 15.15 Srečno, kviz, 16.05 Zemlja na posodo, 4. Gospodarjenje z naravo, 16.25 Tri želje, 17.35 Kviz, 18.15 Delta, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.00 Dnevnik, 20.15 Baržun, TV drama, 21.55 Igralec Adam Szirtes, 23.10 Telesport, prvenstveno kolo v nogometu, 0.10 Video strah.	9.10 Primer za dva, kriminalka, 10.10 Ponovitve: Teden, Delta, 16.35 Video novice, 16.45 Poročila v romunščini, 16.55 Poklicna posvetovalnica, 17.45 Četr ure za gospodarstvo, 18.00 Jezikovne uganke, 19.00 Ljeterarne uganke, M. Radno, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Veseli zabavni program, 21.15 Panorama, 22.05 Silnoga Apostag, 22.10 Zaveštna cepitev, 23.10 TV dnevnik.	9.10 Nisi sirota, uzbeški č/b film, 10.25 Panorama, pon. 11.10 Telovadba za invalide, 16.55 Panonska kronika, 17.05 Poročila v nemščini, 17.10 Naš ekran, narodnostna oddaja v slovaščini, 17.45 Četr ure za gospodarstvo, 18.10 Ženske za pultom, češka serija, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Dragulj v kroni, 10. del, 21.05 Studio '89, 21.50 Istvan Örkény: Slovo, 22.25 TV dnevnik.	9.10 Uruji v jezeru Titica, 9.55 Tretji kanal, 10.40 Studio '89, pon. 16.50 Video novice, 17.00 Poročila v slovaščini, 17.10 Večerna pravljica, 17.25 Ferencváros-Admira Wacker, nogomet, 20.00 TV dnevnik, 20.35 Angel, ki ga je oplazila strela, francoski TV film, 21.50 Vnuki ne bodo videli, varstvo mest, 22.30 Dirigiraj Gy. Lehel: Mozart, Requiem, 23.30 TV dnevnik.	9.10 Človeško telo, pon. 9.35 Szia, mami! 10.05 Telovadba za invalide, 17.20 Panonska kronika, 17.30 Poročila v srbohrvaščini, 17.40 Bebi in drugi, angleška serija, 18.10 Tretji kanal, portreti iz prejšnjega stoletja, 19.15 Zrebanje lota, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Žalna pesem, 20.15 Sosedje, 66. del TV romana, 20.50 Ozadje vesti, 21.35 Miniature, 22.10 Kdo je bil dr. F. Kulk? 23.05 TV dnevnik.

76 ljubljanska banka
Pomurska banka Murska Sobota

76 ljubljanska banka
Pomurska banka Murska Sobota

Sobota, 28. oktober
LJ I
J. Lawson: **VRTNICE SO ZA BOGATE**, 1. del ameriške nadaljevanke
Režija: Michael Miller
Igrajo: Lisa Hartman (Autumn), Bruce Dem (Douglas), Joe Penny (Hoyd), Richard Masur (Everett), Howard Duff (Denton), Peggy Pope (Bea), Jim Youngs (Lonnie), Anne Haney (Molly) in drugi
Kratka nadaljevanke je nastala po istoimenski knjižni uspešnici, ki jo je za televizijo priredila Judith Paige Mitchell. Bogataš Douglas Osborne, lastnik rudnikov in mnogoheta v bližnjem mestu Brookside, je mrtev. Na pogrebu so navzoči njegova lepa in mlada žena Autumn, starejši, odtujeni sin iz prejšnjega zakona Brian, njegov brat Prentis z ženo Harriet, svakinja Bea in družinski pravni zastopnik Denton.
Popoldne se družina ponovno zbere, da bi se seznanila z oporoko. Kmalu zatem je Autumn aretirana kot morilka svojega moža. V retrospektivi se odvija Autumnina zgodba: v rudniku ji je umrl oče, in ko ji je bilo dvanajst let, ji je umrla še mati. Sedaj jo vzame v varstvo teta Molly.

NEDELJA, 29. oktober
LJ I
ENA KUHA, DRUGA NE, ameriški barvni film, 1983, 100 min
ONE COOKS, THE OTHER DOESN'T
Ena je čedna, inteligentna, zrela ženska, druga je ljubka, neudrasta punčka, ki zna biti prav zapeljiva in prisrčna, žal pa tudi na moč nasprotna in nevedča v vsakdanjem življenju. Med njima pa je nekam neroden in neodločen moški, agent z nepremičninami, ki mu ravno tisti čas ne gre najbolje. Prva je njegova bivša žena, druga je ženska, ki ji ga je uspelo speljati s svojo mladostjo in naivnostjo, ki pa je razen tega očitno kar premožna, saj mu ni ponudila samo svoje postelje, ampak celo hišo. Ko se bivša žena znajde v finančnih težavah, se, meni nič tebi nič, takorekoč brez večjih pomislekov odloči, da se bo z odrasčajočim sinom naselila pri zaljubljenem parčku. Bivši mož seveda nima srca, da bi ju odpravil kar na vratih in tako se prične ne navadno sožitje. Bivša žena pokaže vso svojo žensko zvižahnost, s katero ji uspe spodjedati novo zvezo. To seveda ne počne preveč očitno, pač pa skrajno pretkano in diskretno. Vse kaže, da se bivšemu možu ni zares odpovedala in da si ga je pripravljena pridobiti nazaj. Film Ena kuha, druga ne je film, ki je na strani prve žene. Moževa naklonjenost prikupni, mladi punčari, ki se ji sprva z velikim žarom nekritično posveča, prične pojemati, ko ima pred seboj obe ženski, saj se mu šele zdaj pokaže prva žena v nadvse privlačni in imenitni luči...

TOREK, 31. oktober
LJ I
R. Rose: **PRAVILA ZAKONSKKEGA ŽIVLJENJA**, 1. del
Scenarij: Reginald Rose
Režija: Milton Katselas
Igrajo: Elizabeth Montgomery, Elliott Gould, Michael Murphy in drugi
V očeh vseh prijateljev veljata Joan in Ken za srečen zakonski par; on je uspešen pisatelj detektivskih romanov, ona dobra žena in mati dveh čudovitih otrok, trinajstletne deklice in enajstletnega fanta. V zakonu sta že petnajst let in videti je, da so ju obšli vsi problemi.

Resnica pa je drugačna, saj oba že nekaj časa čutita nouranje nezadovoljstvo, ki izbruhne prav na dan obletnice poroke. Michael je slabe volje, ker hoče Joan obiskati njenega skupnega prijatelja, zobozdravnika Alana Murrya; meni, da mora družina skupaj preživeti konec tedna. Sam pa tudi ni preveč stanovitven, saj se — zunaj doma — rad zaleza v ljubezenske aferice, z ženo pa se ne ujame več tako kot včasih. Tudi Joan vse bolj zasleduje misel na doktorja Murrya.
Nadaljevanke ima štiri dele.

SREDA, 1. november
LJ I
FILM TEDNA:
TEMNA ZMAGA, ameriški barvni film, 1939 (Dark Victory)
Ob newyorški premieri filma Temna zmaga je kritik New York Times navdušeno zapisal: »Bette Davis je bila izvrstna!« In še, da je resnično škoda, da je Bette Davis dobila Oskarja že prejšnje leto za vlogo v filmu Jezebel, ker bi njena Judith v Temni zmagi vsakakor zaslužila to najvišje ameriško igralško priznanje. Med predvajanjem filma v newyorškem Music Hallu so se orosile domala vse ženske oči in tudi moški so le s težavo premagovali solze. Ob melodramatični zgodbi in izvrstni igralški interpretaciji Bette Davis so se vlačili ročki in topila ženska fiziča. Tako so o premieri zapisali poročevalci.
Film je nastal po istoimenski gledališki predstavi, ki je bila sicer uspešnica, ni pa pri gledalcih dosegla tako ogromnega uspeha, kot ga je Gouldingov film.

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK M. SOBOTA od 27. okt. do 2. novembra

27. okt. ob 17. uri amer. thriller **PRIVRŽENCI ZLA**

Režija: John Schlesinger, vloge: Martin Sheen, Robert Loggia, dr. SKRIVNOSTEN. **MISTICEN THRILLER V KATEREM GLAVNI JUNAK ŽRTVUJE ZNANOST IN ŽIVLJENJE, DA BI DOKAZAL NESMISEL VEROVANJA V MRAČNE SILE!**

27. okt. ob 19. uri amer. erot. film **ANINA OBSEDENOST** — Irda eroti-ka

29. okt. ob 15. in 17. uri amer. thriller **PRIVRŽENCI ZLA**

30. okt. ob 17. in 19. uri amer. pustol. film **IZGUBLJENI FANTJE**

31. okt. NI KINOPREDSTAV **GLEDALIŠČE!**

1. novembra NI KINOPREDSTAV!

2. novembra ob 17. uri amer. ob 17. uri amer. kom. **RIBA IMENOVANA WANDA**

FILM JE KOMEDIJA SITUACIJE. PREVAR IN KRIMINALA, ZALJUBLJENOSTI, KOMIČNIH KREATUR... TAKE ZABAVE ŽE DOLGO NISTE BILI DELEŽNI!

2. nov. ob 19. uri amer. horror **HIDDEN**

Kino KUD ŠALOVCI

28. okt. ob 19. uri amer. thriller **PRIVRŽENCI ZLA**

Prodaj



PRODAM

FIAT 1300, zelo dobro ohranjen, garancija, prodam Babinci 10, p. Ljutomer. IN-17652

ODVETNIK

MILAN FORŠTARČIČ

je začel v oktobru s samostojno odvetniško dejavnostjo: — dajanje pravnih nasvetov, — zastopanje na sodiščih in pred državnimi organi, — sestavljanje listin o pravnih poslih, — urejanje premoženjskopravne stanja in druge stori-tve

Sedež pisarne: **MURSKA SOBOTA**, ul. Prekmurjske čete 8 (na koncu Tomšičevega naselja), tel.: 23 331, uradne ure vsak dan od 8. do 12., zunaj tega časa po dogovoru.

BMW 316/4, letnik 1988/6, ugodno prodam ali zamenjam. Naslov v upravi lista. IN-17655

YUGO CORAL 55, letnik 1989, prodam. ☎ 82 676. IN-17656

PRIKOLICO ZA OSEBNI AVTO in hladilnik gorenje, nov, prodam. Stan-ko Srša, Banovci 1, Veržej. IN-17660

OPEL ASCONO LEMUZINO, 1.6 S, letnik 1984, prevoženih 68.000 km, garancija, dobro ohranjen, prodam. ☎ 87 200, popoldne, ali 81 812, int. 30, dopoldne. M-4702

OPEL KARAVAN, letnik 1982, prodam. Šafarič, Beltinci, Žitna 12. M-4702

DVA RENAULTA 4 (eden delno karamboliran, drugi za dele) z novimi platišči prodam. domanjševci 37, po 15. uri, sobota in nedelja ves dan. M-4706

KAM NA KOZARČEK IN PICO? NA HOTIZO V OSMICO!

GOLF GL, letnik 1982, dobro ohranjen, prodam. ☎ 72 907. M-4708

AMI 8, letnik 1977, registriran do oktobra 1990, zelo ugodno prodam. Baranja, Pušča 100. M-4713

LADO, letnik 1976, prodam. Kupšinci 59. M-4716

ŠKODA 105 naprodaj. Gregor Kovač, Cankova 57. M-4725

RENAULT 4 TL SPECIAL, letnik 1980, registriran do februarja 1990, prevoženih 56.000 km, prodam. Beltinci, Ravenska 50 a, ☎ 71 351. M-4728

FIAT 126 P, letnik 1978, prodam. Abraham. Vrtna 8. M-4734

VESTNIK

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažič, Brigita Bavčar, Jani Dominko, Silva Eöry, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Navenka Emri in Marjan Maučec (lektorja). Naslov uredništva in uprave: **Murska Sobota, Tilova 29/I**. Telefoni: novinarji 21 383, 21 232; odgovorni urednik 21 579, glavna urednica in direktorica, naročniški oddelek, računovodstvo in tajništvo 21 064 in 21 383; GPS (trženje) 22 403 in 21 064; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Telefaks 22 419. Nendaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za IV. trimesecje 1989 je 225.000 dinarjev, za delovne organizacije 450.000 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM (letno). Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk ČGP Večer tozdar Mariborski tisk Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik opreščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

GRADITELJI POZOR!

Izdajajem stropne nosilce vseh velikosti, zelo ugodne cene, dobava takoj. Večjo količino dostavimo na dom brezplačno, cena zajamčena. Informacije: Željko P., Novo Selo Rok, R. Končara 16, 42200 Čakovec, telefon: (042) 811 685.

NOV TRAKTOR ZETOR 72-45, traktor IMT 560, rotacijsko kosilnico tip 165, puhalnik tajfun in audi 80, star dve leti, prodam. Vse informacije po ☎ 0608 67-012. M-4722

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ, 30 KM, prodam. Murska Sobota, Nasilje Borisa Kraigherja 2, ☎ 22-119. M-4741

STISKALNICO LIFAM (balirko), novo, prodam 10 odstotkov ceneje. Informacije: Grad 20. M-4757

SILAŽNI KOMBAIN ENEX LIFAM, nov, z garancijo in dodatnimi rezervnimi deli prodam 30 odstotkov ceneje. Možnost plačila na obroke. Naslov v upravi lista. M-4758

TRAKTOR IMT 540, karamboliran, prodam. Branko Ribaš, Krupljinik 7, p. Grad. M-4760

CELNI NAKLADALNIK ZA GNOJ prodam. ☎ 069 77-208. M-4762

TRAKTORSKI PLUG, 12-colni, in betonsko železo, 10 in 6 mm, ugodno prodam. Kupšinci 4. M-4765

TRAKTOR SUPER STORE 404 in enosno prikolico prodam. ☎ 062 724-416. M-17651

PRIKOLICO ZA PREGOV ŽIVINE prodam. Trnje 60. M-4805

TRAKTOR IMT 542, star dve leti, in trosilnik za gnoj, TG 27, s pokončnimi valji, prodam. ☎ 062 721-885. GR-12022

KABINO ZA TRAKTOR URSUS in prikolico za prevoz živine prodam. ☎ 74-529. GR-12026

SLAMOREZNIČO (puhalnik) prodam. Pečarovič 48. M-4599

KOMBAIN ZMAJ 133, s stiskalnico in adapterjem za koruzo, v dobrem stanju, prodam. ☎ 069 78-632. MA-4615

PLUG, 12-colni, visok klirens, skoraj nov, in voz z gumjastimi kolesi (650/16) prodam. Bakovci, Partizanska 30. M-4820

posesti

HIŠO NA GORIČKEM, s sadovnjakom, primerno za vsakršno dejavnost in bivanje, ugodno prodam. Ponudbe na upravi lista pod GORIČKO. M-4751

MLADI GOZD (50 arov), prodam. Stanjevi 21. M-4698

GRADBENE PARCELE v Tarnišču, približno 80 arov, prodam. Ponudbe na upravi lista. M-4701

ZAZIDLJIVO PARCELO, 25 arov (vodovod, elektrika), prodam. Strukovci 44. M-4721

STAREJŠO STANOVAJSKO ZGRADBO, v središču Krizevec v Prekmurju, prodamo. Hiša je primerna za trgovsko, gostinsko ali obrtno dejavnost. Vse informacije po ☎ (069) 26-305. M-4735

PARCELO, pribl. 1500 m², s starejšo hišo in gospodarskim poslopjem v Beltincih prodam. ☎ popoldne: (069) 74-465. M-4753

TRISOBNO STANOVANJE, 74 m², s teraso, v središču Maribora, primerno za opravljanje intelektualnih storitev (2 vhoda) prodam. Vidic, Ruska 5, Ljubljana, ☎ 061 321-211, po 18. uri. M-4775

STAREJŠO HIŠO v središču Lendave, Kranjčeva 25, in **DIANO 6**, neregistrirano, prodam. ☎ 75-672. LE-119931

STAREJŠO HIŠO z gospodarskim poslopjem in dve gradbeni parceli prodam. Darinka Brumen, Banovci 11, Veržej. LE-17661

OPEL

- specializirana prodajalna vozil OPEL in rezervnih delov
- rezervni deli cenejši kot v tujini
- blago pošiljamo po povzetju

ČAKOVEC, Preloška 38, tel.: (042) 816 601. Delovni čas od 8. do 16. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

OPEL

FRIZERSKI SALON V NAJEMU v MARIBORU, gostinsko točilno mizo in stole, novo hišo in novo sedežno garnituro ugodno prodam. ☎ 81-648. LE-17657

ZEMLJIŠČE na relaciji Bakovci—M. Sobota prodam. ☎ 69-062. GR-12024

MANJŠI GOZD, 13 arov, prodam. ☎ 48-653. M-4788

PARCELO, velikosti 3847 m², na Pogledu pri Čmureku, občina Gornja Radgona, možnost zidave, prodam. Informacije po ☎ 062 32-051, zvečer. Naslov v upravi lista. M-4816

GOZD (tehnični les) in traktor Ferguson IMT prodam. Krnci 25, p. Marjanci M-4823

GRADBENO PARCELO v Rakičanu, 12 arov, prodam. ☎ 21-085. M-4824

ŽIVALI

MALE PUJSKE prodam. Gradišče 3 a. M-4709

KRAVO, staro šest let, brejo, prodam. Otovci 14. ☎ 77-073. M-4710

KRAVO, brejo z drugim teletom, prodam. Krizevci 16, v Prekmurju. M-4736

KRIZANTEME, VELIKOCVETNE PAJKE, MARJETICE, CIKLAME, SUHE VENCE IN ARANŽMAJE, brez prednaročil, sveže aranžmaje in vence po naročilu — lastna pridelava in izdelava ter konkurenčne cene.

Cvetličarstvo Györfi (nasproti avtohusu postaje) odprto od 7. do 17. ure, tudi v nedeljo.

TELICO, brejo devet mesecev, prodam. Črenšovci 143, ☎ 70-749. M-4748

KRAVO, visoko brejo, kontrola A, prodam. Beltinci, Panonska 95. M-4799

KRAVO, kontrola A, staro osem let, pred kotivijo, prodam. Puconci 78. M-4809

MLADIČE, nemške ovčarje z rodovnikom, dobrih staršev, prodam. Vili Polak, Jeruzalem 41, p. Ivanjovci. IN-7663

DVE NEMŠKI OVČARKI, stari tri mesece, prodam. Horvat, Murska Sobota, Mladinska 14. M-4818

RAZNO PRODAM

KROMPIR (droben, za živinsko krmo) poceni prodam. Novak, Beltinci, Panonska 55. M-4689

POHIŠTVO ZA OTROŠKO SOBO prodam. ☎ od 16. do 18. ure: 25-592. M-4695

KOTNO SEDEŽNO GARNITURO in regal (mostni) prodam. Miroslav Štelc, Radenci, Kidričevo naselje 7. M-4697

VHODNA VRATA v 5 LIP BLEJED prodam. ☎ 87-200, popoldne ali 81-812, interna 30, dopoldne. M-4703

STROJ ZA FOTOKOPIRANJE OLYMPIA OMEGA 303 in šivalni stroj BAGAT RUŽICA prodam. Ternar, Hotiza 199. M-4711

NOVO KRZNENO JAKNO, črnobeli zajec, prodam. Informacije po ☎ 24-238. M-4714

STREŠNIKE, rabljene, prodam. Dolnji Lakoš 23. M-4714

BELO POROČNO OBLEKO št. 44, prodam. Naslov v upravi lista. M-4717

ŠIVALNI STROJ BAGAT RUŽA v kovčku, z garancijo, prodam. Lončarovič 28, p. Krizevci v Prekmurju. M-4723

PIANINO prodam. Beltinci, Ravenska 40, ☎ 71-434. M-4726

POHIŠTVO ZA SPALNICO ugodno prodam. Murska Sobota, Zorana Večanarja 1. M-4733

COMMODORE 64 z opremo prodam. ☎ popoldne: 70-242. M-4744

PRALNI STROJ GORENJE prodam. Ižakovič 72 b. M-4747

ZLOŽLJIVO POSTELJO, mizico, 2 fotelja, preprogo, zaboj za posteljnino in hladilnik prodam. Fras, Titova 16 (nad Blagovnico). M-4764

SEMENSKI IN JEDILNI krompir prodam. Naslov v upravi lista. M-4766

BARVNI TELEVIZOR GORENJE SELEKTOMATIC, malo rabljen, ugodno prodam. Barbarič, Titova 22, II. nadstropje, blok nad Varteksom. M-4768

PEČ NA OLJE EMO, rabljeno samo eno sezono, prodam. Murska Sobota, Naselje 14. divizije 10. ☎ 23-875. M-4770

NOV STOLP poceni prodam. ☎ 73-470. M-4778

TELEVIZOR GORENJE, črno-beli, in peč feroterm, 20.000 kalorij, za etažno centralno ogrevanje, prodam. ☎ 22-186, zvečer. M-4785

KAVČ in dve moški kolesi po ugodni ceni prodam. Murska Sobota, Mladinska 62. ☎ 24-644. M-4786

AMERIŠKE BILJARDE prodam ali dam v najem. Biše Libertas, Lipovci. M-4791

ŠTEDIŠNIK ZA CENTRALNO OGREVANJE, nov, elektromotor, drobilec in barvni televizor, rabljen, prodam. Temlinova 11, ☎ 23-947. M-4793

15 miz, dolžina 2 m, klopi, aparat za točenje piva, na dve pipi, in moped tori prodam. Biše Ložič, Hotiza. M-4798

SALONITNE PLOŠČE, 8-valne, rabljene, prodam. Meolic, Krog, Murnova 1. M-4800

TELEVIZOR, črno-beli, prodam. Marija Horvat, St. Rozmana 15, ☎ 25238. M-4802

GROZDJE JURKO prodam. ☎ 26-501. M-4803

BARVNI TELEVIZOR ISKRA, star 3,5 leta, prodam. ☎ 26-094. M-MM

OTROŠKO VOZIČEK prodam. Atenka Belec, Murska Sobota, Grajska 20. M-4804

SNEŽNE VERIGE za 126 P in enodelno pomivalno korito prodam. ☎ 21-729. M-4806

BARVNI TELEVIZOR GORENJE prodam. Slavko Krznarič, Gornja Radgona, Delavska pot 24, ali ☎ 74-250. GN-12023

ZAMRZOVALNO SKRINJO LTH, 300 l, prodam. ☎ po 16. uri: 82-817. IN-17664

POSLUŽITE SE OGLASNEGA TRŽENJA V

NOVO MIKROVALOVNO PEČICO prodam. ☎ popoldne: (069) 81-512. IN-17654

ELEKTRIČNO KITARO SIMFONIJA prodam. Helena Ferčak, Ar. Novaka 19. M-4807

KAVČA IN DVA FOTELJA prodam. Cvetkova 3, M. Sobota. M-4808

SEMENSKI KROMPIR DEZIRE in krompir za živinsko krmo, prodam. ☎ 71-139 ali 71-087. M-4814

STROJE ZA STRUŽENJE LESA: («kopirka») in dve stružnici («drebanka») ugodno prodam. ☎ 042 53-689. M-4494

KORUZO NA STORŽIH prodam. Bogojna 141. M-MM

Sobe

ENOSOBNO STANOVANJE v M. Soboti, ogrevano, vzame v najem mlada družina. Naslov v upravi lista. M-4696

HIŠO ALI DVOSOBNO STANOVANJE vzamem v najem. Naslov v upravi lista. AM-4724

ENOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti ali okolici iščem. ☎ popoldne: 26-014. M-4731

STANOVANJE ali sobo vzamem v najem. Plačava vnaprej. ☎ 21-630, interna 51. M-4754

ENOSOBNO STANOVANJE išče mamica z otrokom. Murska Sobota, Jusa Kramarja 23. M-4767



KOMPAS JUGOSLAVIJA TOZD MEJNI TURISTIČNI SERVIS Ljubljana, Pražakova 4 PE GORNJA RADGONA

objavlja

prosta dela in naloge

1. VODJA BREZCARINSKE PRODAJALNE KUZMA

- Pogoji:
- V. st. šolske izobrazbe ekonomske smeri — trgovski poslovodja oz. ekonomski tehnik ali gimn. mat.
 - pasivno znanje dveh tujih j. — obvezno nemškega j.
 - 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

2. PRODAJALEC V BREZCARINSKI PRODAJALNI KUZMA — 3 delavci

- Pogoji:
- V. st. šolske izobrazbe ekonomske smeri — trgovski poslovodja oz. ekonomski tehnik ali gimn. mat.
 - pasivno znanje dveh tujih j. — obvezno nemškega j.
 - 1 leto ustreznih delovnih izkušenj

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in poskusnim delom po pravilniku.

Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev na gornji naslov v 8 dneh od objave, o izbiri pa bodo obveščeni v 30 dneh po objavi.

KRIZANTEME! KRIZANTEME! Sprejemamo naročila za

KRIZANTEME VSEH VRST in ARANŽAJE

za 1. november. Obenem obveščamo cenjene stranke, da bo razen v cvetličarni možno kupiti krizanteme v plastenjaku, ki je 300 m oddaljen od kopalnice v smeri proti Markišavcem. Prodajali bomo od sobote, 28. oktobra, tudi v nedeljo in 1. novembra, Salos cvetja Cipot, Grajska 4 a, M. Sobota, telefon: 22 193.

VESTNIKU

SNEMAMO!

V VRHUNSKI VHS TEHNIKI SNEMAMO POROKE IN DRUGE SLOVESNE DOGODKE.

VIDEO MOTIV telefon: 82 350

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna stonjra toči vodo ali ledeni, pokličite

IZOLACIJSKI SERVIS F. Hajdinkot, Gornji Slaveči 6, Kuzma (069) 78-271

Popravilo z garancijo na vašem domu.

KOMPAS JUGOSLAVIJA

KOMPAS JUGOSLAVIJA TOZD MEJNI TURISTIČNI SERVIS Ljubljana, Pražakova 4 PE GORNJA RADGONA

objavlja

prosta dela in naloge

1. VODJA BREZCARINSKE PRODAJALNE KUZMA

- Pogoji:
- V. st. šolske izobrazbe ekonomske smeri — trgovski poslovodja oz. ekonomski tehnik ali gimn. mat.
 - pasivno znanje dveh tujih j. — obvezno nemškega j.
 - 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

2. PRODAJALEC V BREZCARINSKI PRODAJALNI KUZMA — 3 delavci

- Pogoji:
- V. st. šolske izobrazbe ekonomske smeri — trgovski poslovodja oz. ekonomski tehnik ali gimn. mat.
 - pasivno znanje dveh tujih j. — obvezno nemškega j.
 - 1 leto ustreznih delovnih izkušenj

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in poskusnim delom po pravilniku.

Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev na gornji naslov v 8 dneh od objave, o izbiri pa bodo obveščeni v 30 dneh po objavi.

Razno

PROSTORE, primerne za obrt, v Murski Soboti iščem. Naslov v upravljalni listi. M-4699

PREKLIC! Preključujem veljavnost naloga od prodaje kumaric, za vpis v hranilno knjžico št. 10343-2, izdanega pri HKD KZ Panonka Murska Sobotica, Viktor Dravec, Gerlinci 132. M-4761

PREKLIC! Preključujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega na CPS, M. Sobotica, ključavničarske smeri za šolsko leto 1964/65. Janez Glavač, Bellinci 193. M-4783

VEČJO HIŠO zamenjam za manjšo. Drugo po dogovoru. Pintarič, Tomšičeva naselje, Prvomajska 13, ☎ 24 425, od 16. do 18. ure. M-4694

OBDELOVALNO ZEMLJO, travnike za košnjo dam v najem. Dve kravi zaradi bolezni lastnika prodam. Hari, Križevci 61. M-4756

Zaposlitve

PRIDNO DEKLE za sezonsko delo v gostinstvu iščem. Ponudbe na upravljalni listi. M-4727

DEKLE z veseljem do dela v gostinstvu takoj sprejemem. ☎ 77 660. M-4731



V SPOMIN

26. oktobra mineva leto žalosti in bolečine, ki je nihče ne more izbrisati, odkar si nas zapustila, draga žena, mama, babica in prababica

Marija Borovič

iz Sitarovec 1

Hvala vsem, ki obiskujete njen grob in ji prižigate sveče.

VSI TVOJI



V SPOMIN

Mariji Gabor

roj. Džuban 24. 3. 1942
27. 10. 1988 — 27. 10. 1989

Tak čudno je naše življenje, srečno in hkrati nesrečno, in kratko je naše življenje in eno samo za večno.

Zelo te pogrešamo!

TVOJI VSI, ki smo te imeli radi



ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je v 62. letu starosti nepričakovano za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Anton Flisar

elektromehanič v pokojni iz M. Sobote Kidričeva 37

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Prisrčna hvala medicinskemu osebju internega in infektološkega oddelka soboške bolnišnice za vso skrb in zdravljenje, g. župniku in pevcem za pogrebni obred. M. Sobotica, 13. oktobra 1989

Žalujemo: žena Anica, hčerka Majda z družino in drugo sorodstvo



Zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi hudega trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja. Ko živel sem, ljubil sem vas vse, zdaj, ko mene več med vami ni, ljubite me v spominu vi.

ZAHVALA

V 58. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš ljubi mož, oče, stari oče, tast in brat

Jožef Ferenc

iz Bogojine

Z globoko žalostjo v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so dragega očeta pospremili na njegovi zadnji poti, okrasili njegov grob z vencem in cvetjem, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala duhovnikom za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornici KS Bogojina.

Hvala tudi vsem sosedom, posebno družini Lovrenčec, ki nam je v najtežjih trenutkih priskočila na pomoč.

Žalujemo: žena Marija, hčerke Pavla, Ivanka in Darinka z družinami ter sestri Anica in Marija z družinama



V SPOMIN

Viljemu Ropoši

iz Gornjih Slaveč

Že leto dni v grobu spiš, a v naših srcih še živiš. Ne mine ura, dan, ne noč, da ne bil med nami ti navzoč.

Žalujemo: žena Marija in hčerka Majda z družino



V SPOMIN
na

Martina Legena

iz Črenšovce

Kmalu bo minilo leto dni, ko si po mučnih bolečinah zatisnil za vekomaj svoje oči.

Dom je prazen, pogrešamo te vsi, ki smo te imeli neizmerno radi.

VSI TVOJI

V turobni jesenski čas se je preselil naš dan. A tebe ni! Zaman te iščejo naše oči, zaman te kliče naše srce.



Niti zbogom nisi rekla, niti roke nam podala, smrt te vzela je prerano a v naših srcih boš ostala.

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je v prometni nesreči tragično in prerano zapustila naša draga mama, žena, hčerka, sestra, tašča in babica

Otilija Pucko

roj. Žerdin iz Nedelice

Vsem, ki ste bili ob globoki bolečini z nami, se iskreno zahvaljujemo. Iskrena hvala vsem sorodnikom, botrini, dobrim znancem in sosedom. Posebna hvala g. kaplanu iz Turnišča za pogrebni obred ter pevcem za odpete žalostinke.

Hvala vsem, ki ste izrekli sožalje, darovali cvetje in vence, za sv. maše in v druge dobrodelne namene ter pospremili našo drago mamo k večnemu počitku.

Žalujemo: Vsi, ki smo jo imeli radi

Niti zbogom nisi rekel, niti roke nam podal, smrt te vzela je prerano, a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

Z bolečino v srcu sporočamo, da nas je daleč v tujini v 42. letu starosti nepričakovano in brez slovesa zaradi zahrbtno bolezni zapustil naš dragi sin, brat in stric

Janez Rogan

iz Gornjih Slaveč

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, znancem in dobrim sosedom, ki so nam kakorkoli priskočili na pomoč, posebno družinama Celec iz G. Slaveč 33 in Kovač iz G. Slaveč 30, Anici iz G. Slaveč 27, sodelavcu Radu Beriču iz Nemčije ter vsem, ki so nam v tem težkem trenutku izrekli sožalje, darovali šopke, vence, kakorkoli pomagali ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. župnikoma za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in godbi na pihala iz M. Sobote za odigrane žalostinke, predstavnicu KS tov. Šebjaničevi za ganljivo poslovilne besede ob odprtem grobu, predstavniku MO za ganljivo slovo ter gasilcem za organizacijo pogrebne svečanosti.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
G. Slaveč, 6. oktobra 1989

Žalujemo: mama, oče, brata in sestra z družinami ter drugo sorodstvo in vsi, ki smo ga imeli radi



Zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi hudega trpljenja, zaman je bila močna volja do življenja, bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

Tiho in brez besed nas je v 70. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast in brat

Anton Gomboc

iz Motovilec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje.

Prisrčna hvala g. župnikoma Kuharju in Gombocu za lep obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici Marjanci za poslovilne besede ter vsem, ki ga boste ohranili še dolgo v spominu.

Žalujemo: žena Marija, sin Anton z ženo Marijo, vnukinja Renata, rejenc Miran, brat Jožef in drugo sorodstvo



Mnogo prežgodaj nas je v 53. letu starosti nepričakovano zapustil dragi mož, oče in dedi

Avgust Šuklar

upokojeni šofer iz Gančan

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala govornikom, pevskega zboru, g. kaplanu in sosedom Jerebičevim.

VSI, KI SMO GA IMELI RADI



Bolečina da se skrivi, pa tudi solze ni težko zatajiti, le drage, ljube mame nam nihče ne more več vrniti.

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

Ana Franc

iz Gornje Bistrice

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so našo drago mamo pospremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala kolektivom Mure, tozd Ženska oblačila, Toka Žižki, otroškega vrta v Lendavi in Emone Ljubijana.

Prisrčna hvala župniku Matiji Hajdinjaku, g. kaplanu Jožetu Turku, govorniku za poslovilne besede in pevcem žalostink.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujemo: pet sinov in šest hčerk z družinami ter vsi, ki so jo imeli radi



Zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi hudega trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila naša ljuba mama, tašča, babica, prababica in sestra

Terezija Varga

roj. Šeruga iz Gradišča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebno zahvalo izrekamo g. kaplanu, cerkvenemu pevskega zboru iz Tišine, govorniku KS, gasilcem, kolektivu SO Murska Sobotica ter kolektivu Doma oskrbovancev Rakičan.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Gradišče, 8. oktobra 1989

Globoko žalujemo: vsi njeni najdražji

Predlog za socialno kuhinjo

Žene Sveta za družbenoekonomski in politični položaj žensk so ob tem, ko so razpravljale o poročilu o socialni problematiki v soboški občini, predlagale, da bi kazalo razmisliti o »socialni« kuhinji za vse socialno ogrožene. V njej bi pripravljali cenejšo hrano, morda enolončnice, ki bi jo lahko raznašali tudi po domovih za ostarele in socialno ogrožene. Pohvalno so se izrekle o pomoči za ostarele na domu, ki jo je organizirala socialno varstvo in skrbstvo za Mursko Soboto. Pomoč pa živi tudi po vaseh in pri tem pridno pomagajo tudi otroci.

Članice sveta so menile, da ni dobro, da njih in sekcij žena ne kličejo k sodelovanju v zdravstvenih komisijah krajevnih skupnosti, niti k Rdečemu križu, saj prav one lahko odkrivajo socialne primere na terenu. Zato si želijo povezave tudi s Centrom za socialno delo in zdravstvenimi ustanovami. O komisijah po krajevnih skupnostih, ki sodijo glede pridobitve štipendij in drugih pomoči, pa so bile različnega mnenja, res pa je, da je delo od komisije do komisije zelo različno.

Ker je na vodilnih mestih v družbenopolitičnih skupnostih in organizacijah komaj tri odstotke žena, so menile, da se je treba na volitve v letu 1990 dobro pripraviti.

mh



V nedeljo zvečer je nastopila v kavarni hotela Diana v Murski Soboti znana folklorna skupina Ogonjki iz Sovjetske zveze. V njej pleše štirideset plesalk in plesalcev, ki so z dinamičnim nastopom navdušili (žal redko) občinstvo. Nastopajočih je bilo namreč z glasbenim ansambлом, ki je spremljal plesalce, skoraj toliko kot obiskovalcev kulturne prireditve.

Resda je bila le-ta napovedana šele v zadnjem trenutku, saj so z nedeljskim nastopom ruski umetniki pravzaprav polnili praznino programa gostovanja. V Mariboru so namreč začeli z razsvetljevanjem turneje po Jugoslaviji in tako iz štajerskega središča prišli še v pomursko, toda večje pozornosti, kot so je bili deležni tu, so gotovo vredni. Tako zadržujejo tisti, ki so jih videli plesati v koreografiji Vladimirja Časovnikova in ob glasbeni spremljavi pod taktirko dirigenta Alekseja Kuznjecova. B. Bavčar

Foto: N. Juhnov

Radio-klub Murska Sobota — YU 3 DBC

Proslavili bogatih štirideset let radioamaterstva

— Zlati plaketi Mirku Baligaču in Jožetu Kolarju

»Delovanje soboškega radio kluba je obsežno in njegov uspešen razvoj je izključno rezultat amaterskega dela. Čeprav nerazvito, je bilo Prekmurje med prvimi v Sloveniji, kjer so začeli z razsvetljevanjem ljudi prvi radioamaterji in ustanovili svoj radioklub v okviru ljudske tehnike leta 1949. Ta se je kasneje preimenoval v Radio-klub, ki danes deluje v okviru ZOTK. Osnovna naloga Radio-kluba je vzgoja mladine in drugih s področja elektronike in telekomunikacij, usposabljanje operaterjev in konstruktorjev, usposabljanje radiogoniometristov, sodelovanje s šolami in drugimi društvi v okviru njihovih dejavnosti ali drugih skupnih akcij.« je med drugim povedal slavni govornik na proslavi 40-letnice Radio-kluba Murska Sobota, predsednik ZOTK Murska Sobota Rudi Cipot. Radio-klub Murska Sobota s svojim pozivnim znakom YU 3 DBC skupaj z 8 sekcijami, Puconci, Lipovci, Beltinci, Cankova, Tešanojci, Križevci, Ratkovci in Tišina, združuje 125 članov, kar 55 operaterjev ima svoj pozivni znak. V klubu razvijajo štiri osnovne dejavnosti: radiooperatersko, tekmovalno, radiokonstruktorsko in radiogoniometrijsko. Soboški radioamaterji se ponašajo z izredno bogato dejavnostjo in tekmovalnimi dosežki. Postali so namreč svetovni rekorderji ter večkratni evropski in državni prvaki. Bili so tudi prvi, ki so si izdelali lasten televizijski oddajnik. To je le delček tistega, kar so prikazali v skrbno pripravljeni brošuri oziroma smo slišali ob branju zgodovinske kronike in iz besed slavnostnega govornika. Ob tej priložnosti je sekretar združenja radioamaterjev Slovenije Drago Grabenšek pionirjema soboškega radiokluba Mirku Baligaču iz Lipovca in Jožetu Kolarju iz Murske Sobotice podelil zlati plakete kot najvišji republiški priznanji. Predsednik Radio-kluba Murska Sobota Štefan Barbarič pa je za služnim organizacijam in posameznikom podelil klubska priznanja. Proslavo ob jubileju so popestrili prijetni zvoki Kociprove bande in Miške Baranje. Ob letošnjem jubileju pa bodo od 13. do 17. novembra pripravili v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Soboti razstavo o razvoju radioamaterstva in profesionalne elektronike v Pomurju, ki si jo bo vredno ogledati.

Feri Maučec

Goreča bakla znanilka odkritja?

Raziskovalci sicer privjo, da se je preuranjeno veseliti novega nahajališča nafte v Dankovcih. Kajti podatke, ki so jih dobili po vrtnanju v globino 1200 metrov, bodo obdelali šele prihodnji teden, toda dejstvo je, da bi ga bilo gospodarno izkoriščati. Gre pravzaprav za »nahajališče«, ki so ga izrtali pred leti, nato pa zaprili.

Na podlagi takrat dobljenih podatkov so se v lendavski Ina Nafiti zdaj znova lotili odkrivanja. Že to, da so spet šli na omenjeno območje, daje slutiti, da v zemeljskih nedrih nekaj mora biti! In da nekaj je, so videli že mnogi, ki so v teh dneh opazovali izgoravanje plina, ki je kot bakla razsvetljevalo bližnje okolice.

S. S.

MURSKA SOBOTA

6100 učencev — uspešni gospodarstveniki...

V okviru praznika občine Murska Sobota so pretekli petek proslavili tudi 50-letnico Srednje družboslovne in ekonomske šole. Na slovesnosti, ki so jo pripravili v soboški kinodvorani Park, je ravnatelj jubilejne šole, Štefan Harkaj, poudaril, da je ta ustanova dala poklic 30 generacijam mladih v Pomurju oziroma okrog 6100 učencev. Mnogi med njimi so postali uspešni gospodarstveniki, trgovci, profesorji in strokovnjaki na drugih področjih. Ivo Orešnik je v imenu občinske skupščine izročil kolektivno šole občinsko priznanje: ob jubileju je spregovoril tudi predstavnik pokrovitelja, generalni direktor Potrošnika, Jože Kovač, in posebej omenil povezanost te šole z gospodarstvom. Tako je med drugim dejal: »Vsa leta so bila to obdobja velikih nihanj v izobraževalnem procesu, ki je bil največkrat povezan z razvojem dejavnosti trgovine in gospodarstva v celoti. Poleg osnovnega izobraževalnega procesa, trgovskega delavca, je naša dejavnost, trgovina, poklicno povezana tudi z drugimi smermi v našem izobraževalnem procesu, to je s smerjo ekonomskega tehnika. Tako je vez med šolo in trgovskimi delovnimi organizacijami iz Pomurja oziroma gospodarstvom v širšem pomenu ves čas vsebinska in izredno tesna.«

Ob jubileju sta kolektivno čestitala tudi predsednica Skupnosti srednjih ekonomskih šol Slovenije, Dragica Štojs, in ravnatelj srednje ekonomske šole iz Velike Komize na Madžarskem, s katero soboška šola že več let uspešno sodeluje.

Omeniti velja še izviren kulturni program, ki so ga izvajali učenci jubilejne šole.

Jože Graj

Stečaj SOBOTE

Odločitev o stečaju, ki privede tudi do prenehanja obstoja nekega podjetja, je gotovo neljub ukrep, še posebno če ga mora sprejeti izvršni svet občinske skupščine. In soboški izvršniki so se morali na torkovi seji srečati ravno s tem — s predlogom za uvedbo stečajnega postopka za podjetje Sobota (prejšnji tozđ Tapetništvo v okviru razdružene delovne organizacije Sobota). Po skoraj triurnem tehtanju, zakaj je do tega moralo priti, ali ni možno zadeve vendarle urediti kako drugače in kako pravzaprav rešiti številne probleme, so se poenotili, da ni možno računati na nadaljnje uspešno poslovanje podjetja Sobota, ki zaposluje 59 delavcev. Izguba namreč stalno narašča — 20 oktobra je znašal dolg za obresti in najeta posojila že 9,5 milijarde dinarjev — imajo blokiran žiroračun, 40 delavcev pa je na prisilnem dopustu. Sklep o stečaju je bil torej neizogiben. (Več v prihodnji številki).

Jože Graj

Praznik KS Turnišče

Čeprav so v Turnišču že pred nekaj meseci uradno odprli športno dvorano oziroma telovadnico, so z ureditvenimi deli povsem končali šele te dni. Tako so zdaj kulturno prireditve pripravili v veliki telovadnici. Predstavniki krajevnih skupnosti Turnišče Jože Bence, kamor spadajo še Gomilica, Nedelica in Renkovec, je nanizal pridobitve v vseh krajih, omenil prihodnje naloge in v tej zvezi še konkretne načrte (vodovod, ceste itd.) in pristavil, da tako naglega razvoja v bližnji prihodnosti najbrž ne bo. Tudi slavni govornik podpredsednik izvršnega sveta SO Lendava Štefan Gjerkeš je omenil vrsto uspehov tako na širšem območju občine kot na ožjem — turniškem. Pohvalil je tudi prizadevanja za reševanje romske problematike z zaposlovanjem (zglej že Planika) in ne s socialnimi pomočmi.

Za razvoj nekega kraja oziroma krajevnih skupnosti so zaslužni vsi, ki z delom in denarjem (krajevni samoprisevek) pomagajo. Pri določeni akcijah pa vendarle izstopajo posamezniki. Za take so v Turnišču določili moralna priznanja — priznanja krajevnih skupnosti. V nedeljo so jih dobili: Štefan Ternar iz Turnišča, Jože Tkalec iz Gomilice, Jože Lovrenčec iz Renkovec in Gasisko društvo Nedelica.

Na slovesnosti ob prazniku krajevnih skupnosti Turnišče je bil bogat kulturni program, v katerem so nastopili cicibani, mladinski pevski zbor, ritmična in folklorna skupina ter vokalno-instrumentalni ansambel. Ker je vse potekalo v veliki telovadnici, ki ji nekateri celo pravijo športna dvorana, je marsikdo pričakoval prikaz kake atletske discipline, žal pa se tega niso domislili.

S. S.

PUCONCI

Praznovali ob hladilnici in vodovodu

Odprtje hladilnice Kmetijske zadruge Panonka v Puconcih je bilo praznik tudi za krajevno skupnost. Ne le zato, ker pomeni razvoj sadjarstva in krajevnih skupnosti in ker so v njej zaposleni tudi domačini, ampak zato, ker so ob njej dobili vodovod z zdravo pitno vodo. Le-ta je namreč osnova za delo v hladilnici in sortirnici, zato so Kmetijska zadruga, krajanji in drugi zainteresirani skupaj prispevali za gradnjo vodovoda. Vasčani sami gradnje ne bi zmogli, so pa že v marcu prispevali po dva milijona dinarjev na gospodinjstvo, ki se je želelo priključiti na to omrežje. Za gradnjo je seveda največ dala Panonka, vrednost vodovoda pa je 7,7 milijona dinarjev. Kot je na slovesnosti dejal predsednik krajevnih skupnosti, je to dokaz dobrega sodelovanja krajevnih skupnosti z delovnimi organizacijami, ko gre za skupni interes.

Sto štirideset gospodinjstev puconške krajevnih skupnosti je torej dobilo dovolj zdravju neškodljive vode.

mh

S SEJE IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠČINE OBČINE LENDA VA

Lipa bo večja

Res je sicer, da je bil tako imenovani trakt C lendavskega hotela Lipa zasnovan že pred leti, ko so se odločali za osnove hotelsko-zdraviliškega objekta, vendar ga niso zgradili, ker tedaj pač ni bilo denarja, pa še previdni so bili, saj so imeli črnogledci vrsto pomislekov o hotelu na robu mesta. Po začasnih težavah (tudi izguba je bila) se je tozđ Naravno zdravilišče postavil na noge, prenočitvene zmogljivosti ima v povprečju zasedene 85-odstotno, zato (in ne samo zato) je treba z zamisljivo o popolnejši ponudbi nadaljevati. Kaže, da bodo 3500 kvadratnih metrov velik prizidek začeli graditi še ta teden! Vsaj tako so zagotavljali predstavniki Projekta Manbor, ki so pripravili naložbeno študijo. V prizidku (ali traktu C) bo 72 novih ležišč in seveda zdraviliški objekti. Naložba bo stala (po sedanjih cenah) 209 milijard dinarjev, denar pa bo prišel iz več virov: glavnino bodo dobili od soinvestitorjev, ki si bodo na ta način zagotovili hotelsko-zdraviliške storitve za določen čas, naslednji vir je denar iz obveznosti za nezavite republike in AP Kosovo, finančno konstrukcijo pa bodo naposled še zakrpali s tako imenovanim razvojnim dinarjem. Gradnja bo namreč na nerazvitem območju, za katerega (še) veljajo ugodnosti.

Na seji izvršnega sveta so odločno zavrnilo očitke, da gre s to gradnjo za podvajanje zmogljivosti v regiji, in sicer z obrazložitvijo, da so sedanje prenočitvene zmogljivosti preskromne in s takimi pač ni mogoče razvijati turizma, kaj šele zdraviliškega. Drugače pa imajo v Lendavi zelo ambiciozne načrte, saj pravijo, da ta gradnja ni le nadaljevanje prejšnjih zasnov, ampak zametek velikega območja, ki ga zdaj delovno imenujejo vital center.

Š. Sobočan



Denar je vendarle denar! Največji, najmočnejši in najpopolnejši gospodar na svetu, čeprav ga nekateri ljudje sploh ne cenijo. Tak kupček raztrganih bankovcev smo pred dnevi našli na ulici v Soboti. Foto: Nataša

F. M.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

VEDNO VEČ VINJENIH VOZNIKOV

Minulo soboto so delavci milice pripravili akcijo, s katero so ugotavljali, ali vozijo vozniki trezni ali vinjeni. Znano je, da je čas po trgatvi, ko zavre mošt, najbolj nevaren glede na varnost prometa na naših cestah. Kakih 40 udeležencev v prometu so zalotili, da so vozili pod vplivom alkohola, koliko pa je bilo takih, ki se niso srečali s kontrolo na cesti, ne ve nihče. Številno prometnih nesreč pa raste kljub opozorilom na nevarnost, ki jo predstavljajo vinjeni vozniki na cesti.

Kolesarka pred avtomobil

16. oktobra se je zgodila huda prometna nesreča v Gomilici. Voznik tovornega avtomobila Nenad Bota iz Virovitice je vozil po regionalni cesti iz Turnišča proti Črenšovcem. V križišču z lokalno cesto je izsilila prednost kolesarka Ottilija Pucko iz Nedelice, ki je zapeljala pred avtomobil. Voznik kljub zaviranju ni mogel preprečiti trčenja, pri katerem se je kolesarka hudo poškodovala in na kraju nesreče umrla.

Divji ples na cesti

17. oktobra se je zgodila prometna nesreča v naselju Mele. Voznik osebnega avtomobila Stanko Mataj iz Tropovec je v Mele v blagem desnem ovinku zaradi domnevne vinjenosti zapeljal na levo in oplazil tovorni avtomobil, ki ga je iz nasprotne smeri pripeljal Štefan Donša iz Gradišča. Po oplazenju je Mataj zapeljal še bolj na levo in čelno trčil v osebni avtomobil, ki ga je vozil Franc Slekovec iz Boračeve. Po trčenju je Slekovecovo vozilo odbilo

na desno, kjer je zadelo vozniaka kolesa z motorjem Ivana Vinka iz Sp. Dobrenja. Lažje sta se poškodovala oba voznika osebni avtomobilov, pa tudi voznik kolesa z motorjem, ki je kazal znake vinjenosti.

Čelno trčenje v Rankovcih

20. oktobra se je zgodila prometna nesreča v Rankovcih. Voznik osebnega avtomobila Rudolf Serec iz Gederovec se je zapeljal proti domu. V bližini križišča z lokalno cesto je začel prehitovati traktor. V tem trenutku je iz nasprotne smeri pravilno po desni pripeljal voznik osebnega avtomobila Stjepan Židov iz Čakovca. Ker je Židov ocenil, da bo prišlo do čelnega trčenja, je začel močno zavirati, zato ga je zaneslo na levi vozni pas, na katerega se je že vrnil Serec. Prišlo je do čelnega trčenja, pri katerem sta se hudo poškodovala oba voznika, pa tudi sopotnici v Serecove avtomobilu Irma Horvat in N. V. iz Gederovec. Lažje se je poškodoval tudi sopotnik v avtomobilu Židova Stjepan

Halšaj iz Čakovca. Serec je kazal znake vinjenosti.

Voznik pobegnil, a so ga izsledili

22. oktobra se je zgodila prometna nesreča v Radmožancih. Voznik osebnega avtomobila Alojz Denša iz Nedelice je vozil proti Radmožancem. Cesto mu je z leve strani prečkala peška Gizela Peršak iz Radmožanec. Zaradi neprimerne hitrosti voznik ni mogel zmanjšati hitrosti, zadela je peško in jo zbil po cestišču. Peška se je hudo poškodovala, Denša pa je odpeljal in so ga še isti dan izsledili delavci milice.

Otrok pred avtomobil

22. oktobra se je zgodila prometna nesreča v Sebeborcih. Voznica osebnega avtomobila Slavica Špilak se je peljala po naselju, ko ji je grad avtomobil pritekel otrok M. E. iz Sebeborca. Otrok se je hudo poškodoval in ga je voznica sama odpeljala v bolnišnico.

JD